

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Stargardzie
z dnia

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Stargardzie
w 2021 roku**

Spis treści

I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	4
1. Cele i zadania.....	4
2. Kadra MOPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych.....	8
3. Zabezpieczenie pracowników Ośrodka przed zakażeniem COVID-19.....	10
II. Struktura dochodów i wydatków w 2020 r.	10
1. Dochody.....	10
2. Wydatki	11
III. Pomoc społeczna.....	16
1. Informacje ogólne.....	16
2. Rodziny objęte pomocą społeczną.....	17
2.1. Typy rodzin i powody przyznania pomocy.....	17
2.2. Wydatki na pomoc społeczną.....	19
3. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.....	22
3.1. Zasiłki stałe.....	22
3.2. Zasiłki okresowe.....	22
3.3. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.....	23
3.4. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki.....	24
4. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej.....	25
4.1. Posiłek.....	25
4.2. Ubranie.....	25
4.3. Schronienie.....	25
4.4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.....	29
4.5. Pomoc rzeczowa.....	30
4.6. Sprawienie pogrzebu.....	30
4.7. Poradnictwo specjalistyczne.....	31
4.8. Interwencja kryzysowa.....	36
4.9. Praca socjalna.....	36
4.10. Usługi opiekuńcze.....	37
4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	39
4.12. Pobyt i usługi w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.....	40
4.12.1. Domy pomocy społecznej.....	40
4.12.2. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.....	42
4.12.3. Środowiskowy Dom Samopomocy typu AC dla dorosłych osób przewlekłe psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.....	43
4.12.4. Dzienny Dom „Senior + ”.....	43
4.12.5. Gminny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia.....	44
5. Realizacja programów osłonowych.....	45
5.1. Program „Posiłek w szkole i w domu”.....	45
5.2. Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.....	46
5.3. Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.....	47
5.4. Realizacja programów wspierających osoby niepełnosprawne i seniorów.....	48
5.4.1. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021.....	48
5.4.2. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021.....	48
5.4.3. Dodatkowe wsparcie w czasie pandemii dla osób niepełnosprawnych udzielane ze środków PFRON.....	49
5.4.4. Dobre wsparcie dla seniorów.....	50

5.4.5. Współdziałanie z Zachodniopomorską Wojewódzką Komendą OHP.....	50
5.4.6. Realizacja Rządowego Programu „WSPIERAJ SENIORA”.....	50
5.5. Pomoc osobom przebywającym w kwarantannie.....	51
IV. Realizacja innych programów i projektów.....	51
V. Inne działania związane z pomocą społeczną.....	53
1. Prace społecznie użyteczne.....	53
2. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.....	55
3. Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne.....	55
4. Współdziałanie z Centrum Integracji Społecznej.....	56
5. Obsługa techniczno-organizacyjna Zespołu Interdyscyplinarnego.....	57
6. Obsługa administracyjno-techniczna i finansowa Miejskiej Komisji Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych.....	57
VI. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.....	59
1. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej.....	60
2. Potrzeby szkoleniowe.....	60
3. Potrzeby związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Ośrodka.....	60
4. Potrzeby w zakresie rozwoju usług na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.....	60
VII. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny.....	61
1. Realizacja zadań.....	61
2. Potrzeby związane z realizacją zadań.....	79
VIII. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.....	79
1. Dodatki mieszkaniowe.....	79
2. Zryczałtowany dodatek energetyczny.....	84
IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.....	86
1. Świadczenia rodzinne.....	86
2. Pozostałe świadczenia.....	92
3. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.....	96
4. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.....	97
5. Terminy składania wniosków.....	101
X. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.....	102
Spis tabel.....	104
Spis schematów.....	105

I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

1. Cele i zadania.

Celem działania Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, przede wszystkim poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do podstawowych zadań Ośrodka zgodnie z obowiązującym Statutem należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i miejskich programów osłonowych.

Obowiązek przedstawienia sprawozdania z działalności Ośrodka oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej wynika z treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W 2021 r. Ośrodek realizował przekazane mu zadania wynikające z ustaw oraz krajowych i lokalnych programów. Poniższa tabela zawiera informacje o wszystkich przepisach, na podstawie których realizowane były zadania (opisane szczegółowo w kolejnych częściach niniejszego sprawozdania).

Tabela nr 1. Realizowane ustawy i wynikające z nich programy krajowe i lokalne.

Realizowane ustawy	Realizowane programy krajowe ustanowione na podstawie ustawy	Realizowane strategie i programy lokalne ustanowione na podstawie ustawy
Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	<p>1. Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 przyjęty Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. - Moduł I i II.</p> <p>2. Program „Wspieraj Seniora” Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej</p>	<p>1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Stargard na lata 2021 – 2027 przyjęta Uchwałą Nr XXIV/275/2021 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 26 stycznia 2021 r.</p> <p>2. Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 przyjęty Uchwałą Nr II/29/2018 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 18 grudnia 2018 r.</p> <p>3. Program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną „Szkoła Rodzina, Środowisko” przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/349/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 sierpnia 2017 r.</p> <p>4. Program i zasady udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją przyjęty Uchwałą Nr XIX/221/2012 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 26 czerwca 2012 r., zmieniony Uchwałą NR XLI/483/2014 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 26 sierpnia 2014 r.</p>

		5. Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/307/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 lutego 2009 r., zmieniony Uchwałą Nr XXXVI/389/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 listopada 2009 r.
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	<p>1. Rządowy program „Dobry start” przyjęty Uchwałą Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r.</p> <p>2. „Program asystent rodziny na rok 2021” Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.</p>	<p>1. Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Stargard na lata 2020 – 2022 przyjęty Uchwałą Nr XIII/158/2019 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 17 grudnia 2019 r.</p> <p>2. Program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną „Szkoła Rodzina, Środowisko” przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/349/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 sierpnia 2017 r.</p> <p>3. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2021 przyjęty Uchwałą Nr XXIII/261/2020 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 22 grudnia 2020 r.</p>
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r.	<p>1. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2021 przyjęty Uchwałą Nr XXIII/261/2020 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 22 grudnia 2020 r.</p> <p>2. Program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną „Szkoła Rodzina, Środowisko” przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/349/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 sierpnia 2017 r.</p>
Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi		<p>1. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2021 przyjęty Uchwałą Nr XXIII/261/2020 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 22 grudnia 2020 r.</p> <p>2. Program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną „Szkoła Rodzina, Środowisko” przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/349/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 sierpnia 2017 r.</p>

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii		<p>1. Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2021 przyjęty Uchwałą Nr XXIII/261/2020 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 22 grudnia 2020 r.</p> <p>2. Program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną „Szkoła Rodzina, Środowisko” przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/349/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 29 sierpnia 2017 r.</p>
Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych	Program „Czyste Powietrze”.	
Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów		
Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	„Program Rodzina 500 plus”	
Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	<p>1. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, przyjęty uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 roku.</p> <p>2. „Program asystent rodziny na rok 2021” Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.</p>	
Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów		
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych		
Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych		

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych		
Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne		
Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty		
Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym	<p>Programy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021. 2. „Opieka wychowawcza” – edycja 2021. 	
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	<p>Moduł IV Programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w 2021 roku przyjętego Uchwałą nr 1/2021 Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 25 lutego 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.</p>	
Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym		
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska	Program „Czyste Powietrze”.	

Poniższa tabela zawiera informacje o ilości wydanych przez MOPS decyzji administracyjnych i rozstrzygnięć w związku z realizacją zadań wynikających z powyższych przepisów.

Tabela nr 2. Liczba decyzji i rozstrzygnięć wydanych przez MOPS.

Zakres	2021 r.	2020 r.
świadczenia pomocy społecznej	7.304	8.088
potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	483	528
stypendia i zasiłki szkolne	64	104
dodatki mieszkaniowe	1.528	1.625
dodatki energetyczne	370	414
świadczenia rodzinne i alimentacyjne	4.361	4.019
świadczenia „Za życiem”	3	5
zasiłki dla opiekuna	27	9
świadczenia wychowawcze	8.381	1.086
świadczenia „Dobry start”	9	5.360
Razem	22.530	21.238

Ponadto wydano **385 zaświadczeń**, w tym:

- 88 zaświadczeń stwierdzających korzystanie z różnych form wsparcia z zakresu pomocy społecznej,
- 22 zaświadczenia dotyczące wypłat dodatków mieszkaniowych,
- 242 zaświadczenia w różnych celach (m.in.: ubiegania się o zasiłek rodzinny za granicą, otrzymania świadczeń emerytalnych ZUS, rejestracji w PUP, w sprawie alimentacyjnej do Sądu, otrzymania stypendium socjalnego w szkołach wyższych, weryfikacji dochodów do TBS),
- 33 zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego wydawane w związku z Programem „Czyste Powietrze”.

2. Kadra MOPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy-Miasta Stargard, dla której organem prowadzącym jest Prezydent Miasta Stargard.

Na mocy zarządzenia Nr 167/2021 Prezydenta Miasta Stargard z dnia 9 czerwca 2021 r. zmianie uległa dotychczasowa struktura organizacyjna Ośrodka. Celem wprowadzonej zmiany było dostosowanie struktury do realizowanych zadań poprzez profilowanie działalności komórek organizacyjnych Ośrodka, w szczególności w zakresie wsparcia udzielanego seniorom i osobom niepełnosprawnym oraz wspierania rodziny, pracy socjalnej i przeciwdziałania przemocy oraz udzielania specjalistycznego poradnictwa. Aktualna struktura organizacyjna MOPS przedstawia się następująco:

- 1) Dział ds. Rodziny i Pomocy Środowiskowej:
 - a) Zespół ds. Bezdomności,
 - b) Zespół ds. Wspierania Rodziny, Pieczy Zastępczej i Pracy Socjalnej,
 - c) Zespół ds. Przemocy i Pomocy Psychologicznej,
- 2) Punkt obsługi klienta pomocy społecznej,

- 3) Dział ds. Seniorów i Osób Niepełnosprawnych:
 - a) Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej,
 - b) Zespół ds. Usług Opiekuńczych i Ośrodków Wsparcia,
- 4) Dział Realizacji Pomocy Społecznej,
- 5) Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
- 6) Dział Dodatków Mieszkaniowych,
- 7) Dział Finansowo-Księgowy,
- 8) Dział Administracji i Kadr,
- 9) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 10) Obsługa prawna,
- 11) Stanowisko ds. BHP,
- 12) Inspektor Ochrony Danych,
- 13) Pozyskiwanie środków zewnętrznych i kontroli,
- 14) Sprawozdawczość i analizy.

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było **154 pracowników na 149,75 etatu**, w tym:

- 2 osoby zatrudnione w ramach umowy o pracę na zastępstwo,
- 4 osoby zatrudnione w ramach robót publicznych.

Z uwagi na konieczność ciągłego doskonalenia zawodowego pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach stacjonarnych oraz z uwagi na sytuację epidemiczną w szkoleniach online z następujących zakresów:

- nowelizacja ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, zarządzanie kosztami egzekucyjnymi, środki trwałe i inwestycje w praktyce, pracownicze plany kapitałowe, najczęściej popełnianie błędy z zakresu prawa pracy, procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, zakres prac miejsko-gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, nowy narodowy program zdrowia na lata 2021-2025 jako podstawa do realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, mieszkanie na start, dodatki mieszkaniowe - nowelizacja, jak mieć rację i dobrą relację - psychologia menadżerska, fundusz alimentacyjny nowy okres zasiłkowy 2021/2022, świadczenia rodzinne - nowy okres zasiłkowy, stypendia szkolne, błędy w realizacji kontroli zarządczej 2021 r, procedura zgłaszania nieprawidłowości i ochrony sygnalisty, kazusy i kontrowersje z zakresu prawa pracy i bhp, podstawowa pierwsza pomoc przedmedyczna, 500+ do ZUS, dodatki osłonowe, lista płac pracowników samorządowych 2021/2022, menadżer w obliczu konfliktu;

- specjalistyczne szkolenia dla pracowników socjalnych: sztuka motywowania w obszarze pomocy i interwencji, podejścia i metody, praca z dzieckiem z zaburzonymi więziami, praca z osobą doświadczającą przemocy, agresja wśród dzieci i młodzieży, szkolenie dla kadr zachodniopomorskich centrów usług społecznych zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrów usług społecznych, metodyka pracy z klientem w obszarze pomocy społecznej, wsparcia rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz współpraca środowisk pomocniczych.

3. Zabezpieczenie pracowników Ośrodka przed zakażeniem COVID-19.

W ramach podjętych działań ograniczono bezpośrednią obsługę klientów, wydzielając bezpieczne stanowiska do obsługi z jednoczesnym wdrożeniem obowiązkowego noszenia maseczek przez pracownika mającego bezpośredni kontakt z klientem oraz w trakcie poruszania się ciągami komunikacyjnymi na terenie Ośrodka. Obowiązywał także nakaz zachowania bezpiecznej (min. 1,5 m) odległości. W miejscach gdzie kontakt z klientem z różnych względów musiał być bezpośredni zamontowano ochronne konstrukcje z pleksi. Przegrody z pleksi zamontowano także w pomieszczeniach biurowych, w których nie można było dochować wymaganych odległości między pracownikami.

W ramach własnych możliwości, na bieżąco pozyskiwano środki ochronne dla pracowników Ośrodka w postaci płynów do dezynfekcji rąk, maseczek jednorazowych jak i wielorazowego użytku oraz rękawiczek ochronnych. Wyżej wymienione środki były na bieżąco przekazywane pracownikom Ośrodka.

Ponadto w ramach uzyskanych środków z PFRON na realizację Modułu IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” sfinansowany został zakup 3 ozonatorów w celu wykorzystywania ich we wszystkich działających w Ośrodku punktach obsługi klientów.

Na terenie Ośrodka prowadzona była także akcja informacyjna w zakresie COVID-19 poprzez wywieszenie stosownych informacji dot. sposobów zakażenia, objawów choroby oraz postępowania w przypadku zakażenia – wraz z numerami telefonów do odpowiednich służb.

II. Struktura dochodów i wydatków w 2021 r.

1. Dochody.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy oraz dochody związane z realizacją zadań zleconych i własnych rozliczanych z urzędem administracji państwowej (dotacje na dofinansowanie zadań własnych), które przekazywane są do budżetu państwa.

W 2021 r. uzyskano **dochody w łącznej kwocie 2.441.664,13 zł**, w tym:

- dochody własne - **941.592,97 zł**,
- dochody rozliczane z urzędem administracji państwowej - **1.500.071,16 zł**.

W ramach dochodów własnych uzyskano dochód z tytułu:

- odpłatności za wykonane usługi opiekuńcze - 370.565,35 zł,
- odpłatności za pobyt w Gminnym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy - 16.779,27 zł,
- odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Senior+ - 13.110,74 zł,
- odpłatności za pobyt w schroniskach dla bezdomnych - 76.107,84 zł,
- odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej - 277.304,94 zł,
- kar umownych za nieterminową realizację umów przez biegłych oraz rozliczenia zaliczek sądowych w sprawach realizowanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 2.379,80 zł,
- odzyskanych kosztów upomnień i egzekucyjnych - 615,84 zł,
- kar i odszkodowań wynikających z zawartych umów – 6.526,80 zł,
- odsetek od środków na rachunkach bankowych - 4,30 zł,

- prowizji za rozliczenie podatku dochodowego od osób fizycznych - 1.816,00 zł,
- refundacji z Powiatowego Urzędu Pracy prac społecznie użytecznych - 26.067,42 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz odsetek – 139.561,62 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej - 310,52 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych wraz z odsetkami oraz nieodebranych (przedawnionych) ryczałtów mieszkaniowych - 7.242,39 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych stypendiów - 703,80 zł,
- zwrotu przez rodziców kosztów pieczy zastępczej - 2.496,34 zł.

W ramach dochodów rozliczanych z urzędem administracji państwowej uzyskano dochód z tytułu:

- odpłatności za usługi świadczone w Środowiskowych Domach Samopomocy - 10.646,49 zł,
- zwrotu przez dłużników alimentacyjnych zaliczek alimentacyjnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz odsetek od spłat - 1.376.154,40 zł,
- zwrotu nienależnie pobranych zasiłków z pomocy społecznej (zasiłki stałe i okresowe, pomoc państwa w zakresie dożywiania), stypendiów, świadczeń wychowawczych, świadczeń „dobry start” oraz kosztów upomnień - 113.270,27 zł.

Dochody związane z realizacją zadań wykazują tendencję wzrostową.

W 2021 roku uzyskano dochód **2.441.664,13 zł - większy o:**

- **414.548,71 zł, tj. o 20,45 %** w stosunku do roku 2020 kiedy osiągnięto dochód w wysokości 2.027.115,42 zł,
- **o 456.622,14 zł, tj. o 23,00 %** w stosunku do 2019 r., w którym wyniósł 1.985.041,99 zł.

Tendencja wzrostowa wynika w szczególności ze zwiększenia ilości osób korzystających odpłatnie z usług opiekuńczych, z wprowadzenia odpłatności za pobyt w schroniskach (zmiana zasad udzielania pomocy w formie schronienia) oraz ze skuteczniejszej egzekucji przez komorników sądowych długu alimentacyjnego.

2. Wydatki.

W roku 2021 Ośrodek na realizację zadań **wydatkował łącznie 113.587.953,56 zł.** Źródłem finansowania zadań były:

- środki własne Gminy-Miasta Stargard w wysokości 18.612.334,80 zł,
- dotacje z budżetu państwa na realizację zadań własnych w wysokości 4.966.139,18 zł,
- dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych w wysokości 89.774.940,69 zł,
- środki pozabudżetowe na realizację rządowych projektów wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w wysokości 234.538,89 zł.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydatków wg zadań i źródeł finansowania.

Tabela nr 3. Zestawienie wydatków MOPS za rok 2021.

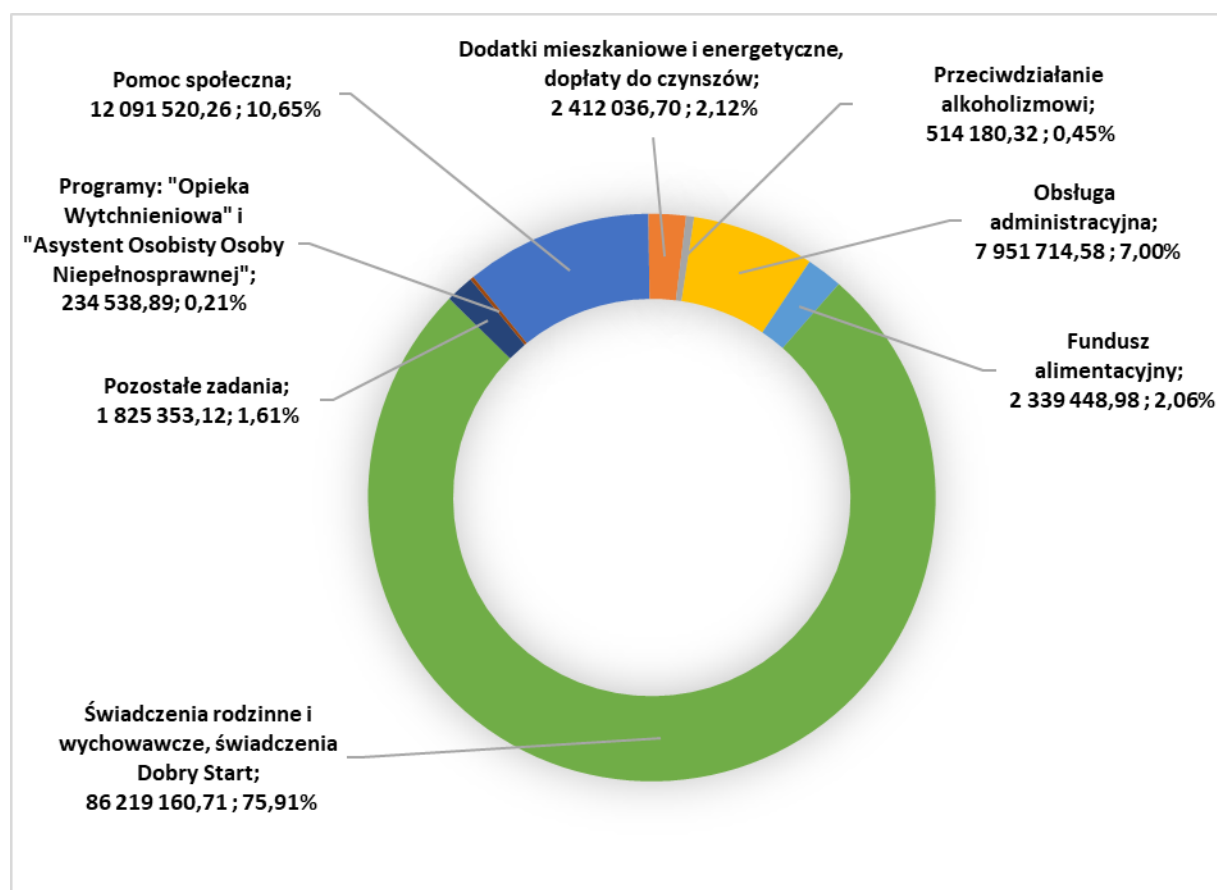
Wydatki	Ogółem 2021	Źródło finansowania			
		Środki własne	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	Udział procentowy w wydatkach budżetowych ogółem
Pomoc społeczna	12 091 520,26	8 254 220,43	3 769 899,29	67 400,54	10,67
Zasiłki celowe	253 573,79	253 573,79	0,00	0,00	x
Zasiłki okresowe	654 718,21	2 505,00	652 213,21	0,00	x
Zasiłki stałe	2 410 684,23	0,00	2 410 684,23	0,00	x
Pogrzeby	45 431,72	45 431,72	0,00	0,00	x
Schronienie	123 975,77	123 975,77	0,00	0,00	x
Program osłonowy przeciwko wybranym typom chorób	180,00	180,00	0,00	0,00	x
Program rządowy "Posiłek w szkole i w domu"	606 149,62	121 229,92	484 919,70	0,00	x
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobą dorosłą ubezwłasnowolnioną	6 682,44	0,00	0,00	6 682,44	x
Składki zdrowotne	222 082,15	0,00	222 082,15	0,00	x
Domy pomocy społecznej	5 308 563,77	5 308 563,77	0,00	0,00	x
Usługi opiekuńcze	2 398 760,46	2 398 760,46	0,00	0,00	x
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	60 718,10	0,00	0,00	60 718,10	x
Dodatki mieszkaniowe, dopłaty do czynszów i dodatki energetyczne	2 412 036,70	2 387 294,19	2 479,30	22 263,21	2,13
Świadczenia rodzinne	20 819 429,73	0,00	0,00	20 819 429,73	18,37
Świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekuna	18 881 254,61	0,00	0,00	18 881 254,61	x
Świadczenia "za życiem"	12 000,00	0,00	0,00	12 000,00	x
składki emerytalno-rentowe	1 569 475,12	0,00	0,00	1 569 475,12	x
składki zdrowotne	356 700,00	0,00	0,00	356 700,00	x
Fundusz alimentacyjny	2 339 448,98	0,00	0,00	2 339 448,98	2,06
Świadczenia wychowawcze	65 398 530,98	0,00	0,00	65 398 530,98	57,69
Świadczenia "Dobry start"	1 200,00	0,00	0,00	1 200,00	0,01
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	514 180,32	514 180,32	0,00	0,00	0,45
Pozostałe zadania	1 825 353,12	1 680 451,38	113 506,74	31 395,00	1,61
Stypendia	99 042,57	19 808,51	79 234,06	0,00	x
Prace społecznie użyteczne	43 072,20	43 072,20	0,00	0,00	x
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	1 616 863,35	1 612 863,35	4 000,00	0,00	x
Zespół interdyscyplinarny	202,00	202,00	0,00	0,00	x
Decyzje o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych	31 395,00	0,00	0,00	31 395,00	x
Zakup produktów żywnościowych dla osób w kwarantannie	3 223,04	723,04	2 500,00	0,00	x
Inne programy	1 622,71	1 622,71	0,00	0,00	x

Pomoc seniorom i osobom wymagającym pomocy w związku ze stanem epidemicznym "Wspieraj Seniora"	4 221,78	2 159,57	2 062,21	0,00	x
Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi (Program PFRON)	25 710,47	0,00	25 710,47	0,00	x
Obsługa administracyjna	7 951 714,58	5 776 188,48	1 080 253,85	1 095 272,25	7,01
Razem środki budżetowe	113 353 414,67	18 612 334,80	4 966 139,18	89 774 940,69	100,00
Program „Opieka wytchnieniowa”	167 238,99	x	x	x	x
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	67 299,90	x	x	x	x
Razem środki pozabudżetowe	234 538,89	x	x	x	x
Ogółem wydatki MOPS	113 587 953,56	x	x	x	x

Jak wynika z powyższej tabeli największą pozycją budżetu jest realizacja wypłat świadczeń wychowawczych - 57,69% wartości środków budżetowych, świadczeń rodzinnych - 18,37%, a także realizacja zadań pomocy społecznej - 10,67%. Pozostałe zadania stanowią łącznie 6,26%, a koszty obsługi wszystkich zadań stanowią 7,01% wartości środków budżetowych.

Poniższy schemat przedstawia ogólne wydatki MOPS oraz wydatki na poszczególne rodzaje działalności w 2021 r.

Schemat nr 1. Wydatki MOPS.

Analizę porównawczą poziomu wydatków w latach 2021 – 2020 w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej przedstawia tabela poniżej.

Tabela nr 4. Poziom wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021 – 2020.

Wydatki	Ogółem 2021	Ogółem 2020	Różnica	%
Pomoc społeczna	12 091 520,26	12 141 645,74	-50 125,48	99,59
Zasiłki celowe	253 573,79	322 686,37	-69 112,58	78,58
Zasiłki okresowe	654 718,21	767 201,37	-112 483,16	85,34
Zasiłki stałe	2 410 684,23	2 419 181,01	-8 496,78	99,65
Pogrzeby	45 431,72	17 831,32	27 600,40	254,79
Schronienie	123 975,77	70 825,64	53 150,13	175,04
Program osłonowy przeciwko wybranym typom chorób	180,00	491,90	-311,90	36,59
Program rządowy "Posiłek w szkole i w domu"	606 149,62	746 333,00	-140 183,38	81,22
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobą dorosłą ubezwłasnowolnioną	6 682,44	24 403,00	-17 720,56	27,38
Składki zdrowotne	222 082,15	220 893,24	1 188,91	100,54
Domy pomocy społecznej	5 308 563,77	5 223 029,53	85 534,24	101,64
Usługi opiekuńcze	2 398 760,46	2 279 805,60	118 954,86	105,22
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	60 718,10	48 963,76	11 754,34	124,01
Dodatki mieszkaniowe, dopłaty do czynszów i dodatki energetyczne	2 412 036,70	2 286 113,45	125 923,25	105,51
Świadczenia rodzinne	20 819 429,73	19 709 069,62	1 110 360,11	105,63
Świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekuna	18 881 254,61	18 018 587,72	862 666,89	104,79
Świadczenie „za życiem”	12 000,00	20 000,00	-8 000,00	60,00
składki emerytalno- rentowe	1 569 475,12	1 363 870,62	205 604,50	115,08
składki zdrowotne	356 700,00	306 611,28	50 088,72	116,34
Fundusz alimentacyjny	2 339 448,98	2 452 563,66	-113 114,68	95,39
Świadczenia wychowawcze	65 398 530,98	65 821 581,93	-423 050,95	99,36
Świadczenia "Dobry start"	1 200,00	2 200 640,00	-2 199 440,00	0,05
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	514 180,32	368 414,85	145 765,47	139,57
Pozostałe zadania	1 825 353,12	1 653 086,27	172 266,85	110,42
Stypendia	99 042,57	135 261,17	-36 218,60	73,22
Prace społecznie użyteczne	43 072,20	39 376,70	3 695,50	109,38
Pieczna zastępcza	1 616 863,35	1 421 736,07	195 127,28	113,72
Zespół interdyscyplinarny	202,00	300,00	-98,00	67,33
Decyzje o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych	31 395,00	34 320,00	-2 925,00	91,48
Zakup produktów żywnościowych dla osób w kwarantannie	3 223,04	0,00	3 223,04	x
Inne programy	1 622,71	0,00	1 622,71	x
Pomoc seniorom i osobom wymagającym pomocy w związku ze stanem epidemicznym „Wspieraj Seniora”	4 221,78	22 092,33	-17 870,55	19,11

Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi (Program PFRON)	25 710,47	0,00	25 710,47	x
Obsługa administracyjna	7 951 714,58	7 599 612,35	352 102,23	104,63
Razem środki budżetowe	113 353 414,67	114 232 727,87	-879 313,20	99,23
Program „Opieka wytchnieniowa”	167 238,99	0,00	167 238,99	x
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	67 299,90	0,00	67 299,90	x
Razem środki pozabudżetowe	234 538,89	0,00	234 538,89	x
Ogółem wydatki MOPS	113 587 953,56	114 232 727,87	-644 774,31	99,44

Na podstawie analizy porównawczej poziomu wydatków w latach 2021 – 2020 w ramach poszczególnych zadań stwierdzić należy, że w stosunku do roku 2020 wydatki Ośrodka utrzymywały się na porównywalnym poziomie. Wydatki w roku 2021 **spadły zaledwie o 0,56% w stosunku do roku 2020**. Wysokość wydatków zmniejszyła się o kwotę **644.774,31 zł**.

Poniższe poszczególne zadania wykazały wyższe amplitudy zmian wartościowych:

1. Spadek wydatków w stosunku do 2020 roku dotyczył w szczególności n/w zadań:

- Świadczenia „Dobry start” 1.200,00 zł (2.200.640,00 zł) spadek o 99,95%;
- Pomoc seniorom i osobom wymagającym pomocy w związku ze stanem epidemiologicznym /Program „Wspieraj Seniora”/ 4.221,78 zł (22.092,23 zł) spadek o 80,89%;
- Wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad dorosłą ubezwłasnowolnioną 6.682,44 zł (24.403,00 zł) spadek o 72,62%;
- Zespół Interdyscyplinarny 202,00 zł (300,00 zł) spadek o 32,67%;
- Stypendia i zasiłki szkolne 99.042,57 zł (135.261,17 zł) spadek o 26,78%;
- Zasiłki celowe 253.573,79 zł (322.686,37 zł) spadek o 21,42 %;
- Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” 606.149,62 zł (746.333,00 zł) spadek o 18,78 %;
- Zasiłki okresowe 654.718,21 zł (767.201,37 zł) spadek o 14,66 %;
- Decyzje o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych 31.395,00 zł (34.320,00 zł) spadek o 8,52 %;
- Fundusz alimentacyjny 2.339.448,98 zł (2.452.563,66 zł) spadek o 4,61%;
- Świadczenia wychowawcze 65.398.530,98 zł (65.821.581,93 zł) spadek o 0,64 %.

2. Wzrost wydatków w stosunku do 2020 roku dotyczył w szczególności n/w zadań:

- Pogrzeby 45.431,72 zł (17.831,32 zł) wzrost o 154,79%;
- Schronienie 123.975,77 zł (70.825,64 zł) wzrost o 75,04 %;
- Przeciwdziałanie alkoholizmowi 514.180,32 zł (368.414,85 zł) wzrost o 39,57%;
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze 60.718,10 zł (48.963,76 zł) wzrost o 24,01%;
- Składki emerytalno-rentowe na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych 1.569.475,12 zł (1.363.870,62 zł) wzrost o 15,08%;
- Składki zdrowotne na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych 356.700,00 zł (306.611,28 zł) wzrost o 16,34 %;
- Piecza zastępcza 1.616. 863,35 zł (1.421.736,07 zł) wzrost o 13,72 %;

- Dodatki mieszkaniowe, dopłaty do czynszów i dodatki energetyczne 2.412.036,70 zł (2.286.113,45 zł) wzrost o 5,51 %;
- Usługi opiekuńcze 2.398.760,46 zł (2.279.805,60 zł) wzrost o 5,22 %.

Skala zmian w wysokościach wydatków na poszczególne zadania podyktowana jest wysoką dynamiką działań prowadzonych przez Ośrodek. Opisy powyższych zadań, zawierające m.in. uzasadnienia zaistniałych zmian zawarte są w kolejnych częściach sprawozdania.

III. Pomoc społeczna.

1. Informacje ogólne.

Organizację, zadania, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Trudna sytuacja życiowa (m.in. bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, uzależnienia, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.) oraz posiadane dochody nie przekraczające kryteriów dochodowych określonych w oparciu o próg interwencji socjalnej warunkują prawo do bezzwrotnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Kryterium dochodowym dla **osoby samotnie gospodarującej w 2021 r.** był dochód netto nie przekraczający kwoty **701 zł**, natomiast dla **osoby w rodzinie** - kwoty **528 zł**.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Osobie odbywającej karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo do świadczeń z pomocy społecznej, natomiast tymczasowo aresztowanej zawiesza się prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Za okres tymczasowego aresztowania nie udziela się świadczeń.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w MOPS w 2021 r. zatrudniona była wykwalifikowana kadra, w szczególności **36 pracowników socjalnych i 4 koordynatorów - starszych specjalistów pracy socjalnej**.

Pracownicy MOPS realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia, ściśle współpracowali z wieloma instytucjami, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, w szczególności z:

- Urzędem Miejskim,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Centrum Socjalnym Caritas,
- Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi,
- Polskim Czerwonym Krzyżem,
- Domami Pomocy Społecznej,
- Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną,
- Placówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi,
- Szkołami,

- Komendą Powiatową Policji,
- Strażą Miejską,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Klubem Abstynenta,
- Publicznymi i Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- Chrześcijańską Służbą Charytatywną,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Zachodniopomorską Wojewódzką Komendą OHP w Szczecinie.

2. Rodziny objęte pomocą społeczną.

2.1. Typy rodzin i powody przyznania pomocy.

Tabela nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	2021 r.		2020 r.		2019 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem, w tym o liczbie osób:	1.830	3.244	1.897	3.401	1.929	3.306
1	1.179	1.179	1.247	1.247	1.337	1.337
2	253	506	237	474	214	428
3	172	516	171	513	148	444
4	123	492	122	488	133	532
5	77	385	70	350	63	315
6 i więcej	26	166	50	329	34	250
rodziny z dziećmi	343	1.163	367	1.245	407	1.404
rodziny niepełne	202	608	228	674	235	702
rodziny emerytów i rencistów	136	171	201	256	249	322

W stosunku do 2020 r. **zmniejszyła się o 67** liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej i liczba osób w tych rodzinach **o 157** (w stosunku do 2019 r. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej **zmniejszyła się o 99** i **o 62** liczba osób w rodzinach).

Przeciętna liczba osób w rodzinie: **1,77** w 2021 r. (**1,79** w 2020 r., **1,71** w 2019 r.).

Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021 r.		2020 r.		2019 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	822	1.303	875	1.405	869	1.408
Sieroctwo	2	5	2	5	2	5
Bezdomność	160	172	177	195	154	168
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	126	28	90	43	137
Bezrobocie	280	576	300	612	313	647
Niepełnosprawność	626	852	634	847	662	909
Długotrwała lub ciężka choroba	819	1.111	836	1.118	816	1.100
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	200	645	285	888	269	881
▪ rodziny niepełne	136	399	145	419	151	449
▪ rodziny wielodzietne	45	230	45	223	50	255
Przemoc w rodzinie	22	62	16	45	8	31
Alkoholizm	69	86	60	63	63	77
Narkomania	7	7	4	4	4	4
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	21	25	22	27	23	25
Zdarzenia losowe	6	7	0	0	3	5
Sytuacje kryzysowe	4	15	8	8	10	31

W stosunku do 2020 r. stwierdza się spadek liczby rodzin korzystających z różnych form pomocy z powodu:

- ubóstwa o 53 - (o 47 w porównaniu do 2019 r.),
- bezdomności o 17 - (ale wzrost o 6 w stosunku do roku 2019),
- bezrobocia o 20 - (o 33 w porównaniu do 2019 r.),
- niepełnosprawności o 8 - (o 36 w porównaniu do 2019 r.),
- długotrwałej lub ciężkiej choroby o 17 - (ale wzrost o 3 w stosunku do roku 2019),
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego o 85 - (o 69 w porównaniu do 2019 r.),
- sytuacji kryzysowych o 4 - (o 6 w porównaniu do roku 2019),

W stosunku do 2020 r. stwierdza się wzrost liczby rodzin korzystających z powodu:

- potrzeby ochrony macierzyństwa o 6 - (ale spadek o 9 w stosunku do roku 2019),
- narkomanii o 3 - (tak samo w stosunku do roku 2019),
- alkoholizmu o 9 - (o 6 w porównaniu do 2019 r.),
- zdarzeń losowych o 6 - (o 3 w porównaniu do roku 2019),
- przemocy w rodzinie o 6 - (o 14 w porównaniu do 2019 r.).

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie na dzień 31 grudnia 2021 r. zarejestrowane były 1402 osoby (1580 osób w 2020 r., 1377 osób w 2019 r.).

Wskaźnik bezrobocia wynosił 3,6 % (4,0 % w 2020 r.).

Należy nadmienić, że w powyższych tabelach uwzględnione są rodziny/osoby, które korzystały z pomocy w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i inne działania związane z pomocą społeczną.

Tabele nie uwzględniają rodzin, które nie korzystały z pomocy społecznej, a jedynie z pomocy wynikającej, np. z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych czy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.).

2.2. Wydatki na pomoc społeczną.

Tabela nr 7. Struktura wydatków – zadania własne i zlecone.

Formy pomocy	2021 r.		2020 r.		2019 r.	
	Liczba rodzin	Kwota w zł	Liczba rodzin	Kwota w zł	Liczba rodzin	Kwota w zł
Usługi opiekuńcze	212	2.398.760,46	159	2.279.805,60	233	2.285.642,24
Specjalistyczne usługi opiekuńcze *	6	60.718,10	5	48.963,76	4	38.839,72
Opłaty za domy pomocy społecznej	161	5.308.563,77	173	5.223.029,53	177	4.735.609,63
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	466	222.082,15	469	220.893,24	475	215.614,84
Sprawienie pogrzebu	20	45.431,72	7	17.831,32	11	25.676,35
Posiłek w szkole i w domu **, w tym:	1309	606.149,62	1499	746.333,00	1014	809.394,38
- posiłek dla dzieci i młodzieży	107	70.067,07	129	48.116,00	200	149.495,70

Zasiłki stałe	454	2.410.684,23	473	2.419.181,01	456	2.338.556,76
Zasiłki okresowe, w tym z powodu:	435	654.718,17	521	767.201,37	512	718.563,53
- bezrobocia	179	260.587,00	210	310.423,00	223	303.421,00
- długotrwałej choroby	115	168.434,00	164	208.512,00	167	167.736,00
- niepełnosprawności	55	74.637,00	63	92.158,00	99	113.715,00
Zasiłki celowe ogółem, w tym :	486	253.573,83	514	322.686,37	646	463.684,11
- w formie specjalnych zasiłków celowych	116	53.140,00	134	82.544,00	200	107.645,31
- ubranie	150	12.420,00	111	8.510,00	134	9.405,00
- leki i leczenie	127	49.269,62	144	48.275,71	176	69.888,62
- drobne remonty	2	600,00	2	930,00	2	220,00
- opał	347	102.980,00	258	105.850,00	294	120.630,00
- gaz	19	5.027,57	19	2.681,92	33	3.356,85
- energia elektryczna	35	9.576,62	26	4.243,09	35	5.534,66
- sprzęt domowy	4	710,00	8	3.064,94	5	1.948,00
- zdarzenia losowe	6	19.049,99	0	0	3	7.050,00
- zasiłki na inne cele	189	19.701,56	159	14.776,82	296	26.419,10
- żywność i posiłki	47	34.088,47	94	67.255,04	118	90.778,80
- dofinansowanie do schronienia	1	150,00	48	67.098,85	72	128.453,08
Program osłonowy - szczepienia	1	180,00	2	491,90	2	1.019,35
Schronienie w schroniskach, w tym:	46	123.975,77	36	70.825,64	3	27.245,00
- z usługami opiekuńczymi	4	35.150,00	4	23.620,00		
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobą dorosłą ubezwłasnowolnioną	1	6.682,44	1	24.042,49	2	6.633,74
Razem:	1.234	12.091.520,26	1.327	12.141.285,23	1.371	11.666.479,65

* W tabeli ujęto specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie.

W ramach zadań zleconych MOPS w Stargardzie uczestniczy również w zadaniu realizowanym przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Stargardzie, w zakresie wydawania decyzji administracyjnych oraz przeprowadzania wywiadów środowiskowych dotyczących specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych przez ww. Stowarzyszenie w mieszkalnictwie wspomagany. W roku 2021 taką formą pomocy objęto 33 osoby.

** Ze względu na możliwości techniczne wykazano liczbę osób objętych programem.

W 2021 r. w stosunku do 2020 r. nastąpił **spadek o 49.764,97 zł, tj. o 0,41%** wydatków ogółem na realizację wszystkich zadań wyszczególnionych w tabeli nr 6. Natomiast w stosunku do 2019 r. nastąpił **wzrost o 425.040,61 zł, tj. o 3,64 %** wydatków ogółem.

W 2021 r. w stosunku do roku 2020 wzrost wydatków wystąpił w pozycjach:

- usługi opiekuńcze o 118.954,86 zł, tj. o 5,22 % (o 113.118,22 zł, tj. o 4,99 % w stosunku do 2019 r.),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze o 11.754,34 zł, tj. o 24,01 % (o 21.878,38 zł, tj. o 56,33 % w stosunku do 2019 r.),
- opłaty za domy pomocy społecznej o 85.534,24 zł, tj. o 1,64 % (o 572.954,14 zł, tj. o 12,10 % w stosunku do 2019 r.),
- składki na ubezpieczenie zdrowotne o 1.188,91 zł, tj. o 0,54 % (o 6.467,31 zł, tj. o 3,00 % w stosunku do 2019 r.),
- sprawienie pogrzebu o 27.600,40 zł, tj. o 154,79 % (o 19.758,37 zł, tj. o 76,95 % w stosunku do 2019 r.),
- schronienie w schroniskach o kwotę 53.150,13 zł, tj. o 75,04 % (o 96.730,77 zł, tj. o 355,04 % w stosunku do 2019 r.),

Wzrost wydatków związanych z zabezpieczeniem potrzeb mieszkańców miasta w zakresie sprawowania opieki nad osobą starszą, niepełnosprawną, zależną w miejscu jej zamieszkania i instytucjonalnej, potwierdza teorię starzenia się społeczeństwa. Wskazuje również na zwiększającą się liczbę osób niesamodzielnych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu przez osoby drugie lub instytucje. Wzrost wydatków w zakresie kosztów schronienia w schroniskach wynikał ze zmiany zasad udzielania pomocy osobom bezdomnym w związku z brakiem schronienia oraz z finansowaniem pobytu osób bezdomnych w schroniskach z usługami opiekuńczymi.

Spadek wydatków w stosunku do roku 2020 nastąpił w pozycjach:

- program „Posiłek w szkole i w domu” o kwotę 140.183,38 zł, tj. o 18,78 % (o 203.244,76 zł, tj. o 25,11 % w stosunku do 2019 r.),
- zasiłki stałe o 8.496,78 zł, tj. o 0,35 % (ale wzrost o 72.127,47 zł, tj. o 3,08 % w stosunku do 2019 r.),
- zasiłki okresowe o 112.483,20 zł, tj. o 14,66 % (o 63.845,36 zł, tj. o 8,89 % w stosunku do 2019 r.),
- zasiłki celowe (w tym: zasiłki celowe specjalne) o 69.112,54 zł, tj. o 21,42 % (o 210.110,28 zł, tj. o 45,32 % w stosunku do 2019 r.),
- program osłonowy – szczepienia o kwotę 311,90 zł, tj. o 63,41 % (o 839,35 zł, tj. o 82,34 % w stosunku do 2019 r.),
- wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobą dorosłą ubezwłasnowolnioną o 17.360,05 zł, tj. o 72,21 % (ale wzrost o 48,70 zł, tj. o 0,73 % w stosunku do 2019 r.).

Spadek wydatków w zakresie świadczeń z pomocy społecznej takich jak: zasiłki okresowe, celowe, w tym na pomoc udzielaną w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” wskazuje na zwiększenie samodzielności finansowej rodzin, zwłaszcza rodzin z dziećmi, będącej prawdopodobnie efektem programów rządowych skierowanych do tej grupy odbiorców.

W dalszej części sprawozdania przedstawiono w sposób opisowy poszczególne rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady ich udzielania.

3. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.

3.1. Zasiłki stałe.

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód był niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. 701 zł (kryterium obowiązujące do 31.12.2021 r.).
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie były niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, tj. 528 zł (kryterium obowiązujące do 31.12.2021 r.).
- kwota zasiłku nie mogła być wyższa niż 645 zł miesięcznie (maksymalna kwota świadczenia obowiązująca do 31.12.2021 r.) i niższa niż 30 zł miesięcznie.

Tabela nr. 8. Zasiłki stałe.

Wyszczególnienie	Liczba		Kwota wydatków (w zł)		Średnia kwota zasiłku miesięcznie (w zł)	
	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.
Rodziny ogółem, w tym:	454	473	2.410.684,23	2.419.181,01	x	x
osoby samotne	403	407	2.238.197,00	2.266.511,00	550,60	464,07
osoby pozostające w rodzinie	66	76	172.487,23	152.670,00	257,83	167,40

W porównaniu do roku 2020 wystąpił **spadek liczby osób otrzymujących zasiłki stałe o 19 osób, tj. o 4,02 %**, (o 2 osoby, tj. o 0,44 % w stosunku do roku 2019).

Niższe były również wydatki na zasiłki stałe o 8.496,78 zł, tj. o 0,35 % (ale w porównaniu do roku 2019 nastąpił wzrost wydatków o 72.127,47 zł, tj. o 3,08 %).

Wzrosła średniomiesięczna kwota zasiłku:

- dla osób samotnych **o 86,53 zł, tj. o 18,65 %**,
- dla osób w rodzinie **o 90,43 zł, tj. o 54,02 %**.

Zasiłki stałe były finansowane w 100 % z dotacji z budżetu państwa.

3.2. Zasiłki okresowe.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej - 701 zł (kryterium obowiązujące do 31.12.2021 r.).
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny - 528 zł x liczba członków rodziny (kryterium obowiązujące do 31.12.2021 r.).

Wysokość zasiłku okresowego ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 528 zł miesięcznie (maksymalna kwota świadczenia obowiązująca do 31.12.2021 r.),
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ww. kryteriami nie może być niższa (kwota gwarantowana, wypłacana z budżetu państwa) niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Dotyczy to sytuacji, gdy różnica wynosi mniej niż 20 zł.

Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Tabela nr. 9. Zasiłki okresowe.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.	W stosunku do 2020 r.		W stosunku do 2019 r.	
				Różnica	%	Różnica	%
Liczba rodzin	435	521	512	-86	-16,51	-77	-15,04
Kwota ogółem	654.718,17	767.201,37	718.563,53	-112.483,20	-14,66	-63.845,32	-8,89

W porównaniu do lat poprzednich spadła zarówno liczba rodzin korzystających z pomocy w formie zasiłków okresowych, jak i kwoty wydatków ogółem.

Z ogólnej kwoty przeznaczonej w 2021 r. na wypłatę zasiłków okresowych w wysokości **654.718,17 zł**:

- **652.213,21 zł** pochodziło z dotacji z budżetu państwa (w 2020 r. - 763.570,28 zł, w 2019 r. – 717.661,70 zł),
- **2.505,96 zł** ze środków własnych gminy (w 2020 r. - 3 631,09 zł, w 2019 r. – 901,83 zł).

3.3. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby życiowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie / rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie / rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Rodzaje pomocy udzielanej w formie zasiłków celowych określone zostały w tabeli nr 7.

Tabela nr. 10. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.	W stosunku do 2020 r.		W stosunku do 2019 r.	
				Różnica	%	Różnica	%
Liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych,	486	514	646	-28	-5,45	-160	-24,77
w tym: ze specjalnych zasiłków celowych	116	134	200	-18	-13,43	-84	-42,00
Kwota ogółem wydatków na zasiłki celowe,	253.573,83	322.686,37	463.684,11	-69.112,54	-21,42	-210.110,28	-45,32
w tym: na specjalne zasiłki celowe	53.140,00	82.544,00	107.645,31	-29.404,00	-35,62	-54.505,31	-50,63

Największy wzrost w stosunku do roku 2020 nastąpił w przypadku wypłaty zasiłków celowych na:

- zdarzenia losowe: o 19.049,99 zł, tj. o 100,00 % (o 11.999,99 zł, tj. o 170,21 % w stosunku do 2019 r.),
- pokrycie kosztów energii elektrycznej: o 5.333,53 zł, tj. o 125,70 % (o 4.041,96 zł, tj. o 73,03 % w stosunku do 2019 r.),
- ubranie: o 3.910,00 zł, tj. o 45,95 % (o 3.015,00 zł, tj. o 32,06 % w stosunku do 2019 r.),
- pokrycie kosztów gazu: o 2.345,65 zł, tj. o 87,46 % (o 1.670,72 zł, tj. o 49,77 % w stosunku do 2019 r.).

Sytuacja wzrostu wydatków na zasiłki celowe w stosunku do 2020 r. a spadku w stosunku do roku 2019 wystąpiła w 2 przypadkach:

- na zasiłki celowe przeznaczone na pokrycie kosztów leków i leczenia wzrost o 993,91 zł, tj. o 2,06 % ale w stosunku do roku 2019 spadek o 20.619,00 zł, tj. o 29,50 %,
- na zasiłki celowe przeznaczone na inne cele wzrost o 4.924,74 zł, tj. o 33,33 % ale w stosunku do roku 2019 spadek o 6.717,54 zł, tj. o 25,43 %.

Największy spadek w stosunku do roku 2020 nastąpił w przypadku wypłaty zasiłków celowych na:

- dofinansowanie do schronienia: o 66.948,85 zł, tj. o 99,78 % (o 128.303,08 zł, tj. o 99,88 % w stosunku do 2019 r.), co wynikało ze zmiany sposobu finansowania pobytu osób bezdomnych w schroniskach (w oparciu o zawarte przez Gminę-Miasto Stargard porozumienia ze schroniskami),
- żywność i posiłki: o 33.166,57 zł, tj. o 49,31 % (o 56.690,33 zł, tj. o 62,45 % w stosunku do 2019 r.),
- na opał: o 2.870,00 zł, tj. o 2,71 % (o 17.650,00 zł, tj. o 14,63 % w stosunku do 2019 r.).

3.4. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki.

W oparciu o art. 53a ustawy o pomocy społecznej MOPS wypłacił wynagrodzenie jednemu opiekunowi w łącznej kwocie **6.682,44 zł** za sprawowanie opieki nad osobą dorosłą ubezwłasnowolnioną (w 2020 r. - 24.042,49 zł również dla 1 osoby, a w roku 2019 - 6.633,74 zł dla 2 osób). Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania

decyzji administracyjnej. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa GUS za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia, a jego wysokość ustalana jest przez sąd.

4. Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej.

4.1. Posiłek.

Pomoc doraźna albo okresowa w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić (art. 48 b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej).

Posiłki przyznane dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole mogą być realizowane w formie ich zakupu.

Dożywianie w szkołach i wypłata zasiłków na zakup posiłku lub żywności w celu przygotowania posiłku realizowane były w 2021 r. w oparciu o Uchwałę Nr II/29/2018 Rady Miejskiej z dnia 18 grudnia 2018 r. w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego rządowego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, o którym mowa w pkt. 5.1 niniejszego sprawozdania.

4.2. Ubranie.

Osobie potrzebującej zapewnia się niezbędne ubranie, którego jest pozbawiona. MOPS nie dysponuje magazynem z odzieżą używaną. W Ośrodku znajdują się natomiast pojemniki, do których można przekazywać ubrania, a osoby potrzebujące wybierają asortyment im przydatny. W tym zakresie nie jest prowadzona ewidencja.

W przypadku gdy występuje brak odpowiedniego ubrania, osoby kierowane są do organizacji pozarządowych lub otrzymują pomoc finansową na jego zakup.

W 2021 r. **150 rodzin** otrzymało pomoc finansową na zakup ubrania w łącznej kwocie **12.420,00 zł**, a średnia kwota zasiłku wyniosła **82.80 zł** (w 2020 r. 111 rodzin - w łącznej kwocie 8.510,00 zł - średnia kwota zasiłku 76,66 zł).

4.3. Schronienie.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Na terenie miasta Stargard pomoc osobom bezdomnym świadczona była przez:

1) Centrum Socjalne Caritas w Stargardzie w zakresie:

a) wydawania posiłków,

b) udzielania schronienia w:

- schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Krasińskiego 10 – 36 miejsc,
- gminnym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia przy ul. Krasińskiego 19 – 35 miejsc,
- ogrzewalni dla osób bezdomnych (także osób będących pod wpływem alkoholu nie wymagających leczenia szpitalnego i nieagresywnych) przy ul. Krasińskiego 10 – 8 miejsc (w przypadku niskich temperatur zwiększa się liczbę miejsc nawet do ponad 20),
- noclegowni dla osób bezdomnych przy ul. Krasińskiego 10 – 49 miejsc.

2) Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi przy ul. Okulickiego 3 w zakresie:

a) udzielania posiłków,

b) wydawania suchego prowiantu,

c) udzielania schronienia dla mężczyzn, kobiet i dzieci – 42 miejsca (w tym 2 interwencyjne),

- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie:
- a) działalności informacyjnej dotyczącej możliwości uzyskania różnorodnych form pomocy społecznej, w tym schronienia na terenie miasta, województwa oraz poza jego terenem,
 - b) poradnictwa w sprawach, m. in. mieszkaniowych, leczenia, w tym odwykowego, załatwiania spraw urzędowych, uzyskania stopnia niepełnosprawności,
 - c) pracy socjalnej skierowanej do osób przebywających w schroniskach, noclegowni, altanach ogrodowych i innych miejscach pobytu polegającej, m. in. na:
 - pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności,
 - pomocy w uzyskaniu świadczeń emerytalnych lub rentowych,
 - reprezentowaniu i pośredniczeniu w załatwianiu spraw urzędowych,
 - aktywizowaniu i wspieraniu w utrzymaniu higieny osobistej, trzeźwości, ubioru odpowiedniego do pory roku, poszukiwania lub utrzymania pracy,
 - kontaktowaniu ze specjalistami (prawnik, terapeuta, doradca zawodowy, pracownik ds. kadr, przedstawiciel TBS) w celu zdobycia ogólnej wiedzy z zakresu możliwości poprawy sytuacji osób bezdomnych,
 - d) udzielania pomocy: pieniężnej - zasiłki stałe, okresowe, celowe i niepieniężnej: składki zdrowotne lub objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, kierowanie do schronisk, pomoc w postaci ciepłych posiłków, udzielenie pomocy w formie ubrania.

Tabela nr. 11. Liczba osób bezdomnych objętych pomocą MOPS.

Wyszczególnienie	Liczba		Stargardzianie przebywający na terenie Stargardu		Stargardzianie przebywający poza Stargardem		Osoby bezdomne spoza Stargardu przebywające na terenie Stargardu	
	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.
Osoby bezdomne ogółem, w tym:	325	309	198	212	29	23	98	74
osoby dorosłe	307	293	189	198	28	23	90	72
dzieci	18	16	9	14	1	0	8	2

Z liczby **198** bezdomnych stargardzian przebywających na terenie miasta:

- w CS Caritas schronisku dla bezdomnych mężczyzn przebywało **41** osób,
- w GOW przebywało **31** osób, w tym **9** dzieci,
- w schronisku SLB przebywało **8** mężczyzn,
- w altanach ogrodowych przebywało **19** osób,
- w ogrzewalni przebywało **17** stargardzian,
- w pomieszczeniach niemieszkalnych (komórki, pustostany, ulice) przebywało **26** osób,
- w noclegowni przebywało **51** osób,
- w hotelach przebywało **5** osób.

Z **29** osób bezdomnych stargardzian przebywających poza Stargardem:

- w schroniskach przebywało **17** osób, w tym 1 kobieta i 1 dziecko,
- w altanach ogrodowych, pomieszczeniach niemieszkalnych, hotelu i ogrzewalni – **2** osoby,
- w noclegowni – **4** osoby,
- w szpitalach – **6** osób, w tym 1 kobieta.

Z **98** osób bezdomnych przybyłych do Stargardu z terenu innych gmin:

- w schronisku SLB przebywało **48** osób, (w tym 9 kobiet i 5 dzieci),

- w GOW – **4** osoby, w tym 1 kobieta i 3 dzieci
- w altanach ogrodowych, pomieszczeniach niemieszkalnych, hotelu i ogrzewalni – **23** osoby,
- w CS Caritas schronisku dla bezdomnych mężczyzn – **5** osób,
- w noclegowni – **18** osób (w tym 2 kobiety).

Wśród ogółu osób bezdomnych, **osoby z terenu innych gmin stanowią około 30,15%** (około 24% w roku 2020).

Do Domu Pomocy Społecznej skierowano 1 bezdomnego stargardzianina (w roku 2020 - 2 bezdomnych stargardzian).

Tabela nr. 12. Wydatki na schronienie w schroniskach.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.	Wzrost w stosunku do 2020 r.		Wzrost w stosunku do 2019 r.	
				Różnica	%	Różnica	%
Schronienie w schroniskach,	123.975,77	70.825,64	27.245,00	53.150,13	75,04	96.730,77	355,04
w tym: z usługami opiekuńczymi	35.150,00	23.620,00	0	11.530,00	48,81	35.150,00	100,00

Spośród **241 osób bezdomnych** korzystających ze świadczeń finansowych **46 osobom MOPS opłacił schronienie na podstawie zawartych ze schroniskami porozumień** na kwotę **123.975,77 zł**, w tym **4 osobom które przebywają w schroniskach poza Stargardem z usługami opiekuńczymi na kwotę 35.150 zł**.

Dochód z tytułu opłat za pobyt w schroniskach wyniósł **76.107,84 zł** (13.660,43 zł w roku 2020).

Wzrost wydatków i dochodów w tym zakresie wynikał ze zmiany zasad udzielania pomocy osobom bezdomnym w związku z brakiem schronienia oraz z finansowaniem pobytu osób bezdomnych w schroniskach z usługami opiekuńczymi.

Większość osób pokrywała wydatki związane z pobytem w schroniskach w ramach posiadanych zasobów, tj. z emerytur, rent, zasiłków stałych i okresowych.

Pomoc finansową i w naturze w ramach pomocy społecznej otrzymało **241 osób bezdomnych**, w tym **68 osób spoza Stargardu** (w 2020 r. 251 osób bezdomnych, w tym 74 osoby spoza Stargardu).

W 2021 roku **61 osób to środowiska nowe**, dotychczas nienotowane w Ośrodku jako osoby bezdomne (w 2020 roku 56 osób).

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej współpracę z osobami bezdomnymi prowadziło **4 pracowników socjalnych**.

Tabela nr. 13. Przeprowadzane wywiady środowiskowe i zawierane kontrakty socjalne z osobami bezdomnymi.

Wyszczególnienie	Liczba	
	2021 r.	2020 r.
Wywiady środowiskowe, w tym:	749	829
- w sprawie udzielenia pomocy	599	706
- na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej	84	68
- inne wywiady	66	55
Kontrakty socjalne	92	93
Liczba osób bezdomnych, z którymi zawarto kontrakt socjalny, w tym efekty:	85	81
- uczestniczenie w różnych formach aktywizacji zawodowej, tj. CIS, prace społecznie użyteczne, poszukiwanie zatrudnienia we własnym zakresie	20	25
- podjęcie terapii odwykowej (z różnym skutkiem)	10	11
- podjęcie zatrudnienia	3	4
- zrealizowanie uzgodnień kontraktu mających na celu poprawę sytuacji materialno-bytowej np. poszukiwanie pracy, złożenie wniosków o lokal socjalny	27	21
- wynajęcie mieszkania	3	3
- otrzymanie mieszkania z zasobów STBS	2	1
- zerwanie kontraktu socjalnego	20	16

Pracownicy socjalni przy wykonywaniu swoich zadań na rzecz bezdomnych, na co dzień współpracują z Policją, Strażą Miejską i streetworkerami.

We współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej, Centrum Socjalnym Caritas oraz Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował opracowane procedury zabezpieczenia osób bezdomnych na terenie miasta Stargard w warunkach panującej pandemii. Wdrożona procedura określa organizację udzielenia tymczasowego schronienia i innej pomocy osobom bezdomnym, zasady i tryb postępowania w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia osobom bezdomnym, które opuszczają podmioty lecznicze, a także osobom, które nie korzystały ze wsparcia w formie schronienia.

W schroniskach zostały wydzielone miejsca „buforowe” dla nowo przybyłych osób bezdomnych lub podejrzanych/zakażonych COVID – 19 w celu odbycia 10-dniowej kwarantanny.

Systematycznie, we współpracy ze Strażą Miejską i Policją, w okresie **od 04.01.2021 r. do 17.03.2021 r.** oraz **od 04.11.2021 r. do 29.12.2021 r.** prowadzone były raz w tygodniu monitoringi sytuacji osób bezdomnych znajdujących się w miejscach niemieszkalnych takich jak altany ogrodowe lub znajdujących się na ulicach, którzy odmawiają pomocy w formie uzyskania schronienia w placówkach dla osób bezdomnych. W razie konieczności podejmowane były, adekwatne do sytuacji, działania wspierające osoby bezdomne.

W okresie **od 08.01.2021 r. do 28.02.2021 r.** oraz **od 04.10.2021 r. do 31.12.2021 r.** osobom bezdomnym dowożone były przez Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi we współpracy z Zakładami Aktywności Zawodowej Centralna Kuchnia gorące posiłki do miejsc przebywania. W I półroczu zadanie było finansowane ze środków budżetu miasta, natomiast w II półroczu ze środków pozyskanych przez Stowarzyszenie z budżetu państwa. Ponadto w razie konieczności osoby bezdomne zaopatrywane były w niezbędną odzież i obuwie. Monitoringiem w 2021 roku łącznie objęto 61 osób bezdomnych.

W ramach działań prewencyjnych w okresie jesienno–zimowym osobom bezdomnym przekazywane były informacje o możliwych formach pomocy. Ponadto MOPS opracował plakaty z informacją o dostępnych usługach i formach pomocy osobom bezdomnym, które zostały rozwieszone w miejscach użyteczności publicznej takich jak: przychodnie, dworzec PKP, Starostwo Powiatowe, szpital, STBS, Urząd Miasta. Powyższe informacje umieszczone również zostały na stronie internetowej MOPS oraz wyświetlane były w formie informacji multimedialnej w środkach komunikacji miejskiej.

4.4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Opłacanie składek zdrowotnych za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1285 z późn. zm.).

Tabela nr. 14. Składki zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.
Liczba świadczeniobiorców niepodlegających ubezpieczeniu z innego tytułu, za których opłacono składki zdrowotne	466	469	475
Wydatki ogółem (w zł)	222.082,15	220.893,24	215.614,84

Tabela nr. 15. Liczba osób i wydatki poniesione na opłacenie składek zdrowotnych.

Opłacone składki zdrowotne za:	Liczba osób		Wydatki (w zł)	
	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.
- dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego	1	1	446,00	167,00
- osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS	51	46	17.473,00	16.597,00
- osoby pobierające zasiłek stały	413	420	203.873,15	203.432,24
- osoby bezdomne realizujące program wychodzenia z bezdomności	1	1	290,00	58,00
- osoby realizujące kontrakt socjalny	0	1	0	639,00
OGÓŁEM	466	469	222.082,15	220.893,24

Liczba świadczeniobiorców, za których MOPS opłacił składki zdrowotne utrzymała się na zbliżonym poziomie w stosunku do lat poprzednich, natomiast wzrosła średnia wysokość opłacanej składki (z 39,25 zł na **48,77 zł**).

4.5. Pomoc rzeczowa.

Pracownicy socjalni w ramach współpracy z instytucjami, organizacjami społecznymi i osobami fizycznymi pozyskali, zorganizowali lub wytypowali rodziny korzystające z pomocy społecznej do uzyskania wsparcia niepieniężnego, w postaci:

- paczek żywnościowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia przekazanych przez Prezydenta Miasta Stargard – 16 rodzin wielodzietnych,
- paczek w ramach projektu „Szlachetna paczka” – 16 rodzin,
- przekazanych do Ośrodka odzieży, obuwia, zabawek, które osoby zainteresowane mogły pobierać wg indywidualnych potrzeb, poza systemem ewidencji,
- wytypowania dzieci do wypoczynku letniego (kolonia) w miejscowości Okuninka. Wyjazd został zorganizowany przez „Zachodniopomorskie Kuratorium Oświaty” – 19 dzieci z 13 rodzin,
- wytypowanie dzieci do udziału w półkoloniach organizowanych przez Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” – 21 dzieci z 17 rodzin,
- wydanych 405 skierowań dla 957 osób do otrzymania żywności w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowana z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących we współpracy z Chrześcijańską Służbą Charytatywną w Stargardzie (skierowania wydawane były od miesiąca stycznia do lipca 2021 roku),
- pozyskanej od osoby prywatnej paczki z Okazji Świąt Bożego Narodzenia, która została przekazana 1 rodzinie,
- pozyskania paczki z Poczty Polskiej, która zawierała słodycze, zabawki dla dzieci oraz artykuły papiernicze - dary zostały rozdzielone dla 32 dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i przekazane z Okazji Świąt Bożego Narodzenia.

4.6. Sprawienie pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2021 r. MOPS zlecił sprawienie **pogrzebów** Zakładowi Usług Pogrzebowych HADES w Stargardzie w oparciu o podpisaną umowę, w tym jednego pochówku zbiorowego dzieci nienarodzonych, którego koszt wyniósł 320 zł.

W roku 2021 nastąpił znaczący wzrost przeprowadzonych na zlecenie MOPS pogrzebów.

Tabela nr. 16. Pogrzeby.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.	Wzrost w stosunku do 2020 r.		Wzrost w stosunku do 2019 r.	
				Różnica	%	Różnica	%
Liczba pogrzebów	20	7	11	13	185,71	9	81,82
Wydatki ogółem (w zł)	45.111,72	17.831,32	25.676,35	27.280,40	152,99	19.435,37	75,69

Osoby zmarłe nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową. Średni koszt pogrzebu wyniósł **2.949,53 zł**.

W przypadku 3 pochówków uzyskano refundację kosztów pogrzebu z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

4.7. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Poradnictwo specjalistyczne świadczone było w MOPS w 2021 r. przez psychologów, terapeutów, pracowników socjalnych i asystentów rodziny.

Zespół psychologów i terapeutów w ramach realizowanego w Stargardzie programu „Szkoła-Rodzina-Środowisko” udzielał wsparcia dziecku i rodzinie, przede wszystkim w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

W ramach pracy Zespołu w 2021 roku sześciu terapeutów/psychologów oddelegowanych było do pracy w 9 stargardzkich szkołach. Dwóch psychologów w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było w ramach środków własnych Ośrodka.

Terapeuci/psycholodzy na terenie szkół prowadzili konsultacje z uczniami, rodzicami, nauczycielami. Do 31 grudnia 2021 roku przeprowadzili łącznie 1709 konsultacji, (w 2020 r. 822), w tym **951** porad dla uczniów, **400** porad dla rodziców i **358** dla nauczycieli.

Poradami objęto: **199 rodzin** (w 2020 r. 186 rodzin), **239 uczniów** (w 2020 r. 185 uczniów) i **160 rodziców uczniów** (w 2020 r. 128 rodziców) oraz **71 nauczycieli** (w 2020 r. 54 nauczycieli).

Obecność terapeuty/psychologa na terenie szkoły pozwala na bieżąco konsultować problemowe przypadki i posilkować się wiedzą psychologa. Gdy uczeń lub rodzice uczniów wymagają terapii pedagodzy kierują zgłoszenia na konsultacje do Zespołu. Terapia odbywa się na terenie szkoły, do której uczęszcza dziecko lub na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (w zależności od woli osób zgłoszonych). Taka wersja wydaje się być optymalna dla skutecznego wspierania uczniów i rodzin z problemami.

Na początku 2021 roku z uwagi na epidemię terapia częściowo odbywała się również telefonicznie. W okresie zdalnego nauczania w pierwszym półroczu nie było potrzeby prowadzenia konsultacji przez psychologów z MOPS.

Poniższe tabele obrazują powody zgłoszeń oraz efekty pracy z dziećmi zgłoszonymi na konsultacje psychologiczne/terapeutyczne na terenie szkół podstawowych.

Tabela nr 17. Powody zgłoszeń dzieci do konsultacji z psychologiem.

Lp.	Powody zgłoszeń do psychologa/terapeuty	Liczba osób
1.	Trudności emocjonalne.	202
2.	Trudności w relacjach rówieśniczych.	116
3.	Brak motywacji do nauki.	90
4.	Problemy w domu rodzinnym.	163
5.	Trudności w nauce.	67
6.	Konflikty w klasie.	84
7.	Zachowania aspołeczne.	31
8.	Zachowania agresywne wobec rówieśników.	53
9.	Obniżony nastrój.	75
10.	Wykluczenie z grona klasy.	11
11.	Sytuacja kryzysowa po stracie np. opiekuna.	9
12.	Nadużywanie środków psychoaktywnych.	3
13.	Samookaleczenia.	14
14.	Myśli samobójcze.	10
15.	Uzależnienie od gier.	10
16.	Zespół stresu pourazowego.	7
17.	Zachowania opozycyjno-buntownicze.	28
18.	Problemy seksualne.	1
19.	Upośledzenie intelektualne.	4
20.	Zachowania depresyjne, nerwicowe, autodestrukcyjne.	15
21.	Nadpobudliwość psychoruchowa.	11
22.	Problemy wychowawcze.	19
23.	Objawy demoralizacji.	14
24.	Zaburzenia psychiczne.	7
25.	Zaburzone granice wychowawcze.	18
26.	Zaburzenia procesu adaptacyjnego.	6

Tabela nr 18. Efekty udzielonej pomocy psychologicznej.

Lp.	Efekty udzielonej pomocy	Liczba osób
1.	Wyrównanie funkcjonowania emocjonalnego.	113
2.	Nabywanie umiejętności radzenia sobie ze złością.	62
3.	Obniżenie napięcia psychofizycznego.	63
4.	Redukcja zachowań autodestrukcyjnych (np. poprzez wprowadzenie zachowań zastępczych).	22
5.	Nabywanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami w sytuacjach trudnych.	57
6.	Nabywanie umiejętności nawiązywania relacji z rówieśnikami.	74
7.	Wzmocnienie zdolności komunikacyjnych w relacjach rówieśniczych.	33
8.	Poprawa funkcjonowania poznawczego.	13
9.	Wzrost motywacji do nauki.	26
10.	Nabywanie umiejętności efektywnego uczenia się.	10
11.	Poprawa relacji funkcjonowania rodzinnego i psychospołecznego (m.in. poprawa komunikacji wewnątrzrodzinnej).	78
12.	Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich (np. stawianie granic dziecku, zaangażowanie rodziców w życie dziecka).	37

13.	Redukcja zachowań agresywnych w grupie.	24
14.	Wzrost samopoczucia.	44
15.	Wzrost samooceny.	22
16.	Przepracowanie traumatycznego wydarzenia/traumy.	5
17.	Przepracowanie innego rodzaju zaburzeń adaptacyjnych.	3
18.	Wypracowanie adaptacyjnej strategii radzenia sobie w sytuacji trudnej.	43
19.	Redukcja uzależnień behawioralnych.	9
20.	Zmotywowanie do podjęcia terapii specjalistycznej (np. uzależnienia od substancji psychoaktywnych).	7
21.	Zniwelowanie/zmniejszenie nasilenia myśli samobójczych.	9
22.	Zniwelowanie/redukacja zachowań opozycyjno-buntowniczych.	16
23.	Wzrost samoświadomości, akceptacji siebie.	35
24.	Redukcja objawów depresyjnych, lękowych, nerwicowych.	21
25.	Poprawa funkcjonowania dzieci z ADHD.	3
26.	Poprawa funkcjonowania psychospołecznego dzieci ze spektrum autyzmu.	3
27.	Poprawa integracji sensorycznej.	7
28.	umiejętność samoregulacji.	28
29.	Wzrost świadomości sytuacji problemowej i nabycie wiedzy z zakresu adaptacyjnych sposobów rozwiązywania problemów.	25

W okresie od stycznia do grudnia 2021 roku do Zespołu ds. Przemocy i Pomocy Psychologicznej w MOPS w Stargardzie wpłynęły **173 zgłoszenia**, które zostały dokonane przez:

- 1) pracowników socjalnych MOPS (**159 zgłoszeń**, w tym 62 zgłoszenia dotyczyły dzieci ze szkół podstawowych lub członków ich rodzin, natomiast pozostałe 97 zgłoszeń dotyczyło osób, które nie posiadają dzieci w wieku obejmującym naukę w szkole podstawowej),
- 2) pedagogów szkół podstawowych z terenu Miasta Stargard (**14 zgłoszeń** nadesłano ze szkół).

Z ogólnej liczby 173 zgłoszeń (dotyczących 174 osób) 162 zostały przekazane terapeutom/psychologom, 11 zgłoszeń oczekuje w kolejce.

Ponadto w 2021 roku z poprzednich lat kontynuowano w formie stałej terapii 78 zgłoszeń, w tym 62 zgłoszenia z 2020 roku, 13 zgłoszeń 2019 roku, i po 1 zgłoszeniu z lat 2018-2017 oraz z 2015 roku.

W związku z powyższym pomocą terapeutyczną w okresie od stycznia do grudnia 2021 roku objęto **240 środowisk**, w tym 1 zgłoszenie dotyczyło terapii małżeńskiej. Łącznie z pomocy terapeutycznej skorzystało **241 osób**.

Terapia realizowana była w **240 rodzinach**, w tym w 173 (dotyczących 174 osób) zgłoszonych w 2021 r. Pomocą psychologiczno-terapeutyczną łącznie objęto 241 osób :

- prowadzenie terapii dzieci i młodzieży – 88 osób,
- prowadzenie terapii dorosłych – 153 osoby.

Poniższe tabele obrazują powody zgłoszeń na konsultacje psychologiczne/ terapeutyczne oraz efekty pracy z osobami objętymi terapią na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie.

Tabela nr 19. Powody zgłoszeń dorosłych i dzieci do konsultacji z psychologiem.

Lp.	Tematyka	Rok 2021
1.	Nieprawidłowe funkcjonowanie rodzin bądź członków rodzin spowodowane nadużywaniem alkoholu w rodzinie.	66
2.	Konflikty wewnątrzrodzinne.	130
3.	Zachowania agresywne, opozycyjne, buntownicze zwłaszcza dzieci i młodzieży.	36
4.	Zachowania ryzykowne, autodestrukcyjne.	41
5.	Myśli samobójcze, epizod suicydalny.	21
6.	Nieprawidłowe funkcjonowanie dzieci i młodzieży np.: nadużywanie alkoholu i innych środków odurzających.	7
7.	Depresyjność, zaburzenia lękowe, reakcje nerwicowe, traumatyczne przeżycia.	107
8.	Zaburzone relacje w rodzinach np. odwrócenie ról, nieumiejętność rodziców w pełnieniu ról rodzicielskich, problemy wychowawcze.	51
9.	Zaburzone granice wychowawcze, brak granic.	46
10.	Sytuacja kryzysowa związana z odejściem jednego z opiekunów.	25
11.	Nadpobudliwość psychoruchowa.	6
12.	Niezrealizowanie obowiązku szkolnego, zaległości szkolne, brak motywacji do nauki.	18
13.	Kryzys tożsamości, problemy osobowościowe, problemy egzystencjalne.	34
14.	Konflikty z rówieśnikami.	14
15.	Upośledzenie umysłowe/niepełnosprawność intelektualna.	2
16.	Zaburzenia odżywiania.	4
17.	Przemoc domowa.	72
18.	Zaburzenia procesu adaptacyjnego.	17
19.	Wzmacnianie kompetencji interpersonalnych.	15
20.	Wzmacnianie umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami.	17
21.	Wzmacnianie umiejętności społecznych.	15
22.	Rozwód rodziców.	8
23.	Trudności z adaptacją do nowej sytuacji życiowej, w tym do nowego środowiska.	2
24.	Trudności związane z niepełnosprawnością (proces adaptacji do niepełnosprawności – nabytej bądź wrodzonej).	1
25.	Niskie poczucie własnej wartości.	6
26.	Choroby somatyczne.	4
27.	Zaburzenia zachowania seksualnego.	2
28.	Problemy emocjonalne.	6
29.	Konflikty małżeńskie.	12
30.	Zaburzenia psychiczne.	5
31.	Uzależnienie od alkoholu lub substancji psychoaktywnych u osób dorosłych.	4
32.	Uzależnienie od hazardu/gier komputerowych u dzieci i młodzieży.	4

Tabela nr 20. Efekty pracy terapeutycznej.

Lp.	Tematyka	Rok 2021 liczba osób	Rok 2020 liczba osób
1.	Poprawa relacji z rodziną i funkcjonowania psychospołecznego.	76	74
2.	Nabycie umiejętności pełnienia ról.	34	37
3.	Zwiększenie samoświadomości.	123	83
4.	Zmniejszenie zachowań agresywnych.	22	26
5.	Nabycie umiejętności radzenia sobie ze złością.	49	35
6.	Podjęcie terapii odwykowej.	23	22
7.	Zaangażowanie rodziców w życie dziecka.	30	21
8.	Poprawa wyników w nauce.	14	1
9.	Wzrost umiejętności interpersonalnych.	50	28
10.	Niwelowanie zachowań destrukcyjnych (nieokaleczanie się).	6	6
11.	Odkrycie własnych zasobów.	58	59
12.	Wzmocnienie umiejętności interpersonalnych w relacji z dziećmi.	26	24
13.	Wzrost poziomu wglądu opiekunów dziecka w relacje rodzinne.	32	23
14.	Ustalenie zasad, praw i obowiązków rodziny.	39	30
15.	Nabycie umiejętności wyznaczania granic, wyrażania uczuć, określenia potrzeb.	52	52
16.	Poprawa zachowania w szkole.	16	4
17.	Zniwelowanie zachowań opozycyjno-buntowniczych.	13	16
18.	Zmotywowanie do utrzymania abstynencji.	9	10
19.	Wyrównywanie funkcjonowania emocjonalnego.	87	30
20.	Wzrost zachowań autokorekcyjnych, poczucia sprawczości.	50	66
21.	Zmniejszenie natężenia lęku.	8	2

Poradnictwo prawne w 2021 r. realizowane było poprzez:

- udzielanie konsultacji i porad – **879** (w 2020 r. - 1.117), w tym dla:
 - klientów MOPS - 529 (816 w 2020 r.),
 - pracowników Ośrodka - 350 (301 w 2020 r.),
- pomoc w sporządzaniu wniosków i pism procesowych – **618** (350 w 2020 r.),
- reprezentowanie w sądzie – **15** spraw (9 spraw w 2020 r.).

Terapeuci i konsultant – prawnik na bieżąco współpracowali w ramach konsultacji z pracownikami socjalnymi.

W 2021 r. kontynuowano funkcjonowanie „Białej Linii” - czyli udzielanie konsultacji psychologicznych przez telefon dla osób (seniorów, dorosłych, młodzieży i dzieci) będących w kryzysie emocjonalnym, głównie z uwagi na pandemię COVID-19 i związaną z tym

izolacją domową/społeczną. Pod telefonem dyżurowali psycholodzy/terapeuci z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie i udzielali porad mieszkańcom miasta Stargard lub kierowali dzwoniące osoby do odpowiedniej placówki pomocowej. Dyżury odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 19:00 - 21:00. Z „Białej Linii” skorzystało anonimowo 20 osób.

4.8. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi.

Pracownicy MOPS podejmowali działania w ramach interwencji kryzysowej i zdarzenia losowego w 14 przypadkach (w 11 przypadkach w roku 2020). Podejmowane interwencje dotyczyły:

- udzielania wsparcia w formie umieszczenia osób dotkniętych przemocą w GOW - 2,
- odebrania dzieci z rodzin, w których pobyt stanowił zagrożenie zdrowia lub życia dla małoletnich - 1,
- pożaru – 4,
- inne (np. kradzież, silne opady deszczu-zalanie mieszkania, oszustwo internetowe, kryzys emocjonalny związany z decyzją o przekazaniu dzieci do pieczy zastępczej) – 7.

4.9. Praca socjalna.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Pracownicy socjalni w oparciu o wywiad środowiskowy dokonują diagnozy sytuacji osób/rodzin planując pomoc finansową, rzeczową, pracę socjalną i terapeutyczną.

Pracownicy socjalni w 2021 r. objęli pracę socjalną ogółem 1076 rodzin, realizując różnego rodzaju pomoc, usługi i poradnictwo, w zależności od problemów występujących w rodzinach. Wyłącznie pracą socjalną było objętych 596 rodzin (o 26 rodzin więcej niż w roku 2020).

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny zawiera kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną. Pracownicy socjalni w 2021 r. sporządzili z 188 osobami 179 kontraktów socjalnych roku (w roku 2020 z 312 osobami 237 kontraktów socjalnych), w tym dotyczących głównie:

1) bezrobocia	-	71,
2) bezdomności	-	70,
3) uzależnienia	-	25,
5) innych problemów	-	13.

Ze względu na pandemię utrudnione było realizowanie ewentualnych założeń, które powinny znajdować się w kontraktach socjalnych (w szczególności w zakresie uczestnictwa w stacjonarnych terapiach lub podejmowania zatrudnienia).

W 2021 r. pracownicy socjalni przeprowadzili ogółem 5.257 wywiadów środowiskowych (w 2020 - 4.907 wywiadów – wzrost o 7,13 %), w tym, m. in:

1) w sprawie pomocy społecznej	-	4 175,
2) w sprawie dodatków mieszkaniowych	-	7,
3) w sprawie osób kierowanych i umieszczonych w domu pomocy społecznej	-	243,
4) w sprawie świadczeń rodzinnych	-	114,
5) w sprawie oddłużenia czynszowego	-	36,
6) w sprawie potwierdzenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego	-	256,
7) w sprawie przemocy	-	5,
8) w sprawie wydania opinii o rodzinę zastępczą	-	12,
9) na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej	-	143,
10) w sprawie umorzenia świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	-	0,
11) wywiady alimentacyjne na potrzeby tut. Ośrodka	-	213,
12) w sprawie przyznania asystenta rodziny	-	18,
13) inne	-	35.

W porównaniu do 2020 r. wystąpił duży wzrost liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, w szczególności w sprawach dotyczących alimentacji (o 41,06% - 151 wywiadów w 2020 r.), świadczeń rodzinnych (o 29,55% - 88 wywiadów w 2020 r.) i na potrzeby innych ośrodków (o 20,17 % - 119 wywiadów w 2020 r.) oraz związanych z udzielaniem świadczeń w ramach pomocy społecznej (o 13,24% - 3.687 wywiadów w 2020 r.).

Ponadto pracownicy socjalni sporządzili 6.085 pism (w 2020 r. - 8.061 pism, w 2019 r. – 7.686) do różnych instytucji dotyczących sytuacji świadczeniobiorców. Przyczyny spadku ilości pism można upatrywać w ograniczeniach funkcjonowania innych instytucji w czasie pandemii, np. Sądów, Zespołów Kuratorskich Służb Sądowych i szkół.

4.10. Usługi opiekuńcze.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Wydatki na usługi opiekuńcze obejmują koszty związane z funkcjonowaniem Działu ds. Seniorów i Osób Niepełnosprawnych, m. in. koszty osobowe i pochodne, badania lekarskie, świadczenia pracownicze wynikające z przepisów bhp i funduszu świadczeń

socjalnych, bilety komunikacji miejskiej, ekwiwalent za odzież roboczą, środki higieny, zakup materiałów biurowych.

Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w kolejnym punkcie, jest zadaniem obowiązkowym gminy.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Według stanu na dzień 31.12.2021 r. usługi opiekuńcze świadczone były przez **39 opiekunek** (tyle samo na dzień 31.12.2020 r.) zatrudnionych w MOPS w wymiarze **39 etatów** (wzrost o 0,75 etatu w stosunku do roku 2020), które okresowo wspomagane były przez **2 osoby** zatrudnione w ramach robót publicznych – na 44 etaty przewidziane w strukturze organizacyjnej MOPS w Zespole ds. Usług Opiekuńczych i Ośrodków Wsparcia.

Część usług zlecał Prezydent Miasta Stargard do realizacji Centrum Integracji Społecznej w Stargardzie przy ul. Krasińskiego 19 w ramach realizowanego przez CIS programu reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych. Usługi świadczyło **19 opiekunek z CIS**.

Tabela nr 21. Usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki MOPS i CIS.

Wyszczególnienie	Liczba osób		Liczba godzin	
	2021 r.	2020 r.	2021 r.	2020 r.
Usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki zatrudnione w MOPS	165	159	43.839	38.208
Usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki zatrudnione w CIS	48	57	9.715	8.960
OGÓŁEM	213	216	53.554	47.168

W roku 2021 usługami opiekuńczymi objęto **105 osób**, które w poprzednich latach nie korzystały z tej formy pomocy (89 takich osób w roku 2020).

Tabela nr 22. Sytuacja rodzinna osób korzystających z usług opiekuńczych.

Osoby korzystające z usług opiekuńczych	Liczba osób	
	2021 r.	2020 r.
Osoby samotne	36	37
Osoby zamieszkujące samotnie, ale posiadające rodziny	121	105
Osoby zamieszkujące z rodziną	56	74
OGÓŁEM	213	216

Spośród osób korzystających z usług opiekuńczych w 2021 r. zmarło **41 osób** (w 2020 r. 36 osób), **36 osób** zrezygnowało ze świadczenia usług (w 2020 r. 51 osób), **8 osób** zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej (w 2020 r. 14 osób), **4 osoby** w ZOL i **1 osoba** w hospicjum (w 2020 r. nie wystąpiły takie sytuacje).

Tabela nr 23. Wydatki i dochody z tytułu świadczenia usług opiekuńczych.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	Wzrost w stosunku do 2020 r.	
			Różnica	%
Wydatki (w zł)	2. 398.760,46	2.279.805,60	118.954,86	5,22
Dochód z tytułu odpłatności (w zł)	370.565,35	298.770,35	71.795,00	24,03

Odpłatność za godzinę usług opiekuńczych nie zmieniła się i wynosiła **23 zł** zgodnie z Uchwałą Nr V/80/2019 r. Rady Miejskiej w Stargardzie z 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w sprawie szczegółowych warunków zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania.

W ogólnej liczbie **213 osób** korzystających z usług opiekuńczych, **16 osób** korzystało z usług nieodpłatne, w tym 8 osób z uwagi na niski dochód, u 7 osób usługi świadczone były nieodpłatnie w ilości 1 godziny dziennie z uwagi na przekroczenie 85 roku życia oraz 1 osoba korzystała bezpłatnie z usług opiekuńczych w wymiarze 1 godziny dziennie jako kombatant.

4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. nr 189, poz. 1598).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były przez MOPS w ramach zadań zleconych i obejmowały usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Tabela nr 24. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki zatrudnione w MOPS.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.
Liczba osób	6	5
Liczba godzin	1.755	1.295
Cena 1 godziny usług (w zł)	37,81	31,52
Koszt realizacji zadania (w zł)	60.718,10	48.963,76
Dochód z tytułu odpłatności (w zł)	7.677,07	6.021,26

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były także przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Stargardzie w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard i obejmowały usługi świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Koszt 1 godziny usług wyniósł **12,18 zł** (9,44 zł w 2020 r.).

Usługi świadczone były dla **33 osób** zamieszkujących w mieszkalniach wspomaganych (tyle samo osób w 2020 r.).

4.12. Pobyt i usługi w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.

4.12.1. Domy pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2021 r. w **35 domach pomocy społecznej** (w 36 w roku 2020) przebywało **161 stargardzian** (173 w 2020 r.), w tym w:

- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych w Dolicach – 29 osób, w tym 16 kobiet,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych w Darskowie – 3 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekłe psychicznie chorych w Nowogardzie – 7 mężczyzn,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych w Pyrzycach – 20 osób, w tym 8 kobiet,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych w Wałczu – 1 mężczyzna,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Woli Chruścińskiej – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych we Włociborzu – 1 mężczyzna,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych w Żydowie – 3 osoby, w tym 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku w Krzeku – 12 osób, w tym 6 kobiet,
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w Przetocku – 2 mężczyzn,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Nowych Bielicach – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych w Skwierzowej – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Moryniu – 1 kobieta,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekłe somatycznie chorych w Szczecinie – 4 osoby, w tym 3 kobiety,
- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych w Piotrowicach – 11 osób, w tym 7 kobiet,

- Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Myśliborzu – 3 osoby w tym 2 kobiety,
- Domu Pomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie w Resku – 4 osoby, w tym 2 kobiety,
- Domu Pomocy dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych w Żabowie - 24 osoby, w tym 15 kobiet,
- Domu Pomocy dla osób przewlekle somatycznie chorych w Białogardzie – 2 osoby, w tym 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w Bobolicach – 2 kobiety,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Szczecinie – 7 osób, w tym 3 kobiety,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Ziębicach – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Śniatowie – 4 osoby, w tym 2 kobiety,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Modrzewcu – 4 mężczyzn,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Bornym Sulinowie – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Kamieniu Krajeńskim – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w Parchowie – 1 dziecko ,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Karsznicach – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dobiegniewie – 2 kobiety,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Psarach – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Brzezinach – 2 kobiety,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle chorych w Kałków Godów – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Kolsku – 1 kobieta,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Mościskach – 1 mężczyzna,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych w Dębach – 1 kobieta.

W 2021 r. w domach pomocy społecznej umieszczono **21 osób** (33 osoby w roku 2020). Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na umieszczenie oczekiwały 3 kolejne osoby.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, w zależności od zasięgu domu, ustala wójt/ burmistrz/prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

W 2021 r. koszt utrzymania mieszkańca był najniższy w Domu Pomocy Społecznej Bobolicach – **3.872,10 zł**, a najwyższy w Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Darskowie – **5.391,52 zł**.

We wszystkich domach pomocy społecznej nastąpił wzrost kosztów utrzymania, średnio około **450 zł** w stosunku do 2020 roku, tj. o 11,03 % (w ubiegłym roku około 250 zł – tj. o 6,82%).

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu.

Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępnymi).

W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w DPS było umieszczonych **161 osób** (173 osoby na dzień 31.12.2020 r.). Opłata wnoszona była za wszystkie osoby przez:

- mieszkańca domu i rodzinę w **28 przypadkach** (w 36 przypadkach w 2020 r.),
- mieszkańca domu i MOPS w **133 przypadkach** (w 137 przypadkach w 2020 r.).

Tabela nr 25. Wydatki i dochody z tytułu pobytu osób w DPS.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	Wzrost w stosunku do 2020 r.	
			Różnica	%
Całkowity koszt realizacji zadania (w zł)	5.308.563,77	5.223.029,53	85.534,24	1,63
Dochód z tytułu odpłatności rodzin (w zł)	277.304,94	295.504,35	-18.199,41	-6,16
Średnia miesięczna dopłata MOPS do pobytu mieszkańców (w zł)	2.747,70	2.373,57	374,13	15,76

4.12.2. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Środowiskowy Dom Samopomocy typu B mieści się przy ul. Brzozowej 26 w Stargardzie, który w 2021 r. dysponował **40** miejscami.

Świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, nabywaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym osobom z zaburzeniami intelektualnymi.

Prowadzenie ŚDS jest zadaniem zleconym gminie. Natomiast Miasto zleca jego prowadzenie Kołu Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną. MOPS kieruje osoby do ŚDS po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, wydaje decyzje administracyjne, w których określa odpłatność za pobyt oraz przyjmuje opłaty.

W 2021 r. z usług ŚDS korzystało **41 osób** (tyle samo w 2020 r.).

W oparciu o obowiązujące przepisy odpłatność miesięczną ustalało się do dnia 29.05.2021 r. w wysokości 5% kwoty dochodu osoby, jeżeli dochód przekracza 300% kryterium dochodowego. Po tym okresie uczestnictwo było bezpłatne.

Za usługi świadczone w ŚDS do 29.05.2021 r. opłaty wniosły **23 osoby** na łączną kwotę **9.167,31 zł**. (w 2020 r. tyle samo osób na kwotę 9.044,71 zł). W związku z wejściem w życie od dnia 30 maja 2021 r. przepisów Ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby korzystające z ww. wsparcia nie wносиły opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia (Dz.U. z 2021 r. poz. 803).

Nadmienić należy, że z uwagi na epidemię COVID-19 decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego działalność ww. placówki w okresie od 24.10.2020 r. do 16.02.2021 r. była zawieszona i zajęcia się nie odbywały. W tym okresie uczestnicy byli zwolnieni z ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia. Pracownicy placówki w okresie zawieszenia jej działalności pozostawali z uczestnikami ŚDS w kontakcie telefonicznym i e-mailowym. Również prowadzona była terapia w formie zdalnej, udostępniano uczestnikom filmy instruktażowe. Wszystkim uczestnikom dowożono pakiety zadań i materiały do terapii w domu.

4.12.3. Środowiskowy Dom Samopomocy typu AC dla dorosłych osób przewlekłe psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy typu AC mieści się przy ul. Limanowskiego 24 w Stargardzie, który w 2021 r. dysponował 30 miejscami.

Świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, nabywaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym osobom przewlekłe psychicznie chorych oraz osobom wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Prowadzenie ŚDS jest zadaniem zleconym gminie. Natomiast Miasto zleca jego prowadzenie Zachodniopomorskiemu Oddziałowi Okręgowemu Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie. MOPS kieruje osoby do ŚDS po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, wydaje decyzje administracyjne, w których określa odpłatność za pobyt oraz przyjmuje opłaty.

W 2021 r. z usług ŚDS skorzystało **25 osób**, w tym **2 osoby** z gminy Stargard (w 2020 r. 23 osoby, w tym 1 osoba z gminy Stargard).

W oparciu o obowiązujące przepisy do 29.05.2021 r. odpłatność miesięczną ustalało się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby, jeżeli dochód przekracza 300% kryterium dochodowego. Po tym okresie uczestnictwo było bezpłatne.

Za usługi świadczone w ŚDS typu AC do 29.05.2021 r. opłaty wniosły **4 osoby** na łączną kwotę **1.479,18 zł** (w 2020 r. tyle samo osób na łączną kwotę 1.723,25 zł). W związku z wejściem w życie od dnia 30 maja 2021 r. przepisów Ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby korzystające z ww. wsparcia nie wносиły opłaty za pobyt w ośrodkach wsparcia (Dz.U. z 2021 poz. 803).

Nadmienić należy, że z uwagi na epidemię COVID-19 decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego działalność ww. placówki w okresie od 24.10.2020 r. do 15.02.2021 r. była zawieszona i zajęcia się nie odbywały. W tym okresie uczestnicy byli zwolnieni z ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia. Pracownicy placówki w okresie

zawieszenia jej działalności pozostawali z uczestnikami ŚDS w kontakcie telefonicznym i e-mailowym.

4.12.4. Dzienny Dom „Senior +”.

Dzienny Dom „Senior +” mieści się w siedzibie Polskiego Czerwonego Krzyża w Stargardzie przy ul. Limanowskiego 24. Prowadzony jest w ramach zlecenia zadania przez Prezydenta Miasta Stargard organizacji pozarządowej - Zachodniopomorskiemu Oddziałowi Okręgowemu PCK w Szczecinie.

MOPS kieruje uczestników na podstawie wywiadu środowiskowego w formie decyzji administracyjnej.

Dzienny Dom Senior+ przeznaczony jest dla **20 osób**. Od stycznia do grudnia 2021 r. w zajęciach uczestniczyło w sumie **28 osób** (22 osoby w 2020 r.), w tym **5 osób** zrezygnowało z dalszego uczestnictwa z powodu pogarszającego się stanu zdrowia. Ponadto nastąpił zgon **2 uczestników**.

Podstawą odpłatności jest dochód osób kierowanych. Odpłatności nie ponoszą osoby, jeżeli dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego (701 zł lub 528 zł x liczba osób w rodzinie).

Odpłatność w placówce reguluje Uchwała Nr XXIII/241/2016 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 25 października 2016 r. zmieniona w części dotyczącej nazwy Dziennego Domu Uchwałą Nr XXXIII/351/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 29 sierpnia 2017 r. oraz NR II/35/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Gminnym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia oraz Dziennym Domu Senior+.

W powyższym okresie **6 osób** ponosiło **100 % odpłatności**, tj. **300,00 zł** (5 osób w 2020 r.), a **21 osób** wносиło **procentową odpłatność** zgodnie z ustaloną tabelą odpłatności (17 osób w 2020 r.).

Z tytułu opłat uzyskano **dochód** w kwocie **13.110,74 zł** (14.071,88 zł w roku 2020).

Z uwagi na epidemię COVID - 19 decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego działalność ww. placówki od 24.10.2020 r. do 15.02.2021 r. była zawieszona. W czasie zawieszenia działalności placówki realizowano zajęcia w formie zdalnej poprzez kontakt telefoniczny oraz członkowie rodziny odbierali dla uczestników ciepły posiłek.

4.12.5. Gminny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia.

Gminny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia przeznaczony jest dla **35 osób**.

W okresie od stycznia do grudnia 2021 r. w GOW przebywało **38 osób** (40 osób w 2020 r.).

Na koniec grudnia 2021 r. w GOW przebywało **16 osób**, w tym **12 kobiet** i **4 dzieci** (na koniec grudnia 2020 r. 19 osób, w tym 12 kobiet i 7 dzieci).

MOPS wydał skierowania do GOW **35 osobom** z powodu bezdomności lub z powodu przemocy (37 osobom w 2020 r.). Ośrodek zapewnia całodobowy pobyt i wyżywienie, ochronę przed przemocą, wsparcie terapeutyczne i doradcze w poszukiwaniu pracy, opiekę nad dziećmi w przypadku podjęcia pracy i porady w zakresie praw obywatelskich.

Ośrodek zapewnia całodobowy pobyt i wyżywienie, ochronę przed przemocą, wsparcie terapeutyczne i doradcze w poszukiwaniu pracy, opiekę nad dziećmi w przypadku podjęcia pracy i porady w zakresie praw obywatelskich.

Odpłatność w placówce reguluje Uchwała wymieniona w punkcie 4, która kwotę bazową ustaliła na **500 zł. Dochód** z tytułu opłat za pobyt w GOW wnoszony przez **12 osób** wyniósł **16.779,27 zł** (przez 13 osób w 2020 r. - 23.422,05 zł).

5. Realizacja programów osłonowych.

5.1. Program „Posiłek w szkole i w domu”.

Od 1 stycznia 2019 r. realizowany jest program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Program został utworzony i przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie Uchwałą Nr II/29/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach Programu udzielane było wsparcie osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe do 150 % odpowiedniego kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej.

Rada Miejska w Stargardzie Uchwałą Nr II/31/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych podwyższyła kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności do 200 %.

Pomoc przyznana osobom, których dochód przekracza 150 % kryterium, lecz nie przekracza 200 % kryterium dochodowego, jest finansowana wyłącznie ze środków własnych gminy. Pomoc do 150 % kryterium jest finansowana z budżetu gminy w nie mniej niż 40 %, a z budżetu państwa w nie więcej niż 60 %.

W oparciu o podpisany aneks do umowy w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu państwa na realizację dożywiania dzieci i zapewnienia posiłku osobom tego pozbawionym w 2021 roku Wojewoda Zachodniopomorski na wniosek Prezydenta Miasta Stargard wyraził zgodę na zmniejszenie udziału procentowego środków własnych gminy do kwoty nie mniejszej niż 140.000,00 zł, co stanowiło ok 20 % przewidywanych kosztów realizacji Programu.

W 2021 r. Program był finansowany ze środków własnych gminy w kwocie **121.229,92 zł** oraz dotacji z budżetu państwa w kwocie **484.919,70 zł** (w 2020 r. ze środków własnych gminy w kwocie 149.266,60 zł oraz dotacji z budżetu państwa w kwocie 597.066,40 zł).

Wydatki na realizację Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 26. Pomoc rzeczowa i finansowa w ramach Programu.

Wyszczególnienie	2021 r. / 2020 r. Osoby i koszt w zł	2021 r. / 2020 r. Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	2021 r. / 2020 r. Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	2021 r. / 2020 r. Pozostałe osoby
Liczba osób objętych Programem w tym:	1.309 / 1499	157 / 186	286 / 323	877 / 1014
- liczba osób korzystających z posiłku	107 / 130	9 / 15	99 / 119	0 / 1
koszt posiłków	70.067,07 / 48.421,00	6.596,00 / 5.793,00	63.412,00 / 42.323,00	0 / 305,00
koszt 1 posiłku	9,82 / 8,95	9,83 / 9,00	9,82 / 8,95	0 / 8,71
- liczba osób korzystających z zasiłku celowego	1.263 / 1447	155 / 181	248 / 288	877 / 1013
Koszt Programu ogółem	606.149,62 / 746.333,00	x	x	x

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w celu przygotowania posiłku otrzymały **743 rodziny - 1.263 osoby w tych rodzinach** (w 2020 r. 849 rodzin - 1.447 osób w tych rodzinach), średnio w kwocie **118,87 zł miesięcznie** (w 2020 r. średnio 131,11 zł miesięcznie).

Z gorących posiłków osoby, w tym dzieci, korzystały w jadalni w CS Caritas, w 12 stargardzkich szkołach, gdzie dzieci pobierają naukę oraz w schronisku SLB.

Rodzinom posiadającym dzieci w szkołach podstawowych i kwalifikującym się do 150% kryterium dochodowego zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które korzystały z pomocy w formie posiłków w szkole, a z uwagi na pandemię i zdalne nauczanie zostały pozbawione tej możliwości, została zwiększona lub przyznana pomoc celowa na zakup posiłku lub żywności.

5.2. Program osłonowy z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób.

Program realizowany był w oparciu o uchwałę Nr XXVIII/307/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie przyjęcia Programu osłonowego z zakresu pomocy osobom zagrożonym zachorowalnością na wybrane typy chorób (tj. grypę, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz rak szyjki macicy) zmienionej uchwałą Nr XXXVI/389/09 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 24 listopada 2009 r.

Na szczepienie profilaktyczne przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby zakwalifikowano **1 osobę**, którego koszt wyniósł **180 zł**.

Informacje na temat szczepień podane są na stronie internetowej MOPS. Zainteresowanie tą formą pomocy w roku 2021, podobnie jak w roku 2020 (2 osoby) było znikome.

5.3. Realizacja Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.

W celu utrzymania osób i rodzin w środowisku zamieszkania oraz zapobiegania eksmisjom i bezdomności Rada Miejska w Stargardzie Szczecińskim przyjęła Uchwałę Nr XIX/221/2012 z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją.

Realizatorami Programu są:

- 1) Prezydent Miasta Stargard,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie,
- 3) Stargardzkie TBS Sp. z o.o. w zakresie określonym w umowach z Miastem o zarządzanie i na administrowanie mieszkaniowym zasobem Miasta.

W 2021 r. Program realizowało **17 rodzin** (w 2020 r. 40 rodzin). Kontrakt socjalny zrealizowały **4 rodziny**, uzyskując prawo do pomocy oddłużeniowej (w 2020 r. 12 rodzin). Z uczestnictwa w Programie zostały wykluczone **3 rodziny**, m. in. z uwagi na nierealizowanie kontraktu socjalnego (9 rodzin w 2020 r.), ponadto **3 rodziny** zrezygnowały z uczestnictwa w Programie.

W oparciu o uchwałę Nr XXXV/373/2017 Rady Miejskiej w Stargardzie z dnia 31 października 2017 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacaniu należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną, oraz wskazania organów lub osób do tego uprawnionych straciła moc uchwała Nr XIX/221/2012 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie przyjęcia Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją. Uchwała weszła w życie 22 listopada 2017 r. i zmieniła zasady korzystania z ulg odnośnie zaległości. Zgodnie z § 13 tejże uchwały do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie przepisów niniejszej uchwały stosuje się przepisy dotychczasowe, zatem uczestnictwo w Programie na dzień 31 grudnia 2021 r. kontynuuje **7 rodzin** na wcześniej ustalonych zasadach (na dzień 31 grudnia 2020 r. kontynuowało 19 rodzin).

Wśród osób zakwalifikowanych do Programu **5 rodzin** korzystało z różnych form wsparcia w ramach pomocy społecznej (w 2020 r. 24 rodziny), a **7 rodzin** z dodatków mieszkaniowych (w 2020 r. 21 rodzin).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w dniu 05.08.2021 r. zawarł porozumienie o współpracy ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć organizacyjnych i merytorycznych skierowanych do mieszkańców Stargardu mających problemy w opłacaniu czynszu i spłaty powstałego z tego tytułu zadłużenia w opłatach za zajmowane lokale mieszkalne.

Pracownicy socjalni w ramach zawartego porozumienia podejmowali działania mające na celu zmotywowanie klientów do podjęcia współpracy z STBS w kierunku zniwelowania powstałego zadłużenia, jego spłaty oraz zapobieżenia utraty przez klientów zajmowanego lokalu mieszkalnego.

W ramach współpracy w dniu 23.09.2021 r. powołany został zespół doradczy, którego zadaniem było wypracowanie właściwych praktyk postępowania w sprawach indywidualnych wobec klientów mających problemy z opłacaniem czynszu. Spotkania zespołu odbywają się raz na kwartał.

W listopadzie 2021 r. odbyło się w STBS spotkanie zespołu doradczego, w ramach którego przeanalizowano sytuację **25 rodzin** i omówiono działania na rzecz konkretnych klientów przez obie instytucje. Przed planowanym spotkaniem MOPS otrzymał z STBS listę dłużników celem nawiązania kontaktu z tymi osobami przez pracowników socjalnych Ośrodka.

Pracownicy socjalni podejmowali próbę nawiązania kontaktu ze wskazanymi rodzinami. W wyniku podjętych działań nawiązali kontakt z **13 rodzinami**, z których **1 rodzina** podpisała porozumienie w zakresie zniwelowania powstałego zadłużenia, jego spłaty oraz zapobieżenia utraty zajmowanego lokalu mieszkalnego, **2 rodziny** nawiązały kontakt z STBS i zobowiązały się do regularnego opłacania wymiaru czynszu przez okres 6 miesięcy (po czym będą mogły przystąpić do porozumienia w celu spłaty zadłużenia). Z **10 rodzinami** pracownicy socjalni nawiązali kontakt informując o możliwościach spłaty zadłużeń, jednakże rodziny te nie nawiązały dalszego kontaktu z STBS. W przypadku 12 rodzin pracownikom socjalnym nie udało nawiązać się kontaktu.

5.4. Realizacja programów wspierających osoby niepełnosprawne i seniorów.

5.4.1. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021.

Gmina Miasto Stargard przystąpiła do resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021. W związku z wnioskiem przygotowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie na realizację programu w 2021 r. przyznano kwotę **125.154,00 zł** ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Celem programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych przy wykonywaniu czynności dnia codziennego, poprawie funkcjonowania w życiu społecznym, ograniczaniu skutków niepełnosprawności, stymulacji do podejmowania aktywności na różnych szczeblach życia codziennego. Program miał również na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Uczestnicy Programu mieli możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. podczas załatwiania spraw urzędowych, wyjść, dojazdów lub powrotów do wybranych przez uczestników miejsc, uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych i sportowych.

Wsparciem asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej objętych zostało **8 mieszkańców** Miasta Stargard, w tym:

- **5 osób dorosłych** ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- **3 dzieci** do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Udział osób w programie był całkowicie nieodpłatny.

Na realizację programu w okresie od 01.04.2021 r. do 31.12.2021 r. wydatkowano kwotę **67.299,90 zł**.

5.4.2. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021.

Gmina Miasto Stargard przystąpiła do resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021. W związku z wnioskiem przygotowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie na realizację programu w 2021 r. przyznano kwotę **200.000,00 zł** ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
 - 2) osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.
- Program miał również na celu czasowe odciążenie opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im czasu na odpoczynek i regenerację, zadbanie o własne sprawy zdrowotne.

Usługa opieki wytechnieniowej była świadczona w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzymało pozytywną opinię MOPS.

Wsparciem objętych zostało **25 mieszkańców** Miasta Stargard, w tym:

- **19 opiekunów osób dorosłych** ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- **6 opiekunów dzieci** z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Udział w programie osób był całkowicie nieodpłatny.

Na realizację programu w okresie od 01.04.2021 r. do 31.12.2021 r. wydatkowano kwotę **167.238,99 zł**.

5.4.3. Dodatkowe wsparcie w czasie pandemii dla osób niepełnosprawnych udzielane ze środków PFRON.

Gmina Miasto Stargard uzyskała środki finansowe w kwocie **25.710,52 zł** w zakresie przygotowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Stargardzie wniosku o przyznanie pomocy finansowej z PFRON w ramach Modułu IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. W ramach przyznanej dotacji wykorzystano **25.710,47 zł** i zwrócono niewykorzystane środki finansowe w wysokości **0,05 zł**.

Wsparciem w postaci zakupu i dostarczenia środków ochronnych i czyszczących oraz służących utrzymaniu stanu zdrowia w okresie przedświątecznym objęto **43 osoby** niepełnosprawne w stopniu znacznym lub posiadające orzeczenie równoważne, korzystające z różnych form pomocy MOPS. Zakupione środki ochronne i czyszczące (maseczki, rękawiczki, ściereczki i środki antybakteryjne, odkażające i dezynfekujące: płyny, mydła i chusteczki) oraz artykuły służące utrzymaniu stanu zdrowia (kołdry, poduszki, pościele, ręczniki, koce, bezdotykowe termometry) pozwoliły na poprawę warunków higienicznych życia podopiecznych w celu zapobiegania i przeciwdziałania zakażeniom koronawirusem oraz niwelowania ich skutków w trakcie lub po chorobie.

Ponadto w ramach uzyskanych środków sfinansowany został zakup **3 ozonatorów** w celu wykorzystywania ich we wszystkich działających w Ośrodku punktach obsługi klientów i umożliwienia wypożyczania osobie niepełnosprawnej korzystającej z pomocy Ośrodka w przypadku wystąpienia zachorowania na COVID-19 lub podejrzenia zarażenia koronawirusem w związku z bliskim kontaktem z osobą zarażoną. Ogłoszenie o takiej możliwości i zasady wypożyczania ozonatorów zostały zamieszczone na stronie internetowej MOPS.

5.4.4. Dobre wsparcie dla seniorów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w dniu 19.03.2021 r. przystąpił do projektu „Region Dobrego Wsparcia” dofinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 w ramach, którego przewidziano innowacyjne formy wsparcia, których celem było m.in.: wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych dla rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym na terenie naszego miasta. Udział w projekcie był bezpłatny.

W ramach projektu Ośrodek dysponuje do bezpłatnego testowania ogółem **20 mobilnymi opaskami** z funkcją zegarka oraz przyciskiem SOS do wezwania pomocy w okresie do 31.03.2023 r. W roku 2021 ogółem z tego systemu wsparcia skorzystały **23 osoby** starsze i niepełnosprawne (podopieczni Ośrodka objęci usługami opiekuńczymi i członkowie Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Stargardzie).

Dodatkowym elementem działań był moduł „Dobra opieka” dedykowany w szczególności jednostkom zarządzającym usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania oraz innymi usługami i wsparciem prowadzonym w miejscu zamieszkania odbiorcy. Narzędzie to wspomagало i ułatwowało pracę opiekunów i koordynatorów m.in. poprzez: planowanie pracy opiekunów na podstawie wydanych decyzji dla podopiecznych, ustalanie godzin wizyt z uwzględnieniem określonego dla nich decyzją wymiaru czasu oraz okresem trwania decyzji, informowanie o wykonanych zadaniach przez opiekuna w czasie rzeczywistym, podgląd zadań bieżących, przyszłych oraz historii zadań z podziałem na wykonane, niewykonane i trwające. Wszystko przy pomocy intuicyjnego panelu oraz aplikacji na urządzenia mobilne.

5.4.5. Współdziałanie z Zachodniopomorską Wojewódzką Komendą OHP.

W ramach zawartego w dniu 14 czerwca 2021 r. porozumienia o współpracy pomiędzy MOPS w Stargardzie a Zachodniopomorską Wojewódzką Komendą OHP, młodzież z OHP w Stargardzie pomagała stargardzkim seniorom. Młodzież wraz z wychowawcami odwiedzała osoby starsze w miejscu ich zamieszkania świadcząc pomoc w posprzątaniu mieszkania, w tym poprzez mycie okien oraz wykonywała drobne usługi fryzjerskie.

Seniorzy byli bardzo zadowoleni z odwiedzin młodych ludzi, cieszyli się z pomocy w domowych porządkach oraz nowych fryzur.

Po spotkaniach z seniorami wychowankowie OHP dzielili się pozytywnymi wrażeniami ze spotkań i pomocy seniorom, potwierdzając, że przyniosło im dużo satysfakcji, to że mogli pomóc osobom starszym i niepełnosprawnym. Nieocenioną wartością spotkań były rozmowy młodych ludzi z podopiecznymi tutaj Ośrodka, które były ważne zarówno dla młodzieży jak i seniorów spragnionych kontaktu z drugim człowiekiem.

Koło wolontariackie OHP wsparło w 2021 roku **12 osób** starszych.

5.4.6. Realizacja Rządowego Programu „WSPIERAJ SENIORA”.

Gmina Miasto Stargard w 2021 roku kontynuowała realizację Programu „Wspieraj Seniora”, który rozpoczął się 2020 roku. Celem Programu jest wsparcie Seniorów w wieku 70 lat i więcej w ograniczeniu wychodzenia z domów w czasie trwania pandemii COVID-19, w szczególności poprzez dokonywanie i dostarczanie do domów seniorów zakupów podstawowych artykułów żywnościowych, zakupu leków, środków higieny osobistej itp. MOPS był koordynatorem i realizatorem Programu w Stargardzie.

W ramach realizacji Rządowego Programu „Wspieraj Seniora” 2021 na platformie CAS w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. zalogowało się **5 osób**, w tym jedna poniżej 70 r.ż., a pomocą zgodnie z zasadami Programu objęto **3 osoby** powyżej 70 r.ż. (w okresie od

23 października do 31 grudnia 2020 r. załogowało się 30 osób, w tym 4 poniżej 70 r.ż., a pomoc udzielono 8 osobom powyżej 70 r.ż., w tym 3 osobom podano kontakt do wolontariuszy).

Pozostałym **2 osobom** (22 osobom w 2020 r.) nie udzielono pomocy gdyż oczekiwania nie mieściły się w ramach realizacji Programu „Wspieraj Seniora”. Oczekiwania dotyczyły między innymi rejestracji na szczepienie przeciwko Covid – 19, pomimo nie spełnienia kryterium wieku na szczepienie w tamtym okresie (w 2020 r. głównie oczekiwano otrzymywania darmowych posiłków, paczek żywnościowych lub przyznania pomocy w formie darmowych usług opiekuńczych).

Ponadto w opisywanym okresie przyjęto od **4 osób** (w tym 1 osoby poniżej 70 r.ż. i 1 osoby powyżej tego wieku) zgłoszenia telefoniczne dotyczące udzielenia pomocy w ramach realizacji Programu „Wspieraj Seniora” (w 2020 r. od 6 osób, w tym 2 osób poniżej 70 r.ż.).

W 2021 roku pomocy udzielono **3 osobom** w tym: 1 osobie w ciągu roku zrobiono zakupy trzykrotnie, 1 osobie zrobiono zakupy siedmiokrotnie i kolejnemu seniorowi zrobiono zakupy ośmiokrotnie (w 2020 r. również udzielono pomocy w formie zakupów 3 osobom).

Jednej osobie nie udzielono pomocy w formie zakupów gdyż posiadała bliską rodzinę na terenie Miasta Stargard (córkę), która miała możliwość udzielenia pomocy osobie zgłaszającej (w 2020 r. 3 zgłoszone osoby nie oczekiwały pomocy - zgłoszenia dokonały osoby obce, seniorzy o tym nie wiedzieli).

Ponadto na Platformie CAS w 2021 r. załogowało się **6 osób** chętnych do niesienia pomocy seniorom w ramach wolontariatu (w 2020 r. 16 osób, z których 13 zgłosiło dyspozycyjność).

Z jedną osobą - wolontariuszem podpisano porozumienie w ramach ww. programu (tak jak w roku 2020).

Koszt programu wyniósł **4.221,78 zł.**, z tego **2.062,21 zł** z budżetu państwa i **2 159,57 zł** ze środków własnych (w 2020 r. 19.501,94 zł, z tego z dotacji 15.345,83 zł i ze środków własnych 4.156,11 zł).

5.5. Pomoc osobom przebywającym w kwarantannie.

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował działania w zakresie udzielenia pomocy osobom i rodzinom pozostającym w kwarantannie poprzez dokonywanie zakupów podstawowych artykułów żywnościowych, leków, środków chemicznych, które były dostarczane do miejsca odbywania kwarantanny lub izolacji przez pracowników socjalnych Ośrodka.

W powyższym okresie odebrano **31 zgłoszeń** (np. z sanepidu, telefonicznych od osób objętych kwarantanną lub izolacją, z platformy internetowej) z prośbą o udzielenie pomocy w formie dostarczenia zakupów. Pomocy udzielono na **25 zgłoszeń**, 6 pozostałych osób zrezygnowało ze wsparcia (zakupów dokonała rodzina, znajomi). Na kolejne **4 zgłoszenia** udzielono pomocy celowej zwrotnej na zakup leków i środków chemicznych (w okresie od marca do końca 2020 r. udzielono pomocy 22 osobom, w tym 3 osobom zakupiono ciepły posiłek i 19 osobom zakupiono produkty żywnościowe).

IV. Realizacja innych programów i projektów.

- **Projekt „Magiczne słowa, magiczna choinka”.**

Pracownicy socjalni Zespołu ds. Wspierania Rodziny, Pieczy Zastępczej i Pracy Socjalnej w dniu 6 grudnia 2021 r. zorganizowali dla **14 dzieci z 8 rodzin** objętych wsparciem asystenta rodziny Mikołajki, w ramach których dzieci wraz z rodzicami uczestniczyły w świątecznym seansie kinowym. Niespodzianką było pojawienie się Mikołaja, który

przekazał prezenty każdemu dziecku. Na zakończenie mikołajkowego popołudnia w ramach inauguracji akcji „Otul miasto ciepłym słowem i świątecznym nastrojem” w blasku świątecznych światełek dzieci wraz z rodzicami upiększyły choinki posadzone przy stargardzkim SCK własnoręcznie przygotowanymi ozdobami wraz z ciepłymi świątecznymi życzeniami kierowanymi dla mieszkańców Miasta Stargard. Realizacja Mikołajek była możliwa przy udziale i wsparciu lokalnych przedsiębiorców, instytucji oraz sponsorów w tym: Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, Stargardzkiego Centrum Kultury, Stowarzyszenia Artystycznego B-moll, Poczty Polskiej - Urząd Pocztowy Stargard 2.

- **Zajęcia edukacyjne w ramach Programu „Szkoła dla Rodziców”.**

Pracownicy Zespołu ds. Pomocy Psychologicznej od stycznia do grudnia 2021 r. rozpoczęli edycję zajęć edukacyjnych (10 spotkań) w ramach „Szkoły dla Rodziców”. W zajęciach uczestniczyli rodzice, których dzieci odbywają edukację w szkołach podstawowych. Rekrutację przeprowadzili pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i pedagodzy szkolni wśród osób, które ich zdaniem mają problemy natury wychowawczej z dziećmi, posiadają niskie kompetencje wychowawcze lub chciały pogłębić swoją wiedzę i umiejętności wychowawcze. Zajęcia obejmowały zagadnienia dotyczące umiejętności wyznaczania granic, rozpoznawania i wyrażania uczuć, zachęcania do współpracy członków rodziny, rozwiązywania problemów i konfliktów.

Do powyższej edycji zgłoszonych było **12 osób**, zajęcia ukończyły **4 osoby**. Edycja została zakończona w styczniu 2022 r.

Z oceny prowadzących oraz samych uczestników wynika, że rodzice zdobyli dużą wiedzę na temat funkcjonowania rodziny, co z kolei może zaowocować zmianą ich funkcjonowania w środowisku rodzinnym, wzrostem samoświadomości i poczucia sprawstwa oraz zmianą postaw wobec dziecka.

- **Projekt „Po Moc” – specjalistyczne wsparcie dla osób uwięzionych w przemoc domową.**

Psycholodzy, asystenci rodziny, pracownicy socjalni oraz konsultant prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w okresie od września do grudnia 2021 r. realizowali Projekt „Po Moc”. Celem głównym projektu było zwiększenie dostępności do kompleksowego poradnictwa specjalistycznego oraz szybka reakcja instytucji na potrzeby osób uwięzionych w przemoc.

Dyżury ww. specjalistów odbywały się w powyższym okresie regularnie w każdy wtorek w MOPS Stargard w godzinach 13.30 – 15.30. Dodatkowo dyżury telefoniczne psychologa/terapeuty w ramach Białej Linii odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 19.00 – 21.00.

Przed przystąpieniem do realizacji projektu prowadzono działania promocyjne:

- umieszczenie informacji o Projekcie na stronach internetowych Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie,
- przygotowanie i kolportaż ulotek oraz plakatów,
- promocja projektu w lokalnych mediach,
- udział w audycji radiowej specjalistów (konsultanta prawnego i terapeuty).

Zjawisko przemocy w rodzinie nadal jest tematem tabu i wzbudza poczucie wstydu wśród ofiar. Osoby doznające przemocy domowej zdecydowanie wolą korzystać z porad telefonicznych, zachowując anonimowość i nie ujawniając własnego wizerunku. W związku z powyższym przede wszystkim w ramach Białej Linii odbierane były telefony od mieszkańców Stargardu, którzy doznają przemocy. Psycholog lub terapeuta udzielał

szczegółowych informacji na temat instytucjonalnych form pomocy dla osób uwięzianych w przemoc oraz udzielał wsparcia emocjonalnego.

W celu umożliwienia otrzymania specjalistycznego wsparcia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zachęcenia do skorzystania z niego i przełamania bariery wstydu u osób doświadczających przemocy w rodzinie edycje programu „Po Moc” będą kontynuowane.

- **Program Edukacyjny dla Osób Doznających Przemocy.**

Od października 2021 r. do grudnia 2021 r. pracownicy socjalni Zespołu do Spraw Przemocy i Pomocy Psychologicznej wraz z konsultantem prawnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizowali Program Edukacyjny dla Osób Doznających Przemocy. Do udziału w programie zaproszono **33 osoby** doświadczające przemocy, które były objęte procedurą „Niebieskie Karty”. Ponadto zaproszenie do udziału w programie umieszczono na stronie internetowej MOPS. W ramach programu odbyło się **6 spotkań**, w których łącznie wzięły udział **2 osoby**.

Program obejmował działania profilaktyczne związane z edukacją i poradnictwem dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, które miały na celu zwiększenie świadomości i wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, możliwości kompleksowej pomocy instytucjonalnej oraz wzmocnienia poczucia wartości osób doświadczających przemocy w rodzinie.

- **Program Terapeutyczny dla Osób Uwięzianych w Przemoc.**

Psycholodzy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od października do stycznia 2022 r. realizowali „Program dla Osób Uwięzianych w Przemoc”, którego celem było przerwanie cyklu przemocy w rodzinie. Program skierowany był do ofiar przemocy w celu poprawy samooceny i uporania się z rolą ofiary oraz do sprawców przemocy w celu powstrzymania osób stosujących przemoc przed dalszymi atakami agresji. Dodatkowym elementem powyższego programu była możliwość uczestnictwa par w terapii w celu przepracowania obszarów wspólnego funkcjonowania, które były dla nich niesatysfakcjonujące.

Informacja o powyższym programie udostępniona była na stronie internetowej MOPS. Ponadto w celu informowania i kierowania osób uwięzianych w przemoc do udziału w programie zostały wysłane pisma do instytucji takich jak.: Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie, Sąd Rejonowy II Wydział Karny w Stargardzie, Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Prokuratura Rejonowa w Stargardzie.

Do grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy zgłoszono **12 kobiet**, z których **3** zdecydowały się uczestniczyć w 10 spotkaniach grupy terapeutycznej.

W grupie sprawców wstępnie zadeklarowało chęć uczestnictwa w programie terapeutycznym **10 osób**, jednakże po nawiązaniu kontaktu przez psychologa, osoby stosujące przemoc ostatecznie nie wyraziły zgody na podjęcie pracy grupowej.

V. Inne działania związane z pomocą społeczną.

1. Prace społecznie użyteczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w 2021 r. był organizatorem prac społecznie użytecznych na terenie Miasta Stargard.

Prace społecznie użyteczne organizowane były na zasadach określonych w :

- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,

- porozumieniu Nr 7/2021 w sprawie sposobu organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych z dnia 24 lutego 2021 r. pomiędzy Powiatem Stargardzkim – Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie a Gminą-Miastem Stargard.

Do prac społecznie użytecznych wytypowane były osoby bezrobotne, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie (bez prawa do zasiłku), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Wskazane były **24 Podmioty** (21 Podmiotów w 2020 r.), z czego do 3 podmiotów nie skierowano osób do wykonywania prac społecznie użytecznych (do 2 w 2020 r.). Dla każdego Podmiotu było przewidziane 1 miejsce.

Wyznaczone przez MOPS osoby bezrobotne kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy do **21 Podmiotów**, na rzecz których wykonywano następujące rodzaje prac, tj.:

- prace porządkowe,
- prace konserwatorskie,
- prace remontowe,
- prace malarskie,
- pomoc przy opiece nad dziećmi,
- pomoc na świetlicy.

Prace społecznie – użyteczne wykonywane były w następujących Podmiotach:

- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Zespół Szkół Nr 1,
- Przedszkole Miejskie Nr 4,
- Szkoła Podstawowa Nr 3,
- Szkoła Podstawowa Nr 4,
- Szkoła Podstawowa nr 10,
- Szkoła Podstawowa nr 11,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 1,
- Zespół Szkół nr 2,
- Zespół Szkół nr 5,
- ZSB-T,
- Bursa Szkolna,
- Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych,
- Przedszkole Miejskie nr 3,
- Przedszkole Miejskie Nr 2,
- Centrum Socjalne Caritas,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- SCK,
- PCK,
- MDK.

W okresie objętym sprawozdaniem od marca do grudnia 2021 r. uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych były **24 osoby**, łącznie skierowane do prac (uwzględniając rotację) zostało **28 osób** (w okresie od marca do listopada 2020 r. uprawnionych do wykonywania prac społecznie użytecznych było 21 osób, natomiast skierowanych, uwzględniając rotację, było łącznie 24 osoby). Liczba wykonujących prace społecznie użyteczne wzrosła w stosunku do 2020 r. i średnio wyniosła **16 osób miesięcznie** (14 osób miesięcznie w 2020 r.). Prace przerwało **12 osób** (14 osób w 2020 r.), w tym: 2 osoby ze względów zdrowotnych, 2 osoby nie zostały przyjęte przez jednostkę, 1 osoba podjęła zatrudnienie, 1 osoba odmówiła podjęcia pracy, 4 osoby wyrejestrowano z PUP, 2 osoby nie zgłosiły się do PUP po skierowanie.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosiło **9,00 zł** (8,70 zł w 2020 r.) i wypłacane było przez MOPS wszystkim osobom wykonującym prace na terenie miasta. Uczestnicy przepracowali łącznie **5 317,5 godzin** (3.884 godzin w 2020 r.).

Wydatki wyniosły **43.072,20 zł**, w tym za rok 2020 - 4 829,50 zł (wzrost o 9,38 % w stosunku do wydatków w roku 2020 wynoszących 39.376,70 zł).

Wartość otrzymanej z Powiatowego Urzędu Pracy refundacji świadczeń **wzrosła o 10,75 %** i wyniosła **26.067,42 zł** (w 2020 r. 23.536,32 zł).

2. Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

MOPS wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.) oraz w oparciu o zarządzenie Nr 294/2017 Prezydenta Miasta Stargard z dnia 2 sierpnia 2017 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora i Zastępców Dyrektora MOPS w Stargardzie do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w sprawach potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej zmienionego Zarządzeniem Nr 224/2020 Prezydenta Miasta Stargard z dnia 2 września 2020 r. Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać osoby:

- nieubezpieczone,
- posiadające obywatelstwo polskie lub status uchodźcy, lub objęte ochroną uzupełniającą, lub posiadające zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- spełniające kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej,
- co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

W 2021 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano **483 decyzje administracyjne** (w 2020 r. – 528, w 2019 r. - 516).

Z ogólnej liczby decyzji w 2021 r. wydano:

• 248 potwierdzających prawo do ubezpieczenia	-	(275 w 2020 r.),
• 95 odmawiających potwierdzenia prawa	-	(84 w 2020 r.),
• 42 wygaszających potwierdzenie prawa do ubezpieczenia	-	(43 w 2020 r.),
• 90 umarzających postępowanie	-	(110 w 2020 r.),
➤ w tym 67 anulowanych przez szpital		
• 8 uchylających prawo do ubezpieczenia	-	(16 w 2020 r.).

Nastąpił **spadek** liczby wydanych decyzji administracyjnych w powyższym zakresie ogółem o **45 decyzji** w stosunku do roku 2020 i o 33 w stosunku do 2019 r.

3. Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne.

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 13 czerwca 2000 r. zawartym pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie organizacji pomocy dla osób zwalnianych z zakładów karnych i ich rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy

Społecznej w 2021 r. udzielił pomocy **21 osobom** po opuszczeniu zakładu karnego (w 2020 r. 22 osobom).

W celu poprawy sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin, osobom, które opuściły zakład karny przyznano następujące świadczenia:

• zasiłki celowe	-	8	(7 w 2020 r.),
• zasiłki okresowe	-	13	(15 w 2020 r.),
• zasiłki stałe	-	5	(6 w 2020 r.),
• potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych	-	5	(5 w 2020 r.),
• skierowanie do schroniska	-	2	(2 w 2020 r.),
• wyżywienie w Centrum Socjalnym Caritas	-	2	(2 w 2020 r.),
• zasiłki na zakup posiłku lub żywności	-	15	(19 w 2020 r.).

Pracownicy socjalni podpisali **3 kontrakty socjalne** (4 w 2020 r.), które szczegółowo określały kierunki działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób po opuszczeniu zakładu karnego i ich rodzin.

Uzgodnienia dotyczyły m.in.: obowiązku uzyskania dowodu osobistego, złożenia niezbędnych dokumentów w celu uzyskania mieszkania komunalnego, poszukiwania pracy a w przypadku jej otrzymania – utrzymania zatrudnienia, uczestnictwa w programie CIS.

Celem zawierania kontraktów była szeroko rozumiana reintegracja zawodowa i społeczna.

Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z **12 osobami** zwolnionymi z zakładu karnego (z 6 osobami w 2020 r.).

Spośród osób, które opuściły w 2021 r. zakłady karne i zwróciły się o pomoc społeczną, **12 osób** powróciło do własnych rodzin posiadających lokale mieszkalne, a **2 osoby** przebywały w schronisku dla osób bezdomnych. Pozostałe osoby przebywały u znajomych lub w wynajętych lokalach.

4. Współdziałanie z Centrum Integracji Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Centrum Integracji Społecznej przy ul. Krasińskiego 19 w Stargardzie w zakresie kierowania osób do zajęć w CIS wydając w tej sprawie decyzje, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

W zajęciach Centrum mogą brać udział osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone społecznie, które własnym staraniem, wykorzystując posiadane możliwości i zasoby, nie są w stanie prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

Działalność CIS uregulowana jest w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.).

W 2021 r. do programu reintegracji zawodowej i społecznej realizowanego przez CIS skierowano **43 osoby** (53 osoby w 2020 r.). CIS prowadził **2 grupy warsztatowe** (remontowo-porządkową i opiekunek osób zależnych), w których szkoliło się i pracowało **69 osób**, w tym 43 osoby przyjęte w roku 2021, 22 osoby z roku 2020 i 4 osoby z 2019 r. (w roku 2020 ogółem 79 osób).

Osoby uczestniczące w szkoleniu w okresie próbnym, trwającym 1 miesiąc otrzymały 50 % zasiłku dla bezrobotnych, a następnie przez okres 11 miesięcy, uczestnicząc w szkoleniach i zatrudnieniu socjalnym otrzymywały świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Ubezpieczeniem zdrowotnym zostało objętych **51 osób** (46 osób w 2020 r.). Koszt przekazanych przez MOPS składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniósł **17.473 zł** (w 2020 r. - 16.597 zł).

5. Obsługa techniczno-organizacyjna Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zasady postępowania w związku z przemocą w rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 1249) i przepisy wykonawcze.

Zarządzeniem Nr 77/2012 z dnia 29 lutego 2012 r. z późniejszymi zmianami Prezydent Miasta Stargard powołał Zespół Interdyscyplinarny, za którego obsługę techniczno-organizacyjną odpowiedzialny jest MOPS.

Przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za wypełnianie „Niebieskich Kart” (pomoc społeczna, oświata, policja, służba zdrowia, MKRPA) po ich sporządzeniu, przekazują je do Zespołu Interdyscyplinarnego, którego siedziba znajduje się w MOPS. Zespół Interdyscyplinarny w 2021 r. odbył 19 posiedzeń, podczas których realizował procedury związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (w 2020 r. odbyło się 8 posiedzeń Zespołu).

W 2021 r. wpłynęło **261 formularzy Niebieska Karta**, z czego **54** jako kolejne zdarzenie w rodzinie (w 2020 r. 249 formularzy, w tym 58 jako kolejne zdarzenie w rodzinie).

Zespół powołał **206 grup roboczych** (190 grup w 2020 r.).

Łącznie w 2021 r. prowadzono **376 procedur Niebieska Karta** w związku z kontynuacją spraw z lat poprzednich (321 takich procedur w 2020 r.).

Podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego zakończono **182 procedury**, w tym:

- 153 z powodu ustania przemocy w rodzinie,
- 29 z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań w rodzinie.

W 2021 r. pracownicy socjalni w przypadku **9 rodzin** złożyli wnioski do sądu o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej ze względu na zagrożenie przemocą (11 rodzin w 2020 r.).

W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, pracownicy socjalni przeprowadzili **16 interwencji domowych** współpracując z funkcjonariuszami policji, kuratorami sądowymi i pedagogami szkolnymi (23 interwencje w 2020 r.). Wypełnili **36 formularzy „Niebieska Karta”** część A i przekazali do Zespołu Interdyscyplinarnego (21 formularzy w 2020 r.). Ponadto w **23 przypadkach** skierowali wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie o zastosowanie leczenia odwykowego (w 2020 r. w 6 przypadkach).

Z pomocy finansowej i w naturze korzystało **36 rodzin** dotkniętych przemocą (39 rodzin w 2020 r.).

Wydatki na obsługę Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosły **202 zł** (300 zł w 2020 r.).

6. Obsługa administracyjno-techniczna i finansowa Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie realizuje zadania w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi. Wydatki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi obejmują działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie.

Na działalność Komisji w 2021 r. wydatkowano kwotę **201.960,32 zł** (wzrost o 48,55 % w stosunku do 2020 r.).

Tabela nr 27. Wydatki związane z funkcjonowaniem MKRPA.

Sfinansowane zadania	2021 r.	2020 r.
Wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi	108.758,16 zł	63.581,63 zł
Wynagrodzenia biegłych psychiatrów i psychologów	720,00 zł	4.980,00 zł
Zaliczki sądowe dla biegłych, koszty postępowania sądowego, prokuratorskie	2.858,20 zł	84,20 zł
Wynagrodzenia członków Komisji	86.061,00 zł	65.754,00 zł
Inne (ZFŚS, szkolenia, itd.)	3.562,96 zł	1.550,26 zł
Ogółem	201.960,32 zł	135.950,09 zł

W Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stargardzie realizowano następujące działania:

- prowadzono **221** spraw, w tym: **130** postępowań zgłoszonych w 2021 roku (z czego 103 zgłoszeń dotyczyło mężczyzn, a 27 kobiet), **73** sprawy zgłoszone w 2020 roku i **15** spraw zgłoszonych w 2019 roku oraz **3** sprawy z 2018 roku (w roku 2020 – 144 sprawy, w tym: 88 spraw wobec osób zgłoszonych do Komisji w 2020 roku (z czego 65 zgłoszeń dotyczyło mężczyzn, a 23 kobiet), 43 sprawy osób zgłoszonych w 2019 roku, 12 spraw osób zgłoszonych w 2018 roku oraz 1 sprawę osoby zgłoszonej w 2016 roku),
- uczestniczono w **50** posiedzeniach Komisji, w tym **5** posiedzeniach plenarnych (w 2020 – w 40 posiedzeniach, w tym 4 posiedzeniach plenarnych),
- zdecydowano o wystosowaniu do Sądu Rejonowego w Stargardzie **27** wniosków (w roku 2020 - 13 wniosków) o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, wydatkowano 8 zaliczek dotyczących opłat sądowych, w tym 7 zaliczek dotyczyło biegłych sądowych, a 1 opłaty komorniczej (w 2020 – 2 zaliczki dotyczące opłat komorniczych; opłaty komornicze pobierane są w oparciu o art. 139¹ § 1 i § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U z 2021 poz. 1805 z późn. zm.) - sąd zobowiązuje Komisję do doręczania odpisu pisma dla pozwanego (osoby nadużywającej alkohol) za pośrednictwem komornika, z zastrzeżeniem, że jeżeli czynności podjęte przez komornika okażą się bezskuteczne, po upływie dwóch miesięcy od doręczenia zobowiązania przez sąd zostaną zastosowane przepisy art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. (tzw. fakultatywne zawieszenie postępowania),
- rozliczono **14** reprezentacji Komisji przed Sądem Rejonowym w Stargardzie w sprawach o leczenie odwykowe przeciwalkoholowe (w 2020 – 18 reprezentacji),
- rozliczono **9** wywiadów przeprowadzonych przez członków Komisji (w 2020 – 8 wywiadów),
- umorzono **78** spraw z uwagi na ukończenie terapii odwykowej, niestwierdzenie przez biegłych uzależnienia, wycofanie sprawy przez osoby zgłaszające, przekazanie sprawy do innej GKRPA zgodnie z właściwością miejscową lub braku przesłanek ustawowych wymienionych w art. 24 ww. ustawy uzasadniających prowadzenie postępowania (w roku 2021 – 37 spraw),
- przeprowadzono **9** kontroli (w roku 2020 – 5 kontroli, w tym 4 zgodnie harmonogramem i 1 kontrola interwencyjna) punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie harmonogramem zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Stargard (§ 2 Zarządzenia Prezydenta Miasta Stargard Nr 155/2020 z dnia 15 lipca

2020 roku w sprawie ustalenia procedury przeprowadzania kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy – Miasta Stargard); 2 kontroli wskazanych w harmonogramie nie wykonano, ponieważ w jednym przypadku ze względu na sytuację pandemiczną członkowie Komisji nie podjęli kontroli, a w drugim przypadku przedsiębiorca prowadzący działalność zrezygnował z korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,

- zaopiniowano **56** wniosków (w roku 2020 – 59 wniosków) o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (w tym 3 wnioski z dnia 28 grudnia 2021 r.),
- zobowiązano członków Komisji do uczestniczenia w **379** grupach roboczych w ramach Procedury Niebieskie Karty (w 2020 – w 320 grupach roboczych),
- podpisano **5** umów o dzieło z biegłymi sądowymi w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; były to badania zlecone pod koniec grudnia 2021 r. (w 2020 – 29 umów o dzieło), biegli sporządzili 2 opinie psychiatryczno-psychologiczne (w 2020 – 13 opinii),
- wystosowano **2** zgłoszenia do Prokuratury Rejonowej w Stargardzie: w pierwszym przypadku na podstawie art. 304 §2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz.534 z późn. zm) i art. 12 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249), w drugim przypadku na podstawie art. 304§2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz.534 z późn. zm) – w tym przypadku prokuratura wszczęła czynności sprawdzające w kierunku czynu z art. 163 §1 pkt 1 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2345 z późn. zm.) - w 2020 – nie wysłano żadnych zgłoszeń,
- przeszkolono **3** osoby (w 2020 – brak działań ze względu na sytuację pandemiczną), 6 osób brało udział w konferencji dotyczącej zaburzenia psychicznego – depresji zorganizowanej przez Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ala”.

Wzrost wynagrodzenia osobowego wraz z pochodnymi w porównaniu do 2020 r. wynikał z zatrudnienia od 01 kwietnia 2021 r. drugiego pracownika do obsługi administracyjno-technicznej Komisji, co pozwoliło na wprowadzenie zastępowalności na tym stanowisku.

VI. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej zdeterminowane są czynnikami zewnętrznymi i mogą ulegać zmianom zarówno w danym roku, jak i na przestrzeni kolejnych lat.

W przypadku wsparcia finansowego i usług, potrzeby są uzależnione najczęściej od: wzrostu lub spadku bezrobocia, ilości osób niepełnosprawnych lub długotrwale i ciężko chorych, wzrostu kosztów utrzymania (zakup żywności, wysokość opłat mieszkaniowych, itd.), postępującego rozpadu więzi rodzinnych (brak opieki nad osobami starszymi i opieki obojga rodziców nad dziećmi), bezdomności, ilości osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i hazardu, przemocy w rodzinie, posiadania przez osoby wykształcenia nieodpowiadającego potrzebom rynku pracy lub braku wykształcenia, ilości przestępstw i osób osadzonych w zakładach karnych, itd.

1. Potrzeby w zakresie świadczeń pomocy społecznej.

Jak co roku w budżecie Ośrodka zapewniono środki finansowe na realizację różnych świadczeń w zakresie pomocy społecznej.

Nadal najpoważniejszym wyzwaniem finansowym Ośrodka jest realizacja opłat za domy pomocy społecznej. Plan na rok 2022 zakłada wydatki rzędu 5.930.000,00 zł. Ponieważ stale wzrasta zarówno liczba osób wymagających tej formy opieki jak i koszty utrzymania tych osób w placówkach, kwota ta może okazać się niewystarczająca.

Kolejne duże wydatki dotyczą zasiłków stałych (plan 2.583.567,00 zł) i okresowych (plan 758.354,00 zł) oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne (plan 242.077,00 zł) – środki na te zadania zabezpieczane są z dotacji z budżetu państwa.

Wydatki na zasiłki celowe (plan 300.000,00 zł), schronienie (plan 120.000,00 zł), pogrzeby (plan 37.000,00 zł) oraz ewentualne inne świadczenia powinny zabezpieczyć potrzeby w tym względzie.

2. Potrzeby szkoleniowe.

Z uwagi na interdyscyplinarność zagadnień, którymi zajmują się pracownicy pomocy społecznej oraz częstą zmianę przepisów prawnych, zachodzi konieczność ciągłego samokształcenia i brania udziału w szkoleniach. Ustawa o pomocy społecznej zobligowała pracowników socjalnych do uczestnictwa w superwizjach oraz szkoleniach podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego.

W budżecie MOPS na szkolenia zaplanowane są środki w kwocie 38.500,00 zł. W przypadku pojawienia się na rynku szkoleń bezpłatnych lub dotowanych, pracownicy MOPS korzystają będą również z tej oferty.

3. Potrzeby związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Ośrodka.

Potrzeby związane z utrzymaniem Ośrodka, z wyłączeniem wynagrodzeń i pochodnych oszacowano na 1.159.368,00 zł. Przewidziana w budżecie MOPS kwota powinna zapewnić regulowanie opłat, zakup usług i materiałów biurowych, wykonywanie drobnych remontów i napraw w stopniu niezbędnym oraz konieczną wymianę sprzętu elektronicznego czy wyposażenia w związku z ich zużyciem.

4. Potrzeby w zakresie rozwoju usług na rzecz świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Z analizy danych zawartych w sprawozdaniu wynika, że usługi świadczone na rzecz mieszkańców powinny być w szczególności ukierunkowane na osoby chore, niepełnosprawne, zależne, starsze. Zachodzi zatem konieczność zapewnienia bądź zwiększenia ilości usług w zakresie opieki, asystentury i wsparcia w codziennych czynnościach dla tej grupy mieszkańców. Z uwagi na to, że wiele osób sprawując opiekę nad osobą zależną (dziecko lub rodzic) nie może liczyć na pomoc rodziny, konieczne jest zapewnienie ze strony władzy samorządowej pomocy w formie opieki wytechnieniowej i asystentury. Dotychczasowe doświadczenie w zakresie prowadzonych programów pokazuje, że cieszą się one ogromnym zainteresowaniem i zasadnym jest kontynuowanie tego wsparcia w latach kolejnych.

Od ubiegłego roku Ośrodek realizuje te zadania w ramach Programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. „Opieka wytechnieniowa” oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Programy zostały pozytywnie przyjęte przez środowisko. Przewiduje się,

że w roku 2022 oraz w latach następnych z tej formy pomocy będzie korzystać coraz więcej osób.

Program „Opieka wytchnieniowa” adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Natomiast Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” kierowany jest do osób niepełnosprawnych i ma na celu wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

W październiku 2021 roku MOPS kolejny raz przygotował wnioski w ramach konkursów dotyczących realizacji Programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej tj. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022 oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022.

MOPS w Stargardzie przygotowuje się również do realizacji Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022. Usługi świadczone wobec osób w wieku 65 lat i więcej w ramach Programu to tzw. opieka na odległość z wykorzystaniem „opasek bezpieczeństwa” oraz wsparcie społeczne, psychologiczne, mające na celu ułatwienie dostępności opieki zdrowotnej i urzędów oraz w realizacji potrzeb dnia codziennego.

VII. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Realizacja zadań.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).

W oparciu o art. 176 pkt 1 ww. ustawy Rada Miejska w Stargardzie dnia 17 grudnia 2019 r. podjęła Uchwałę Nr XIII/158/2019 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Stargard na lata 2020 – 2022.

Powyższy Program realizowany był przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie oraz przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny. Program uwzględnia kierunki działań w trzyletniej perspektywie i jest spójny w szczególności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Stargard na lata 2021-2027. Nadrzędnym celem Programu jest przede wszystkim rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe Programu:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Tabela nr 28. Cel szczegółowy 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik 2021 r.	Wskaźnik/Miernik 2020 r.
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Szkoła dla Rodziców)	Jedna edycja zajęć w ramach Szkoły dla Rodziców, która zakończy się w pierwszej połowie stycznia 2022 r. - do udziału przystąpiło 12 osób.	Z uwagi na COVID-19 zajęcia w ramach Szkoły dla Rodziców nie były prowadzone.
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Placówki opiekuńcze i wychowawcze (żłobki i kluby dziecięce, przedszkola)	Liczba dzieci – łącznie 2.897 dzieci tj.: żłobek miejski - 193 żłobki prywatne – 243 klub dziecięcy - 38 przedszkola miejskie – 1.497 przedszkola niepubliczne - 926	Liczba dzieci – łącznie 2.866 dzieci tj.: żłobek miejski - 193 żłobki prywatne – 227 klub dziecięcy - 38 przedszkola miejskie – 1.531 przedszkola niepubliczne - 877
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (zajęcia prowadzone w ramach projektów)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 r. nie realizował dla dzieci żadnych projektów z uwagi na COVID - 19	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 r. nie realizował dla dzieci żadnych projektów z uwagi na COVID - 19
		Placówki kulturalno-oświatowo-sportowe (Młodzieżowy Dom Kultury, Stargardzkie Centrum Kultury, OSiR, kluby sportowe)	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych – 3.938, w tym: MDK – 1.689 SCK – 89 OSiR – 2.160 Ogółem 745 dzieci i młodzieży objętych zajęciami prowadzonymi w klubach sportowych, w tym: KP Błękitni - 361 LKS „FENIKS PESTA”-56 Klub Sportowy ATS - 12 MKS „NEPTUN” - 119 SKK Kamikaze - 20 Szkółka kolarska STC - 15 WMLKS „POMORZE” - 15 ZKS „KLUCZEWIA” - 68 KS MOTBOYZ PL - 18 VALIANT GOLD TEAM -49 KS „SPÓJNIA” - 12	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych – 3.685, w tym: MDK – 591 SCK – 615 OSiR – 2.479
		Szkoły (zajęcia prowadzone w ramach Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”)	Na terenie 5 szkół odbyło się 29 zajęć psychoedukacyjnych.	Nie zostały zrealizowane zajęcia w przedmiotowym obszarze.
		Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin/dzieci korzystających z oferty łącznie – 260 tj.: Związek Harcerstwa Polskiego – 87, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – 85, Stowarzyszenie Potrzebny Dom – 88.	Liczba rodzin/dzieci korzystających z oferty łącznie – 212 tj.: Związek Harcerstwa Polskiego -70, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – 85, Stowarzyszenie Potrzebny Dom – 57.

3.	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych i promocja modelu rodziny wielodzietnej.	Urząd Miejski, miejskie spółki oraz jednostki organizacyjne, podmioty niepubliczne	Liczba podmiotów publicznych i prywatnych udzielających ulgi – 38, w tym: publicznych -10 prywatnych - 28	Liczba podmiotów publicznych i prywatnych udzielających ulgi – 37, w tym: publicznych -10 prywatnych - 27
4.	Wspieranie finansowe rodzin w wychowywaniu dzieci zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin – 7.657 Liczba dzieci – 11.840	Liczba rodzin – 7.475 Liczba dzieci – 11.579
5.	Wspieranie finansowe kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin - 3 Liczba dzieci – 3	Liczba rodzin - 5 Liczba dzieci – 5
6.	Wspieranie finansowe zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie realizacji szczegółowych warunków realizacji Rządowego Programu „Dobry start”	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin -3 Liczba dzieci – 4 W 2021 r. wypłata świadczeń została przekazana do ZUS.	Liczba rodzin – 5.229 Liczba dzieci – 7.101

W celu umocnienia rodziny i wypełniania przez nią prawidłowo funkcji opiekuńczo-wychowawczej realizowanych jest w mieście wiele działań, które ujęto w powyższej tabeli. Działania te skierowane są do wszystkich rodzin, a w szczególności do rodzin wielodzietnych i wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Osiągnięcie efektów powyższego Programu uzależnione jest od zaangażowania w jego realizację nie tylko instytucji i organizacji działających na terenie Miasta Stargard, ale również od samych beneficjentów, do których ten Program jest kierowany.

Program „Szkoła dla Rodziców” prowadzony był przez psychologów i terapeutów zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach Programu Miejskiego „Szkoła-Rodzina-Środowisko”. W roku 2021 r. rozpoczęła się **jedna edycja** Szkoły dla Rodziców, która zakończy się w pierwszej połowie stycznia 2022 r. (w 2020 roku z uwagi na pandemię przeprowadzenie zajęć było niemożliwe).

Kolejnym zadaniem w ramach działań profilaktycznych było wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży. Działania obejmowały wsparcie w procesie opieki i wychowania od najmłodszych lat dziecka. Realizatorami zadań były żłobki miejskie, przedszkola, szkoły, placówki kulturalno-oświatowe, organizacje pozarządowe, MOPS. Instytucje i organizacje w ramach swych działań zapewniały opiekę, proces edukacyjny oraz wspierały proces wychowawczy dziecka. Ich działania obejmowały też organizację czasu wolnego – jako alternatywę dla tzw. ulicy.

W ramach realizacji Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” na terenie 5 szkół odbyło się **29 zajęć psychoedukacyjnych** w zakresie:

- podstawy rozpoznawania emocji, nazywanie ich oraz podstawy komunikacji,
- wspomaganie rozwoju i koordynacji motorycznej,
- radzenie sobie ze skutkami pandemii po powrocie z nauki zdalnej do szkoły,
- radzenie sobie z problemami przemocy rówieśniczej, granice tolerancji, problemy i ich niwelowanie w relacji uczeń-nauczyciel,
- rozwiązywanie problemów i budowanie sukcesu życiowego przed opuszczeniem szkoły w klasie VIII,
- pogadanka na temat komunikacji, tolerancji, dyskryminacji w klasie, przemocy oraz cyberprzemocy.

Ze wsparcia w wychowaniu dzieci w formach przedszkolnych i żłobkowych skorzystało w roku 2021 **2.897 dzieci**, czyli o 31 dzieci więcej w stosunku do 2020 r. (wzrost o 1,08%), a w stosunku do roku 2019 r., kiedy z opieki w tych formach skorzystało 2.753 dzieci o 144 dzieci (wzrost o 5,23 %).

Realizatorem zadania z zakresu rozwijania systemu ulg skierowanych do rodziny wielodzietnej był Urząd Miejski w Stargardzie, miejskie spółki, jednostki organizacyjne oraz podmioty niepubliczne. W 2021 r. nowy podmiot prywatny dołączył do programu i ulgi udzielało łącznie **38 podmiotów** (w 2020 r. 37 podmiotów).

Stargardzka Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny i Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny wydawane są w Biurze Obsługi Klienta Urzędu Miejskiego w Stargardzie przy ul. Czarnieckiego 17. Karty wydawane są bezpłatnie.

Wskaźnikiem dla osiągnięcia celu była liczba rodzaju ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych. Do 2018 roku następował wzrost liczby podmiotów i rodzajów ulg w kolejnych latach. W 2020 r. liczba podmiotów umożliwiająca mieszkańcom skorzystanie z ulg zmalała o 2 podmioty w stosunku do roku 2019, a w 2021 r. wzrosła o 1 podmiot udzielający ulgi.

Do korzystania ze wsparcia w postaci ulg i zniżek uprawnieni są członkowie rodzin zamieszkujący na terenie Stargardu i składających się z rodziców/jednego rodzica mających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do ukończenia 24. roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje. Aby skorzystać z SKM „Duża Rodzina” osoba chcąca skorzystać z ulg musi wykazać, że rozliczyła podatek dochodowy wskazując miejsce zamieszkania Stargard.

Do tych rodzin zalicza się także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z uprawnień do Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny mogą korzystać rodzice, jeżeli sąd nie odebrał im władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci. Od 1 stycznia 2019 r. upoważniająca do wielu zniżek karta przysługuje tym rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

Kolejnym wsparciem dla rodzin i ich dzieci było świadczenie wychowawcze, czyli „Program Rodzina 500 plus” realizowany na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W 2021 r. ze wsparcia w postaci świadczenia wychowawczego skorzystało **7.657 rodzin**, a w nich **11.840 dzieci** (w 2020 r. 7.475 rodzin - 11.579 dzieci, a w 2019 r. 7.139 rodzin - 10.987 dzieci). Jak wynika z powyższego, również w roku 2021 nastąpił wzrost ilości rodzin, a tym samym dzieci uprawnionych do tego świadczenia.

Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w rozdziale IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne, w punkcie 2. Pozostałe świadczenia.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin było świadczenie wypłacane na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie przysługuje na dziecko w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia 20. roku życia lub 24. roku życia w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Od dnia 1 lipca 2021 r. zakończyła się realizacja zadania 6 ujętego w powyższej tabeli, gdyż od tego momentu realizatorem Programu „Dobry Start” (300+) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie w ramach programu przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym w 2021 r. z powyższego wsparcia skorzystały **3 rodziny**, w tym **4 dzieci** (w 2020 roku skorzystało 5229 rodziny, w tym 7.101 dzieci). Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w rozdziale IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne, w punkcie 2. Pozostałe świadczenia.

Kolejnym wsparciem skierowanym do rodzin zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” jest świadczenie wypłacane z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł. W roku 2021 świadczenia zostały wypłacone 3 osobom (w roku 2020 powyższe świadczenia zostały wypłacone 5 osobom).

W ramach realizacji zadania 5 z powyższej tabeli MOPS zapewnia mieszkańcom dostęp do informacji w zakresie zadań wynikających z ustawy i programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” m. in. poprzez udostępnienie ww. informacji na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie. Ponadto opracowano w 2021 r. lokalny informator w tym zakresie oraz poradnik dla rodziców, których dziecko zmarło przed urodzeniem. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w rozdziale IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne, w punkcie 2. Pozostałe świadczenia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował działania skierowane do rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w szczególności w zakresie:

- rozpoznawanie i ocena sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- rozmowy interwencyjno-edukacyjne motywujące rodziców do działań na rzecz zmiany funkcjonowania rodziny,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny, monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, systematyczny kontakt z rodziną i pomoc w rozwiązywaniu problemów,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań aktywizujących i poprawiających sytuację rodziny, motywowanie do zmiany postaw rodziców,
- informowanie i proponowanie rodzinie objęcia pomocą asystenta rodziny, wnioskowanie o przydzielenie rodzinie asystenta,
- objęcie świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi z pomocy społecznej, w tym w formie opłacania posiłków w szkołach, przedszkolach,
- informowanie oraz pomoc w uzyskaniu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- wydawanie opinii do stowarzyszeń i fundacji w celu uzyskania wsparcia przez osobę/rodzinę,
- informowanie o przysługujących uprawnieniach i motywowanie do korzystania z tych uprawnień,
- wskazywanie, zachęcanie i motywowanie rodziców/opiekunów do uzyskania pomocy specjalistycznej dziecku/dzieciom mającym problemy w sferze psychicznej i emocjonalnej (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży),

- wskazywanie możliwości, kierowanie i motywowanie do zgłaszania się i korzystania z konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego,
- udział w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny,
- kierowanie na warsztaty zwiększające umiejętności opiekuńczo-wychowawcze,
- kierowanie dzieci do placówek wsparcia dziennego,
- wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, występowanie z pismem zawiadamiającym o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- kierowanie do sądów wniosków o wgląd w sytuację dzieci i rodzin, sprawdzanie prawidłowości wykonywania władzy rodzicielskiej,
- informowanie o możliwości złożenia wniosku o lokal socjalny,
- podejmowanie interdyscyplinarnej współpracy z podmiotami zajmującymi się wsparciem rodzin i dzieci,
- pozostawianie pracowników socjalnych w kontakcie m.in. z asystentami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami dzieci, pracownikami placówek wsparcia dziennego (światlic), kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami Policji, pracownikami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi.

Tabela nr 29. Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiek.-wych.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik 2021 r.	Wskaźnik/Miernik 2020 r.
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomagane (prace społecznie użyteczne, Centrum Integracji Społecznej).	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej – 1.830, Liczba rodzin z dziećmi – 343, Liczba rodzin z dziećmi, w których zdefiniowano problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - 57, świadczeń rodzinnych – 3.243, świadczeń alimentacyjnych – 373, świadczeń wychowawczych – 7.657, dodatków mieszkaniowych – 833, stypendium szkolnego – 169, Liczba rodzin korzystających z zatrudnienia wspomagane: PSU – 30, CIS – 69, Liczba monitorowanych rodzin dysfunkcyjnych – 57	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej – 1.897, Liczba rodzin z dziećmi – 367, Liczba rodzin z dziećmi, w których zdefiniowano problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - 60, świadczeń rodzinnych – 3.497, świadczeń alimentacyjnych – 413, świadczeń wychowawczych – 7.475, dodatków mieszkaniowych – 943, stypendium szkolnego – 213, Liczba rodzin korzystających z zatrudnienia wspomagane: PSU – 24, CIS – 79, Liczba monitorowanych rodzin dysfunkcyjnych – 60
		Organizacje pozarządowe	Liczba świadczeniobiorców: Chrześcijańska Służba Charytatywna – 820 Centrum Socjalne Caritas - 74	Liczba świadczeniobiorców: Chrześcijańska Służba Charytatywna – 800 Centrum Socjalne Caritas - 79
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Zespół ds. przemocy i pomocy psychologiczno-terapeutycznej)	Liczba dorosłych objętych terapią - 97 Liczba dzieci objętych terapią - 76 Liczba porad: - psychologicznych – 1709 - prawnych – 529 - socjalnych/rodzinnych – 1076	Liczba dorosłych objętych terapią - 86 Liczba dzieci objętych terapią - 53 Liczba porad: - psychologicznych – 822 - prawnych – 816 - socjalnych/rodzinnych – 1.225

		Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Liczba osób objętych terapią – 55 (finansowane przez Miasto)	Liczba osób objętych terapią – 306 (finansowane przez Miasto)
		Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem – 221, w tym 130 zgłoszone w 2021, w tym 53 rodziny z dziećmi.	Liczba osób objętych postępowaniem – 144, w tym 88 zgłoszone w 2020, w tym 58 rodzin z dziećmi.
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty pomocy – 592 Stowarzyszenie MONAR-236 Gminny Ośrodek Wsparcia - 35 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy- 45 Klub Abstynenta ALA -250 Stow. Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi-26	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty pomocy – 929
3.	Zapewnienie możliwości szybszego dostępu do lokali komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.	Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	Liczba rodzin, które otrzymały lub zamieniły lokal komunalny w związku z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – 0	Liczba rodzin, które otrzymały lub zamieniły lokal komunalny w związku z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – 0
4.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - 50 Liczba rodzin wspierających - 0 Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej – 0	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - 50 Liczba rodzin wspierających - 0 Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej – 0
5.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych monitoringiem – 11	Liczba rodzin objętych monitoringiem – 4
6.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta – 376, w tym rodzin z dziećmi – 196	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta – 321, w tym rodzin z dziećmi – 138
		Szkolne Grupy Konsultacyjne działające w ramach Programu „Szkola Rodzina, Środowisko”	W 2021 r. nie odbyły się spotkania w przedmiotowym obszarze	W 2020 r. nie odbyły się spotkania w przedmiotowym obszarze
7.	Prowadzenie projektów/programów dotyczących	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodziców biorących udział w programach - 0 W 2021 r. z uwagi na	Liczba rodziców biorących udział w programach - 0

	aktywizacji społecznej dla rodziców.		pandemii COVID nie było realizowanych projektów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców	
8.	Prowadzenie programów/projektów dla dzieci z udziałem rodziców m.in. z okazji Dnia Dziecka, Mikołajek itp.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci biorących udział w programach - 14 Liczba rodziców biorących udział w programach – 8	Liczba dzieci biorących udział w programach- 0
9.	Organizacja obozów socjoterapeutycznych, w tym w szczególności dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem przemocy oraz obozów terapeutycznych dla osób dorosłych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	W 2021 r. z uwagi na COVID - 19 zadania nie realizowano	W 2020 r. z uwagi na COVID - 19 zadania nie realizowano

Dodatkowo w ramach realizacji zadania 4: „Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej”, w celu zwiększenia skuteczności udzielania pomocy rodzinom borykającym się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi Zespół ds. Wspierania Rodziny, Pieczy Zastępczej i Pracy Socjalnej powołał grupę ds. oceny zasadności przyznania asystenta rodziny. Powołana grupa określa zasadność oraz zakres udzielania rodzinie wsparcia asystenta rodziny. Ma to na celu jak najtrafniejsze wyodrębnienie obszarów do pracy z rodziną. Odbyły się **2 spotkania zespołów** dotyczące zasadności udzielenia rodzinie wsparcia asystenta rodziny.

Ponadto w 2021 r. powołano zespół multispecjalistów mający na celu zwiększenie skuteczności działań na rzecz rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, poszukiwania rozwiązań trudnej sytuacji rodziny, zaspakajania potrzeb i zapewnienia bezpiecznych warunków do wychowywania i rozwoju dzieci. Powyższy zespół powoływany może być na każdym etapie pracy z rodziną przez pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny współpracującego bezpośrednio z daną rodziną. Zespół ma na celu określenie zasobów rodziny, jak i możliwości jakie posiada dana rodzina ze szczególnym uwzględnieniem oczekiwań rodziny. W zespole biorą udział wszyscy specjaliści działający na rzecz rodziny (pedagodzy, terapeuci, pielęgniarki środowiskowe, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, itp.), a przede wszystkim dana rodzina, która stanowi podmiot oddziaływań. Wnioski zawarte w protokole stanowią podstawę do ustalania planu pracy z rodziną bądź dokonywania modyfikacji planu pracy. W 2021 r. odbyły się **2 spotkania grupy multispecjalistów**.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2021 roku prowadził w **376 rodzinach** procedury Niebieskie Karty, w tym w **196** rodzinach z dziećmi (w 2020 r. w 321 rodzinach, w tym w 138 z dziećmi). Weryfikacja podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie prowadzona jest podczas pracy powołanych przez zespół grup roboczych. W stosunku do 2020 roku nastąpił **wzrost** rodzin, w których prowadzona była procedura Niebieskie Karty o **55 rodzin**.

W 2021 r. pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny prowadzący rozeznanie w środowisku nie wyłonili osób/rodzin, które mogłyby z bezpośredniego otoczenia dziecka zostać rodziną wspierającą. W 2021 r. odbyło się 1 spotkanie z kandydatem na rodzinę wspierającą, jednakże rodzina ostatecznie nie wyraziła zgody na podpisanie umowy w zakresie rodziny wspierającej. Na stronie internetowej MOPS Stargard zamieszczane były informacje o naborze kandydatów na rodziny wspierające, które są ponawiane.

W ramach realizacji zadania 8 „Prowadzenie programów/projektów dla dzieci z udziałem rodziców m.in. z okazji Dnia Dziecka, Mikołajek itp.” w dniu 6.12.2021 r. zostały zorganizowane dla dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny Mikołajki pod hasłem „Magiczne słowa magiczna choinka”, podczas których dzieci wraz z rodzicami uczestniczyły w świątecznym seansie kinowym. Dzieci otrzymały paczki świąteczne i wraz z rodzicami wzięły udział w akcji „Otul miasto ciepłym słowem i świątecznym nastrojem”. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w rozdziale IV. Realizacja innych programów i projektów.

Do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych niezbędne jest w pierwszym rzędzie zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny, tzn. świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz możliwości podjęcia pracy w ramach zatrudnienia wspomagane.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2021 r. wynosiła **1830**, w tym **343** rodzin z dziećmi (w 2020 r. liczba rodzin wynosiła 1.897, w tym 367 rodzin z dziećmi, a w roku 2019 liczba rodzin 1.929, w tym 407 rodzin z dziećmi).

Z powyższego wynika, że **zmalą** liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o **67** w stosunku do roku 2020, tj. o **3,53 %** (o 99 w stosunku do roku 2019, tj. o 5,13 %), w tym liczba rodzin z dziećmi o **24** w porównaniu do roku 2020, tj. o **6,54 %** (o 64 w porównaniu do roku 2019, tj. o 15,72 %). Jednak liczba rodzin przejawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze utrzymywała się w ostatnich dwóch latach na podobnym poziomie: **16,62 %** w roku 2021 i 16,35 % w roku 2020, a procentowo wzrosła w stosunku do roku 2019, gdy wynosiła 14,25 % wszystkich korzystających z pomocy społecznej rodzin wychowujących dzieci.

Wśród **343** rodzin z dziećmi w **57** rodzinach zdiagnozowano problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Podobne wielkości występowały w latach poprzednich: w roku 2020 w 60 rodzinach zdiagnozowano takie problemy, a w 2019 r. problemy opiekuńczo-wychowawcze przejawiało 58 rodzin.

Efektom pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych jest szybkie identyfikowanie problemów w rodzinie, podejmowanie adekwatnych działań przez pracownika socjalnego lub odpowiedniego specjalistę. Do rodzin ze stwierdzonymi dysfunkcjami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych kierowane są zintensyfikowane działania mające na celu wyrównanie deficytów bądź ich kompensowanie.

Udzieloną pomoc rozgraniczyć można na : monitoring, poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, terapię i asystenturę. Jest to kompleksowe wsparcie dla rodzin obejmujące wszystkie występujące problemy.

Z analizy przedstawionych danych wynika, że część rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze korzysta z oferowanego wsparcia chcąc dokonać zmiany w swym życiu. Można zatem wnosić, że nadal powinna być kontynuowana praca nad motywacją klientów, co w rezultacie skłoni ich do skorzystania ze wskazanej oferty, czego konsekwencją będą pożądane zmiany w rodzinie.

Pomoc specjalistyczną w różnych obszarach udzielały m.in.: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz organizacje pozarządowe.

Z proponowanej oferty organizacji pozarządowych w 2021 r. skorzystało **592 osoby** (w 2020 r. 929 osób). Wsparcia udzielały w szczególności:

- Poradnia MONAR - 236 osób (322 osoby w 2020 r.),
- Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA”- 250 osób (533 osoby w 2020 r.),

- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy – 45 osób (13 osób w 2020 r.),
- Stowarzyszenie Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi – 23 osoby (26 osób w 2020 r.),
- Gminny Ośrodek Wsparcia – 35 osób (tylko w 2020 r.).

W stosunku do 2020 r. nastąpił spadek o 337 osób korzystających z oferty ww. organizacji.

W ramach działalności w 2021 r. postępowaniem MKRPA objętych było **221 rodzin**, w tym **53 rodziny z dziećmi** (w 2020 r. takim postępowaniem objęte były 144 rodziny, w tym 58 rodzin z dziećmi).

Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w 2021 r. objęła terapią - **55 osób** (w 2020 r. – 306 osób), których wsparcie było finansowane przez Miasto. W porównaniu z 2020 r. liczba osób znacząco **spadła**, aż o **251 osób**.

W celu wspierania rodzin niewydolnych wychowawczo Uchwałą Nr VIII/68/2015 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 26 maja 2015 r. stworzono możliwość przydziału lokalu komunalnego rodzinom zagrożonym odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej z powodu złych warunków mieszkaniowych lub rodzinom, których dzieci z tego powodu zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

W 2021 r., tak jak i w roku ubiegłym nie było rodzin spełniających kryteria do uzyskania tego rodzaju pomocy.

Jednym z głównych kryteriów przyznania lokalu komunalnego było zrealizowanie planu pracy zawartego z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym. Przeszkodą wytypowania rodzin do uzyskania tego rodzaju lokalu okazały się zadłużenia czynszowe obecnie zajmowanych lokali przez rodzinę. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni i asystenci rodziny motywowali rodziny do podjęcia działań w zakresie spłaty zadłużeń czynszowych. Część rodzin podjęła współpracę z TBS w tym zakresie.

Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownik socjalny, za zgodą rodziny kieruje wnioskiem do Dyrektora MOPS, który przydziela rodzinie asystenta rodziny lub występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Ponadto zgodnie z art. 109 § 2 pkt 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, sąd opiekuńczy może zobowiązać rodziców małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny.

Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz praca z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu przywrócenia pełnej władzy rodzicielskiej.

W 2021 r. w Zespole ds. Wspierania Rodziny, Pieczy Zastępczej i Pracy Socjalnej MOPS Stargard zatrudnionych było **3 asystentów** rodziny w wymiarze **3 etatów**.

Koszty zatrudnienia asystentów finansowane były z budżetu Gminy-Miasta Stargard oraz z dotacji budżetu państwa w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Wydatki związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie wspierania rodziny wyniosły ogółem **188.786,86 zł**, w tym **4.000 zł** z dotacji z budżetu państwa na częściowe sfinansowanie kosztów wynagrodzeń asystentów rodziny.

Wydatki związane były z wypłatą wynagrodzeń i pochodnych, zakupem materiałów biurowych, itp. dla asystentów rodziny.

Asystenci MOPS wykonywali swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy. Spotykali się z rodzinami w miejscu zamieszkania rodziny lub w miejscu przez nią wskazanym. Liczba rodzin, z którymi pracował asystent w tym samym czasie, nie przekraczała 15.

Tabela nr 30. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Lp.	Wsparcie asystenta rodziny	2021 r.	2020 r.
1.	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny (ogółem)	50	50
1.1.	• do 3 m-cy	1	6
1.2.	• powyżej 3m-cy do 12 m-cy	17	14
1.3.	• powyżej 1 roku	32	30
2.	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę, ze względu na:	19	16
2.1	• osiągnięte cele	7	3
2.2	• zaprzestanie współpracy przez rodzinę (zmiana adresu rodziny, rezygnacja ze współpracy)	9	9
2.3	• brak efektów podjętej współpracy	3	3
2.4	• zmianę postanowienia sądu	0	1
3.	Liczba rodzin monitorowanych po zakończeniu współpracy	11	4

W roku 2021 r. pracą asystenta rodziny objętych było **50 rodzin** i w porównaniu do roku poprzedniego liczba ta nie uległa zmianie. Intensywność pracy z rodziną charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem w zależności od analizowanego przedziału czasowego. Pierwsze miesiące pracy obejmują rozeznanie potrzeb rodzin i ocenę sytuacji rodziny z perspektywy jej członków oraz obiektywną diagnozę potrzeb i potencjalnych możliwości rodziny. Działania te skutkują stworzeniem planu pracy z rodziną. Stopniowa realizacja zadań wynikających z planu pracy z rodziną prowadzi z czasem do usamodzielnienia i minimalizowania roli asystenta.

Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił **34 miesiące** (24 miesiące w 2020 r).

Czas pracy asystentów jest długotrwały. Wynika to z faktu, że w rodzinach tych występują problemy sprzężone. Członkowie rodzin odznaczają się znacznym deficytem umiejętności społecznych, na co nakładają się często zaburzenia psychiczne lub upośledzenie umysłowe. W wielu przypadkach praca asystentów polegała na treningu umiejętności. Ponadto połowa rodzin (**25**) objętych pomocą asystenta rodziny w 2021 r. do współpracy została zobowiązana postanowieniem Sądu.

W 2021 r. wsparciem asystenta rodziny objęto **16 nowych rodzin**, pozostałe **34** rodziny współpracują z asystentem rodziny długofalowo. Część rodzin objętych pomocą asystenta na postanowienie Sądu zrealizowało działania zawarte w planach pracy. Ponadto w przypadku kilku rodzin pomimo postanowienia Sądu współpraca z asystentem rodziny nie jest realizowana z uwagi na wyjazd za granicę bądź niechęć rodziny do podejmowanych działań.

Pomimo kierowanych pism z MOPS do Sądu o zmianę postanowień w zakresie uchylenia zobowiązania do współpracy z asystentem rodziny, Sąd w żadnym przypadku nie wydał stosownych postanowień. Powyższe skutkuje znacznym wydłużaniem czasu pracy z rodziną pomimo braku przesłanek.

Asystent rodziny, w sytuacji gdy zakończył pracę z rodziną w związku ze zrealizowanym planem pracy, prowadził w tej rodzinie monitoring sytuacji rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym. W 2021 roku **11 rodzin** było objętych monitoringiem asystentów rodziny (w 2020 r. – 4 rodziny).

Zgodnie z art. 176 pkt 3 ppkt b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz powoływanie rodzin wspierających. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Uzyskanie statusu rodziny wspierającej możliwe jest w przypadku posiadania pozytywnej opinii po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

Z rodziną wspierającą upoważniony przez Prezydenta Gminy-Miasta Stargard Dyrektor MOPS zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Pracownicy socjalni i asystenci rodzin dla zwiększenia pomocy w przezwyciężeniu trudnych sytuacji w rodzinach wychowujących dzieci, prowadzą rozeznania w środowisku poszukując osób i rodzin wykazujących chęć oraz posiadających możliwości, odpowiednie predyspozycje i umiejętności wychowawcze, by pełnić funkcję rodzin wspierających.

W 2021 r., podobnie jak w roku ubiegłym, pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny prowadzący rozeznania w środowisku nie wyłonili osób/rodzin z bezpośredniego otoczenia dziecka, które mogłyby zostać rodziną wspierającą.

W 2021 r. odbyło się 1 spotkanie z kandydatem na rodzinę wspierającą, jednakże rodzina ostatecznie nie wyraziła zgody na podpisanie umowy w zakresie rodziny wspierającej.

Na stronie internetowej MOPS ukazywały się ogłoszenia o prowadzonym poszukiwaniu i naborze rodzin wspierających.

Dodatkowo w 2021 r. przed asystentami rodziny stanęło kolejne wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się rodzin koronawirusem SARS-CoV-2 i wsparcie ich w przypadku zachorowania na wywołaną przez niego chorobę. Asystenci rodziny podejmowali szereg działań mających na celu udzielanie wsparcia rodzinom współpracującym z asystentem rodziny w czasie trwania pandemii COVID-19. Kryzys spowodowany wystąpieniem pandemii przekierował pracę asystentów rodziny na obszar socjalno-wychowawczy. Głównym zadaniem była pedagogizacja rodziców oraz wsparcie informacyjne i emocjonalne. Współpraca asystenta z rodziną polegała w głównej mierze na poszukiwaniu zasobów niezbędnych do pokonania zaistniałych trudności, budowaniu poczucia wpływu na obecną sytuację, motywowaniu do poszukiwania rozwiązań, towarzyszeniu w przechodzeniu przez labirynt różnego rodzaju wprowadzanych procedur związanych z zagrożeniem epidemiologicznym w instytucjach, proponowaniu sposobów reagowania na codzienne sytuacje. Asystenci rodziny realizowali swoje zadania wspierając rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rozwijania

umiejętności psychospołecznych. Asystenci informowali o możliwości uzyskania pomocy w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, w tym żywności i środków czystości, prowadzili działania edukacyjne związane z przestrzeganiem obowiązujących zasad higieny, pomagali w organizacji zdalnego nauczania.

Zgodnie z art.15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystenci rodziny realizowali następujące zadania:

- 1) we współpracy z pracownikami socjalnymi opracowywali plany pracy z rodziną, w tym w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej - z udziałem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach realizacji tych planów podejmowano działania mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które w szczególności polegały na: pedagogizacji rodziców dotyczącej prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, poradnictwie i treningu w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dysponowania budżetem domowym i realizacji spraw urzędowych, doradztwie w zakresie dbania o sytuację zdrowotną oraz doradztwie zawodowym;
- 2) sporządzali na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach;
- 3) współpracowali z grupami roboczymi w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy (asystenci pracowali z **16 rodzinami** objętymi procedurą „Niebieskie Karty”);
- 4) brali udział w **14 spotkaniach zespołów** ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Ponadto w celu zwiększenia skuteczności działań na rzecz rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, poszukiwania rozwiązań trudnej sytuacji rodziny, zaspokajania potrzeb i zapewnienia bezpiecznych warunków do wychowywania i rozwoju dzieci w MOPS powołano **2 zespoły** multispecjalistów. Podczas zespołów omawiano sytuację rodzin, podejmowano wspólne działania zmierzające do poprawy funkcjonowania rodziny,

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka, a także zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-edukacyjnych.

W celu wymiany informacji i podejmowania działań mających na celu ocenę sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, zarówno pracownicy socjalni jak i asystenci rodzin, uczestniczyli w okresowych ocenach sytuacji dziecka odbywających się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz w Centrum Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych.

W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej bądź w rodzinnym domu dziecka oceny dokonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, oceny dokonuje zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Efektem pracy rodzin, instytucji i osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej jest powrót **25 dzieci** do domów rodzinnych i adopcja **1 dziecka**.

Asystenci zobligowani są również do wspierania i pomocy rodzicom biologicznym, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej na rzecz ich powrotu do środowiska rodzinnego.

Tabela nr 31. Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik 2021 r.	Wskaźnik/Miernik 2020 r.
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną – 11	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną – 12
2.	Udział w Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów - 157	Liczba spotkań zespołów - 161
3.	Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, w tym pomoc: <ul style="list-style-type: none"> • socjalna • specjalistyczne poradnictwo • dostęp do mieszkań komunalnych. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny – 25, Liczba dzieci adoptowanych – 1	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny – 15 Liczba dzieci adoptowanych – 4

Pracownicy socjalni przeprowadzali rozeznania w zakresie sytuacji rodzin biologicznych w celu zapobiegania pogłębiania się występujących dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej lub powrotu dzieci przebywających w różnych formach w pieczy zastępczej do rodziny. Z prowadzonych działań wynikało, że z wieloma rodzicami nie jest możliwe podjęcie współpracy. Poniższa tabela przedstawia główne powody takiego stanu.

Tabela nr 32. Powody nie podejmowania współpracy asystenta rodziny z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Lp.	Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.
1.	Wyjazd rodziców z kraju	12	3
2.	Odmowa rodziców w zakresie współpracy z asystentem rodziny	40	24
3.	Nieudane próby nawiązania kontaktu z rodzicami	38	28
4.	Brak informacji o aktualnym adresie zamieszkania/adres nieznany/nieznane dane rodzica	46	25
5.	Pobyt rodziców w zakładzie karnym	17	2
6.	Zmiana miejsca zamieszkania rodziców	21	8
7.	Dotyczące rodziców: niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia psychiczne, uzależnienia od środków psychoaktywnych, alkoholu, przemoc - skutkujące brakiem możliwości współpracy	8	3
8.	Śmierć rodziców biologicznych	26	5
9.	Nieletnie matki umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	2
10.	Pobyt w DPS rodzica dziecka	1	0

W 2021 r. MOPS odmówił przydzielenia asystenta rodziny 2 rodzinom (w 2020 r. 1 rodzinie) z uwagi na występującą nieadekwatną do sytuacji dzieci motywację rodziców w zakresie korzystania z usług asystenta i braku możliwości określenia obszarów do pracy z rodziną.

Należy zaznaczyć, iż w 2021 r. pracownicy socjalni podjęli współpracę z nowymi **20 rodzicami biologicznymi**, których **25 dzieci** umieszczonych było w różnych formach pieczy zastępczej.

W 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie - **220 dzieci** z (239 dzieci w 2020 r.), w tym w pieczy:

- instytucjonalnej - 65 (62 w 2020 r.),
- rodzinnej - 155 (177 w 2020 r.),
- w tym w:
- rodzinach spokrewnionych - 87 (106 w 2020 r.),
- rodzinach zastępczych niezawodowych - 34 (35 w 2020 r.),
- rodzinach zastępczych zawodowych - 21 (25 dzieci w 2020 r.),
- rodzinnych domach dziecka - 13 (11 dzieci w 2020 r.).

Ogółem liczba rodzin biologicznych, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej w 2021 r. wynosiła **179** (174 rodziny w 2020 r.), w tym w pieczy:

- instytucjonalnej - 48 (37 w 2020 r.),
- rodzinnej - 131 (137 w 2020 r.),
- w tym w:
- rodzinach spokrewnionych - 80 (88 w 2020 r.),
- rodzinach zastępczych niezawodowych - 30 (29 w 2020 r.),
- rodzinach zastępczych zawodowych - 15 (16 w 2020 r.),
- rodzinnych domach dziecka - 6 (4 w 2020 r.).

Z powyższych danych wynika ogólny **spadek** liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2021 r. o **19 dzieci, tj. o 7,95 %** w stosunku do roku 2020. Największy spadek nastąpił w liczbie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych – o **19 dzieci, tj. o 17,92 %**. O **3 wzrosła** liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wynosi:

- w pierwszym roku pobytu – 10 %,
- w drugim roku pobytu – 30 %,
- w trzecim roku pobytu – 50 % kosztów utrzymania dziecka.

W 2021 r. z ogólnej liczby **220 dzieci**, za **189 dzieci** MOPS ponosił odpłatność.

Za **31 dzieci**, MOPS nie poniósł odpłatności, w tym za:

- **18 dzieci** umieszczonych w pieczy zastępczej przed 2012 r.,
- **12 dzieci** umieszczonych interwencyjnie i dzieci powróciły do rodziców biologicznych,
- **1 dziecko** w związku z rezygnacją z pobierania świadczeń przez rodzinę zastępczą.

Tabela nr 33. Pobyt dzieci w pieczy zastępczej i ponoszenie odpłatności przez Gminę-Miasto Stargard w 2021 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba dzieci w pieczy	Liczba dzieci, za które Miasto ponosi odpłatność	Liczba dzieci, za które Miasto nie ponosi odpłatności
OGÓŁEM	220	189	31
PIECZA INSTYTUCJONALNA	65	45	20 w tym: - 8 dzieci umieszczonych przed 2012 r. (w tym 4 kontynuujących naukę po osiągnięciu pełnoletności) - 12 dzieci umieszczonych interwencyjnie
PIECZA RODZINNA	155	144	11 dzieci umieszczonych przed 2012 r. (w tym 4 kontynuujących naukę po osiągnięciu pełnoletności)
w tym:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	87 (w tym 16 kontynuujących naukę)	77 (w tym 8 kontynuujących naukę)	10 w tym: - 1 dziecko za które Miasto nie ponosi odpłatności, gdyż rodzina zrezygnowała ze świadczeń - 9 dzieci umieszczonych przed 2012 r. (w tym 8 kontynuujących naukę)
Rodziny zastępcze niezawodowe	34	33	1 dziecko umieszczone przed 2012 r.
Rodziny zastępcze zawodowe	21	21	0
Rodzinny Dom Dziecka	13 (w tym 2 kontynuujących naukę)	13 (w tym 2 kontynuujących naukę)	0

Wysokość środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jak i wysokość świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zmianie uległy kwoty świadczeń na utrzymanie dziecka w rodzinach zastępczych w związku z waloryzacją świadczeń pieniężnych od 1 czerwca 2021 r., zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10.03.2021 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P. z 2021 r. poz. 282). Ponadto wzrosły średnie koszty utrzymania i wychowania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w których przebywają dzieci z terenu Miasta Stargard.

Wydatki związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poniesione na pieczę zastępczą wyniosły ogółem **1.428.076,49 zł** (wzrost o 6.340,42 zł, tj. o 0,45 %), w tym **1.398.283,13 zł** na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej i **29.793,36 zł** na współfinansowanie pobytu dzieci w zakładach opiekuńczo-leczniczych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Tabela nr 34. Kategorie wydatków poniesionych w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Lp.	Kategoria wydatków	Liczba dzieci 2021 r.	Liczba dzieci 2020 r.	Kwota wydatków 2021 r.	Kwota wydatków 2020 r.
1.	Współfinansowanie pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	45	53	656.452,18	746.128,55
2.	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	144	138	741.830,95	649.717,19
3.	Współfinansowanie pobytu dzieci w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym	2	2	29.793,36	25.890,33
	Ogółem	191	193	1.428.076,49	1.421.736,07

Wydatki obejmowały współfinansowanie pobytu w pieczy:

- instytucjonalnej – **45 dzieci**, w tym:
 - 13 dzieci w pierwszym roku pobytu -10%,
 - 7 dzieci w drugim roku pobytu -30%,
 - 25 dzieci w trzecim roku pobytu -50%,
 - w łącznej kwocie 656.452,18 zł.

- rodzinnej – **144 dzieci**, w tym:
 - 12 dzieci w pierwszym roku pobytu -10%,
 - 25 dzieci w drugim roku pobytu -30%,
 - 107 dzieci w trzecim roku pobytu -50%,
w łącznej kwocie 741.830,95 zł.
- oraz w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych – **2 dzieci**.

W 2021 r. usamodzielnionych zostało **11 wychowanków** (z tego **5** z rodzinnych form pieczy zastępczej i **6** z instytucjonalnej pieczy zastępczej).

Ponadto **1 dziecko** z placówki opiekuńczo-wychowawczej ze względu na sprzężone niepełnosprawności na mocy postanowienia Sądu zostało umieszczone w Domu Pomocy Społecznej w Przytoku.

Zgodnie z art. 176 pkt 3 ppkt c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych Gminy należy prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Miasta Stargard w 2021 r. placówki wsparcia dziennego prowadzone były przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie oraz Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Stargard. Ogółem ze wsparcia udzielanego przez te placówki skorzystało **172 dzieci**.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie prowadziło jedną placówkę wsparcia dziennego w formie podwórkowej, znajdującą się przy ul. R. Traugutta 16/1 oraz dwie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, znajdujące się przy ul. 11 Listopada 22 i ul. M. Konopnickiej 1.

Placówki prowadziły zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, a dodatkowo placówka podwórkowa prowadziła zajęcia animacyjne.

Placówki działały we wszystkie dni robocze, co najmniej 3 godziny dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników oraz rodziców/opiekunów. Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanią, zagrożonych przemocą i wykluczeniem społecznym, pochodzące z rodzin z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Z powyższego wsparcia, podobnie jak w roku 2020, korzystało **85 dzieci** z terenu miasta. Liczba dzieci uczęszczających do poszczególnych placówek w okresie od stycznia do grudnia 2021 r. wynosiła **85 dzieci**, w tym przy:

- ul. Traugutta **30 dzieci**: 15 dziewczynek i 15 chłopców,
- ul. 11 Listopada **25 dzieci** : 17 dziewczynek i 8 chłopców,
- ul. Konopnickiej **30 dzieci**: 18 dziewczynek i 12 chłopców.

W okresie od 1 stycznia do 14 lutego 2021 r. decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego działalność stacjonarna placówek wsparcia dziennego została zawieszona. Zajęcia były prowadzone w formie zdalnej za pomocą komunikatorów. Dzieciom udzielana była pomoc w odrabianiu lekcji, wykonywanie prac plastycznych o różnej tematyce, organizowaniu warsztatów muzealnych, dostarczanie żywności oraz rozmowy telefoniczne z rodzicami.

Po powrocie do zajęć stacjonarnych zajęcia miały charakter indywidualny oraz grupowy. Zwracano szczególną uwagę na predyspozycje, zainteresowania i możliwości rozwojowe dzieci. Ponadto prowadzono działania ukierunkowane na rozwój i zaspokajanie potrzeb opiekuńczo – wychowawczych dzieci. Dzieci pod okiem terapeutów uczone były rozwijania umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Chorągiew Zachodniopomorska ZHP Hufiec Stargard prowadziła **jedną placówkę** wsparcia dziennego w formie podwórkowej, mieszczącą się przy Rynku Staromiejskim 1. Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanią, zagrożonych przemocą i wykluczeniem społecznym, pochodzące z rodzin z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Liczba dzieci uczęszczających do placówki w okresie od stycznia do grudnia 2021 r. wynosiła **87 dzieci**: 60 dziewcząt i 27 chłopców.

W okresie od 1 stycznia do 14 lutego 2021 r. decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego działalność stacjonarna placówek wsparcia dziennego została zawieszona. Zajęcia były prowadzone w formie zdalnej za pomocą komunikatorów również z dziećmi przebywającymi na kwarantannie lub na podstawie innych narzuconych ograniczeń. Dzieciom udzielana była pomoc w odrabianiu lekcji, prowadzenie zajęć terapeutycznych.

Po powrocie do zajęć stacjonarnych zajęcia prowadzone w świetlicy socjoterapeutycznej „TRZEPAK” prowadzone były poprzez zabawy edukacyjne i terapeutyczne. Dzieci poznawały swoje słabe i mocne strony, doskonaliły umiejętność komunikowania się między sobą gestem i mimiką. Ponadto podczas zajęć wspierano rozwój społeczno-emocjonalny dzieci i wskazywano na zasady zdrowego stylu życia. Dzieci brały udział w wielu charytatywnych inicjatywach, tj. Szlachetna Paczka, zbiórkach żywności dla schroniska.

Placówki zapewniały uczestnikom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, edukację w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz umożliwiały rozwój zainteresowań poprzez prowadzenie zajęć plastyczno-technicznych, artystycznych, kulinarnych oraz ruchowych. Prowadzone były również zajęcia animacyjne, socjoterapeutyczne oraz edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.

2. Potrzeby związane z realizacją zadań.

Potrzeby na 2022 r. związane z realizacją Programu:

- w przypadku umieszczenia w 2022 r. kolejnych dzieci w pieczy zastępczej może wystąpić brak środków finansowych na pokrycie kosztów ich utrzymania,
- w przypadku wzrostu liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi wymagającymi wsparcia asystenta rodziny wskazane byłoby zatrudnienie kolejnego asystenta rodziny.

VIII. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

1. Dodatki mieszkaniowe.

Przyznawanie i wypłatę dodatków mieszkaniowych reguluje ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2021).

Dodatki mieszkaniowe wypłacane są ze środków budżetu gminy. Stanowią formę pomocy dla osób, które nie są w stanie pokryć wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania.

Pomoc ta ma charakter częściowy, co oznacza, że osoba, której przyznano dodatek, musi ponosić we własnym zakresie (z własnego budżetu) pozostałą, poza dodatkiem mieszkaniowym, część opłat związanych z utrzymaniem lokalu. W przypadku niewnoszenia opłat przez okres 2 miesięcy, dodatek jest wstrzymywany, a po uregulowaniu tych zaległości, wypłata dodatku jest wznowiana.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom mającym tytuł prawny do lokalu, a także osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego pod warunkiem, że oczekują one na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu. Od 2010 roku osoby, które utraciły tytuł prawny do lokalu, lecz uczestniczą w Programie i zasadach udzielania pomocy

osobom zagrożonym eksmisją, podpisując kontrakt socjalny bądź ugodę z Zarządcą, również mogą korzystać z dodatku mieszkaniowego, gdy dotrzymują zobowiązań wynikających z zawartego kontraktu lub ugody.

W 2021 r. w ramach realizacji ww. Programu dodatek mieszkaniowy otrzymało **7 rodzin** (w 2020 r. - 21 rodzin).

Obok tytułu prawnego wymagane jest także faktyczne zamieszkiwanie w lokalu, przez co rozumie się taką sytuację, gdy dana osoba przebywa w konkretnym mieszkaniu z zamiarem stałego pobytu, tj. chodzi o miejsce, gdzie koncentrują się wszystkie jej sprawy osobiste i majątkowe. Do 30 czerwca 2021 roku przerwa w faktycznym przebywaniu w miejscu zamieszkania spowodowana studiami, odbywaniem służby wojskowej, czy pobytem w zakładzie karnym nie miała wpływu na prawo do dodatku mieszkaniowego. Od 1 lipca 2021 roku nowelizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych wykluczyła osoby przebywające w domach pomocy społecznej, młodzieżowym ośrodku szkolno-wychowawczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, zakładzie karnym, szkole, w tym w szkole wojskowej - jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne całodobowe utrzymanie.

Przyznanie dodatku uzależnione jest od średniego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskanego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku. Do 30 czerwca 2021 roku było to 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% w gospodarstwie wieloosobowym (najniższa emerytura obowiązująca od marca 2020 roku wynosiła 1.200,00 zł, a od marca 2021 roku to 1.250,88 zł). Natomiast od 1 lipca 2021 roku to 40 % w gospodarstwie jednoosobowym i 30% w gospodarstwie wieloosobowym kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanej w poprzednim roku kalendarzowym czyli w roku 2020 (kwota przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku 2020 to kwota 5.167, 47 zł).

Przyznanie dodatku mieszkaniowego uzależnione jest również od powierzchni zajmowanego lokalu oraz od wysokości miesięcznych wydatków na lokal.

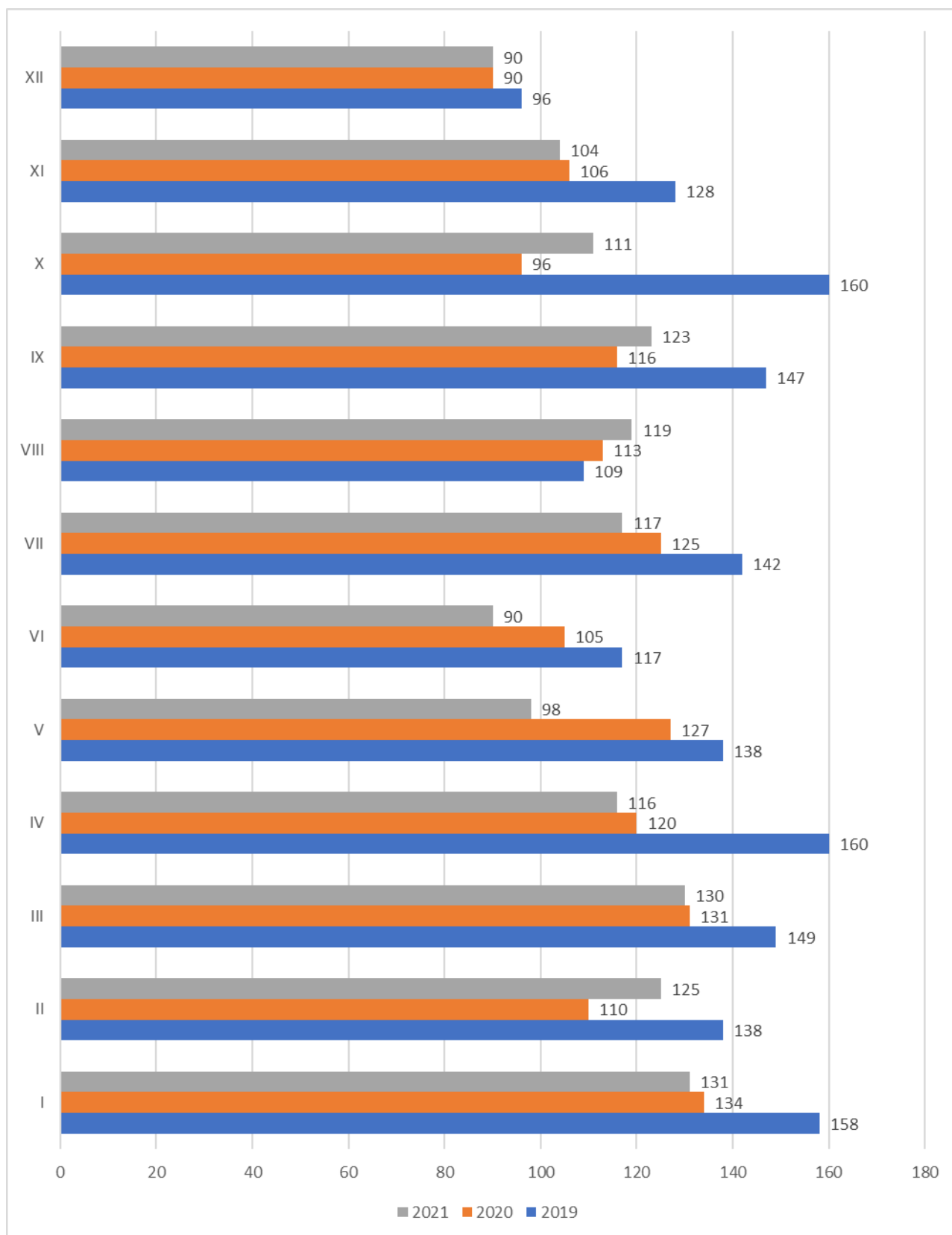
Jeżeli wnioskodawcy przysługuje dodatek mieszkaniowy, a w jego mieszkaniu nie ma centralnego ogrzewania, ciepłej wody lub instalacji gazu przewodowego, to wówczas naliczany jest ryczałt na zakup opału, stanowiący część dodatku mieszkaniowego, który wypłaca się wnioskodawcy.

Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres 6 miesięcy. Ewentualne zmiany danych zawartych we wniosku lub deklaracji złożonej przez wnioskodawcę, które nastąpiły w okresie 6 miesięcy od dnia przyznania dodatku mieszkaniowego nie mają wpływu na wysokość wypłacanego dodatku mieszkaniowego.

W 2021 roku przyjęto **1354 wnioski** (w 2020 r. – 1373, w 2019 r. – 1.642) od **833 rodzin** (w 2020 r. – 943, w 2019 r. – 1.128).

Ilość przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2021, 2020 i 2019 przedstawia poniższy schemat.

Schemat nr 2. Wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego przyjęte w latach 2021-2019.

Poniesione wydatki na wypłatę dodatków mieszkaniowych z uwzględnieniem zwrotów nienależnie pobranych świadczeń, liczbę dodatków oraz średnie kwoty dodatków w poszczególnych latach obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 35. Struktura wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Kategorie zasobów lokalowych	2021 r.			2020 r.			2019 r.		
	Liczba	Kwota (zł)	Średnia kwota (zł)	Liczba	Kwota (zł)	Średnia kwota (zł)	Liczba	Kwota (zł)	Średnia kwota (zł)
komunalne	1.568	327.232,42	208,69	1.817	344.404,30	189,55	2.380	402.349,43	169,05
podnajem kat. „E”, „Ea”	1.238	613.248,18	495,35	1.431	615.605,29	430,19	1.533	649.058,03	423,39
spółdzielcze	1.461	293.911,02	201,17	1.453	250.037,22	172,08	1.710	262.184,78	153,32
wspólnoty mieszkaniowe	1.463	335.755,54	229,50	1.577	305.758,40	193,89	1.802	330.213,04	183,25
prywatne	70	22.355,48	319,36	26	7.493,21	288,20	37	8.822,23	238,44
STBS	368	146.295,73	397,54	373	135.265,50	362,64	377	119.564,84	317,15
inne: prywatno- czynszowe, zakładowe, domy jednorodzinne	1.474	650.975,12	441,64	1.436	603.567,90	420,31	1.627	676.457,36	415,77
Ogółem	7.642	2.389.773,49	312,72	8.113	2.262.131,82	278,83	9.466	2.448.649,71	258,68

Jak wynika z powyższej tabeli w ogólnej strukturze kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2021 r. najwyższy udział **27,24 %** stanowiły dodatki mieszkaniowe na lokale znajdujące się w kategorii „inne” (w 2020 r. 27,21 % stanowiły dodatki mieszkaniowe na lokale podnajem kat. „E” i „Ea”, w 2019 r. 27,63 % również lokale w kategorii „inne”), natomiast najniższy udział, oscylujący na poziomie **0,94%** stanowiły dodatki mieszkaniowe na lokale prywatne (0,33 % w 2020 r, 0,36 % w 2019 r.).

Ogółem ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2021 roku w stosunku do 2020 roku **zmniejszyła się o 471, tj. o 5,81 %** (o 1824, tj. o 19,27 % w porównaniu do roku 2019), a kwota wypłat była **wyższa o 127.641,67 zł, tj. o 5,64 %** (ale niższa o 58 876,22 zł, tj. o 2,40 % od roku 2019).

Na podstawie danych ujętych w tabeli należy stwierdzić, że w 2021 roku w stosunku do 2020 roku **największy spadek zarówno ilości, jak też kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych** wystąpił w odniesieniu do mieszkań:

- komunalnych - liczba dodatków mieszkaniowych **zmniejszyła się o 249, tj. o 13,70 %** (o 812, tj. 34,12 % w porównaniu do 2019 r.), a kwota wypłaconych świadczeń **o 17.171,88 zł, tj. o 0,10%** (o 75.117,01 zł, tj. o 18,67 % w porównaniu do 2019 r.),
- podnajem kat. „E” i „Ea” - liczba dodatków mieszkaniowych **zmniejszyła się o 193, tj. o 13,49 %** (o 295, tj. o 19,24 % w stosunku do roku 2019), a kwota wypłat **o 2.357,11 zł, tj. o 0,23 %** (o 35.809,85 zł, tj. o 5,52 % w stosunku do roku 2019),

Podstawowymi czynnikami oddziałującymi na powstanie takiego zjawiska była mniejsza ilość wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego złożonych przez wnioskodawców zamieszkujących w lokalach komunalnych oraz w lokalach wynajmowanych Gminie – Miastu Stargard przez Stargardzkie TBS Sp. z o.o.

Natomiast **spadek ilości wypłaconych dodatków mieszkaniowych przy jednoczesnym wzroście kwoty wypłat** zauważa się w przypadku:

- lokali wspólnoty mieszkaniowej - liczba dodatków **zmniejszyła się o 114, tj. o 7,23 %** (o 339, tj. o 18,81 % w stosunku do roku 2019), a kwota wypłat **wzrosła o 29.997,14 zł, tj. o 9,81 %** (ale zmalała o 5.542,50 zł, tj. o 1,68 % w stosunku do roku 2019),

- mieszkań wchodzących w skład zasobów STBS Sp. z o.o. - liczba dodatków mieszkaniowych **zmniejszyła się o 5, tj. o 1,34 %** (o 9, tj. o 2,39 % w stosunku do roku 2019), a kwota wypłat **wzrosła o 11.030,23 zł, tj. o 8,15 %** (o 26.730,89 zł, tj. o 22,36 % w stosunku do roku 2019).

Zasadniczą przyczyną, mającą wpływ na powyższą sytuację była zmiana definicji dochodu do dodatków mieszkaniowych, który w związku ze zmianą od 1 lipca 2021 roku ustawy o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 2021) jest dochodem w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn.zm.).

Do czerwca 2021 r. do dochodu rodziny uwzględniano m.in. takie świadczenia jak: pomoc społeczna, świadczenia opiekuńcze, zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, wynagrodzenie za pracę dorywczą. Od 1 lipca 2021 r. wymienione powyżej świadczenia nie stanowią dochodu. Istotną zmianą mającą wpływ na wzrost kwoty wypłat dodatku mieszkaniowego w roku 2021 w stosunku do roku 2020 miał także wzrost wydatków na lokal mieszkalny, tj. stawka dot. opłat czynszu za 1 m², wydatki dot. opłat za wodę, wydatki na ścieki, wydatki dot. centralnego ogrzewania.

Średnia kwota przyznanego dodatku mieszkaniowego wyniosła **312,72 zł** (w 2020 r. - 278,83 zł, w 2019 r. - 258,68 zł).

Ogółem wydano **1.528** decyzji administracyjnych (1.625 w 2020 r.), w tym:

- przyznające - **1.299** (w tym: 10 decyzji na wnioski przyjęte w miesiącu grudniu 2020 roku),
- odmowne - **30**,
- umarzające postępowanie - **15**,
- weryfikacyjne - **184** (wstrzymujące, wznawiające, wygaszające).

Pracownicy socjalni MOPS przeprowadzili **5** wywiadów środowiskowych u wnioskodawców ubiegających się o dodatek mieszkaniowy (w 2020 r. 15 wywiadów).

Dodatki mieszkaniowe przekazywane były na konta **65** administratorów mieszkań (44 w 2020 r.). Większość wypłacanych ryczałtów na zakup opału stanowiących część dodatku mieszkaniowego na wniosek wnioskodawców zostało przekazanych na konta zarządców, co miało znaczący wpływ na zmniejszenie zaległości wnioskodawców w opłatach za zajmowany lokal.

Ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, z późn. zm.) wprowadzono zmiany dotyczące przyznania dodatku mieszkaniowego:

- a) powiększonego o dopłatę z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, zwaną dalej „dopłatą do czynszu” (przyznawany na wniosek złożony w okresie od 01 stycznia 2021 roku do 31 marca 2021 r.) Z powyższego prawa w 2021 roku skorzystała **1 osoba**.
- b) dodatek mieszkaniowy przyznany z mocą wsteczną (przyznany na wniosek nie później niż po upływie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonych z powodu COVID-19). Z powyższego prawa w 2021 roku skorzystały **2 osoby**.

2. Zryczałtowany dodatek energetyczny.

Przyznawanie i wypłatę zryczałtowanego dodatku energetycznego reguluje ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 716 z późn. zm.).

Zryczałtowany dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wysokość dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy ogłasza minister właściwy do spraw energii, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

W okresie od dnia 01 stycznia 2021 roku do dnia 30 kwietnia 2021 roku wysokość dodatku energetycznego dla gospodarstwa domowego wynosiła:

- prowadzonego przez osobę samotną - 10,94 zł miesięcznie,
- składającego się z 2 do 4 osób - 15,19 zł miesięcznie,
- składającego się z co najmniej 5 osób - 18,23 zł miesięcznie.

W okresie od dnia 01 maja 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku wysokość dodatku energetycznego dla gospodarstwa domowego wynosiła:

- prowadzonego przez osobę samotną - 12,09 zł miesięcznie,
- składającego się z 2 do 4 osób - 16,79 zł miesięcznie,
- składającego się z co najmniej 5 osób - 20,15 zł miesięcznie.

Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, które zostało zlecone do wykonania gminie. Źródłem jego finansowania jest dotacja celowa z budżetu państwa obejmująca również koszt obsługi realizacji wypłat dodatku energetycznego w wysokości 2% zrealizowanych wypłat tego świadczenia.

Zryczałtowany dodatek energetyczny jest przyznawany wnioskodawcy będącemu odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej na okres przyznanego dodatku mieszkaniowego.

Wypłata dodatku energetycznego zgodnie z wolą wnioskodawcy wyrażoną w składanym wniosku o przyznanie zryczałtowanego dodatku energetycznego następuje w formie przelewu na rachunek bankowy wnioskodawcy lub na rachunek przedsiębiorstwa energetycznego, albo gotówką w kasie MOPS (wyłącznie, gdy lokal wnioskodawcy jest wyposażony w licznik przedpłatowy, a wnioskodawca nie posiada rachunku bankowego).

W 2021 roku przyjęto **370 wniosków** (w 2020 r. – 401, w 2019 r. – 448) **od 196 rodzin** (w 2020 r. – 196, w 2019 r. – 215).

Realizację wypłat dodatków energetycznych z uwzględnieniem zwrotów nienależnie pobranych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 36. Struktura wypłaconych dodatków energetycznych.

Gospodarstwa domowe z uwzględnieniem ilości osób w gospodarstwie	2021 r.		2020 r.		2019 r.	
	Liczba dodatków	Kwota wypłaconych dodatków (zł)	Liczba dodatków	Kwota wypłaconych dodatków (zł)	Liczba dodatków	Kwota wypłaconych dodatków (zł)
Gospodarstwo prowadzone przez osobę samotną	985	11.499,25	1.047	11.633,92	1.086	12.340,02
Gospodarstwo składające się z 2 do 4 osób	543	8.801,77	630	9.716,10	676	10.673,63
Gospodarstwo składające się z co najmniej 5 osób	101	1.962,19	117	2.161,38	149	2.822,64
Ogółem	1.629	22.263,21	1.794	23.511,40	1.911	25.836,29

Jak wynika z powyższej tabeli w ogólnej strukturze kwoty wypłaconych dodatków energetycznych w 2021 roku najwyższy udział **51,65%** stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osobę samotną (49,48% w 2020 r., 47,76 % w 2019 r.), natomiast najniższy udział, kształtujący się na poziomie **8,81%** stanowiły dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób (9,19% w 2020 r., 17,82 % w 2019 r.).

Ogółem ilość wypłaconych dodatków energetycznych w 2021 roku w stosunku do 2020 roku **zmniejszyła się o 165 tj. o 9,20 %** (w stosunku do 2019 roku o 282, tj. o 14,76 %), a kwota wypłat była niższa o 2.324,89 zł, tj. o 9,89 % (o 3 573,08 zł, tj. o 13,83 %).

W oparciu o dane zawarte w tabeli można stwierdzić, że w 2021 roku w stosunku do 2020 roku **spadek zarówno ilości, jak również kwoty wypłaconych dodatków energetycznych** nastąpił w odniesieniu do gospodarstwach domowych:

- prowadzonych przez osobę samotną - liczba dodatków zmniejszyła się **o 62, tj. o 5,92 %** (o 101, tj. o 9,30 % w stosunku do 2019 r.), a kwota zrealizowanych świadczeń **o 134,67 zł, tj. o 1,16 %** (o 840,77 zł, tj. o 6,81 % w stosunku do 2019 r.),
- składających się z 2 do 4 osób - liczba dodatków zmniejszyła się **o 87, tj. o 13,81 %** (o 133, tj. o 19,67 % w stosunku do 2019 r.), a kwota wypłaconych świadczeń **o 914,33 zł, tj. o 9,41 %** (o 1 871,86 zł, tj. o 17,54 % w stosunku do 2019 r.),
- składających się z co najmniej 5 osób - liczba dodatków zmniejszyła się **o 16, tj. o 13,68 %** (o 48, tj. o 32,21 % w stosunku do 2019 r.), a kwota wypłat **o 199,19 zł, tj. o 9,22 %** (o 860,45 zł, tj. o 30,48 % w stosunku do 2019 r.).

W 2021 roku wydano **370 decyzji administracyjnych** przyznających dodatek energetyczny (w 2020 roku 410 przyznających i 4 wygaszające dodatki).

W 2021 roku na realizację tego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał dotację w wysokości ogółem **22.708,47 zł**, w tym **22.263,21 zł** na wypłatę dodatków energetycznych i **445,26 zł** na koszty obsługi związane z realizacją wypłat dodatków energetycznych (w 2020 roku ogółem - 23.981,63 zł, w tym 23.511,40 zł na wypłatę dodatków energetycznych i 470,23 zł na obsługę).

IX. Świadczenia rodzinne i alimentacyjne.

1. Świadczenia rodzinne.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.) określa warunki nabywania prawa oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych.

Świadczenia rodzinne obejmują:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd do szkoły lub zamieszkanie w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły),
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie

Zasiłek rodzinny w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. przysługiwał, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty **674 zł** na osobę w rodzinie lub odpowiednio **764 zł** gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym albo znacznym stopniem niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18. roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia albo 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują, gdy przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego. Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku.

W 2021 r. ze świadczeń rodzinnych korzystały **3243** rodziny, łącznie z rodzinami otrzymującymi zasiłek dla opiekuna. Zauważalny jest spadek liczby rodzin pobierających świadczenia rodzinne:

- w 2020 r. – **3497** rodzin (mniej o 254 rodziny, tj. o 7,26 % w stosunku do roku 2020),
- w 2019 r. – **4.033** rodziny (mniej o 790 rodzin, tj. o 19,59 % w stosunku do roku 2019).

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wypłacany był dla **1007 rodzin**. Nastąpił spadek liczby rodzin pobierających zasiłki rodzinne:

- w 2020 r. – **1191** rodzin (mniej o 184 rodziny, tj. o 15,45 % w stosunku do roku 2020),
- w 2019 r. – **1.565** rodzin (mniej o 558 rodzin, tj. o 35,65 % w stosunku do roku 2019).

Spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, w tym zasiłki rodzinne, wynika m.in. ze wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz spadku liczby urodzeń.

Tabela nr 37. Kwoty zasiłków rodzinnych.

ZASIŁEK RODZINNY		
Okres obowiązywania	Wyszczególnienie	Kwota
od 01.01.2021 r.	na dziecko do ukończenia 5. roku życia	95 zł
	na dziecko powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia	124 zł
	na dziecko powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia	135 zł

Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 38. Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego.

Wyszczególnienie	2021 r.	2020 r.	2019 r.
Ogółem ilość dzieci, z tego:	2182	2502	3.103
• do 5. roku życia	626	734	959
• od 5. do 18. roku życia	1412	1591	1891
• od 18. do 24. roku życia	144	177	253

W 2021 r. nastąpił spadek liczby dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego:

- o 12,79 % w stosunku do roku 2020
- o 29,68 % w stosunku do roku 2019.

Spadek ilości dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego, wynika m.in. ze wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i spadku liczby urodzeń.

Tabela nr 39. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń rodzinnych w 2021 r.

1.Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu :	Kwota	Okres pobierania
urodzenia dziecka	1.000 zł	jednorazowo
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400 zł	miesięcznie
samotnego wychowywania dziecka	193 zł	- na dziecko, nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci
	273 zł	- na dziecko niepełnosprawne, nie więcej niż 546 zł na wszystkie dzieci
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	95 zł	na trzecie i następne dziecko
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	100 zł	- miesięcznie na dziecko do 5 lat
	110 zł	- miesięcznie na dziecko od 5 do 24 lat
rozpoczęcia roku szkolnego	100 zł	jednorazowo (wypłacany w miesiącu wrześniu)
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:		
- zamieszkanie	113 zł	miesięcznie; pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień-czerwiec)
- dojazd	69 zł	
2.Zasiłek pielęgnacyjny	215,84 zł	miesięcznie
3.Świadczenie pielęgnacyjne	1.971 zł	miesięcznie
4.Specjalny zasiłek opiekuńczy	620 zł	miesięcznie
5.Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	1.000 zł	jednorazowo
6. Świadczenie rodzicielskie	1.000 zł	miesięcznie

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny w roku 2021 przysługiwał w wysokości **215,84 zł** miesięcznie i nie jest zależny od kryterium dochodowego. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie zostało wydane na czas określony; wówczas przysługuje do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, jak również osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

W roku 2021 zasiłki pielęgnacyjne wypłacane były dla **2.061 osób**. Nastąpił spadek osób pobierających zasiłki pielęgnacyjne w stosunku do lat ubiegłych:

- w roku 2020 - **2.127** osób (mniej o 66 osób, tj. o 3,10 % w stosunku do roku 2020),
- w roku 2019 – **2.199** osób (mniej o 138 osób, tj. o 6,28 % w stosunku do roku 2019).

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z podjęcia pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, w przypadku, gdy łącznie spełnione są następujące warunki :

- a) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletnimi lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- b) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- c) nie ma osób wymienionych wyżej lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne nie jest zależne od kryterium dochodowego.

W roku 2021 świadczenie pielęgnacyjne przysługiwało w wysokości **1.971 zł** miesięcznie.

W roku 2021 świadczenie pielęgnacyjne wypłacane było dla **399** osób uprawnionych. Nastąpił wzrost liczby osób uprawnionych w stosunku do poprzednich lat:

- w roku 2020 - **355** osób (więcej o 44 osoby, tj. o 12,39 % w stosunku do roku 2020),
- w roku 2019 - **297** osób (więcej o 102 osoby, tj. o 34,34 % w stosunku do roku 2019).

Wzrost osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych spowodowany jest tym, że Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Szczecinie przyjmując utrwaloną linię orzecznictwa sądowego w sprawie Wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. uznającego zapis w zakresie daty powstania niepełnosprawności osoby, nad którą sprawowana jest opieka, za niezgodny z Konstytucją, uchyla decyzje odmawiające przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego organu I instancji i przyznaje prawo do tego świadczenia. Poprawienie stanu prawnego w tym zakresie należy wyłącznie

do ustawodawcy, a organ realizujący ustawę o świadczeniach rodzinnych zgodnie z art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego, zobowiązany jest do dosłownego realizowania art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych jako nadal obowiązującego i aktualnego przepisu prawa. Ponadto Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 26 czerwca 2019 r. uznał, że art. 17 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych - w zakresie, w jakim stanowi, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy – jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Przepis ten utracił moc 9 stycznia 2020 r.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki nie przekracza kwoty **764 zł** na osobę. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości **620 zł** miesięcznie.

W roku 2021 specjalny zasiłek opiekuńczy pobierały **43** osoby uprawnione. Zmalała liczba osób uprawnionych w stosunku do poprzednich lat:

- w roku 2020 – **62** osoby (mniej o 19 osób, tj. o 30,65 % w stosunku do roku 2020),
- w roku 2019 – **81** osób (mniej o 38 osób, tj. o 46,91 % w stosunku do roku 2019).

Przyczyną spadku osób uprawnionych do specjalnego zasiłku opiekuńczego jest fakt występowania przez opiekunów osób niepełnosprawnych z wnioskiem o ustalenie uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, które jest ustalane przez organ II Instancji w drodze indywidualnego orzecznictwa Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługiwała w 2021 r. matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1.922 zł. Wniosek o wypłatę zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazowa zapomoga przysługiwała, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży i co najmniej jeden raz w każdym trymestrze ciąży. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje w wysokości **1.000 zł**.

W roku 2021 jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wypłacona była dla **288** rodzin na **291** dzieci. W tym przypadku również nastąpił spadek liczby rodzin uprawnionych i dzieci, na które była wypłacona zapomoga (w roku 2020 – dla **327** rodzin na **331** dzieci, w roku 2019 – dla **416** rodzin na **431** dzieci).

Tabela nr 40. Liczba rodzin uprawnionych do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Wyszczególnienie	2021	2020	Spadek w stosunku do roku 2020	% spadku do roku 2020	2019	Spadek w stosunku do roku 2019	% spadku do roku 2019
Liczba rodzin uprawnionych	288	327	39	11,93	416	128	30,77
Liczba dzieci	291	331	40	12,08	431	140	32,48

Przyczyny spadku można upatrywać w związku z malejącą liczbą urodzeń oraz wzrostem przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Świadczenie rodzicielskie

Wysokość świadczenia rodzicielskiego wynosi **1.000 zł** miesięcznie. Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które po urodzeniu dziecka nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego. Gdy jeden rodzic otrzymuje zasiłek macierzyński, drugiemu rodzicowi nie przysługuje prawo do świadczenia rodzicielskiego. Świadczenie wypłacane jest niezależnie od dochodu rodziny i przyznawane jest na okres 52 tygodni w przypadku urodzenia bądź przyjęcia na wychowanie jednego dziecka, przez 65 tygodni w przypadku dwójki dzieci, 67 tygodni – trójki dzieci, 69 tygodni – czwórki dzieci, a przy piątce i więcej dzieci – 71 tygodni.

W tym samym czasie przysługuje tylko jedno świadczenie rodzicielskie bez względu na liczbę wychowywanych dzieci.

Uprawnionymi do pobierania tego świadczenia są między innymi osoby niepracujące, uczniowie i studenci, rolnicy, osoby, które przed urodzeniem dziecka wykonywały pracę na podstawie umów cywilnoprawnych (umowa zlecenie, umowa o dzieło).

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka, a także w przypadku śmierci matki dziecka lub porzucenia dziecka przez matkę.

W roku 2021 świadczenie rodzicielskie otrzymywały **243** rodzin (w roku 2020 - **238** rodzin, w roku 2019 - **279** rodzin).

Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne przyznane są osobom, którym decyzją przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie są opłacane za osoby, które w dniu złożenia wniosku o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna posiadają okres ubezpieczenia niezbędny do nabycia uprawnień emerytalnych odpowiednio 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny. Składka zdrowotna nie przysługiwała, jeśli osoba objęta była ubezpieczeniem z innego tytułu, np. z tytułu pracy zarobkowej małżonka. Kwota składek w roku 2021 na ubezpieczenia społeczne wyniosła **1.569.475 zł** (w tym składka KRUS 1.200 zł), a na ubezpieczenia zdrowotne **357.708 zł**.

Tabela nr 41. Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i pozostałe świadczenia

Wyszczególnienie	2021 r.		2020 r.		2019 r.	
	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	2.334.072	19.957	2.625.042	22.509	3.283.116	28.251
Dodatki do zasiłków rodzinnych ogółem, w tym z tytułu:	1.175.774	8.559	1.268.679	9.174	1.454.203	10.305
- urodzenia dziecka	80.000	80	107.000	107	106.000	106
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	121.971	311	125.560	325	208.029	532
- samotnego wychowywania dziecka	307.520	1.526	339.685	1.696	362.424	1.814
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	179.120	1.664	184.150	1.715	217.850	2.031
- rozpoczęcia roku szkolnego	114.800	1.148	126.500	1.265	147.000	1.470
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	15.477	72	17.824	192	14.259	155
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	356.886	3.758	367.960	3.874	398.641	4.197
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku wypłacane w ramach „złotówka za złotówkę” *	96.564	2.398	126.231	2.841	209.204	x
OGÓŁEM zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	3.606.410	30.914	4.019.952	34.524	4.946.523	38.556
Zasiłki pielęgnacyjne	4.825.347	22.357	4.924.400	22.820	4.490.478	23.720
Świadczenia pielęgnacyjne	8.399.431	4.327	6.699.713	3.739	4.919.245	3.130
Specjalny zasiłek opiekuńczy	216.183	350	336.884	546	427.479	691
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	291.000	291	331.000	331	431.000	431
Świadczenie rodzicielskie	1.473.017	1.622	1.498.198	1.633	1.667.405	1.804
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	1.569.475	3.283	1.374.925	3.283	1.105.756	2.729
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	357.708	2.361	306.611	2.374	246.611	1.947
RAZEM	17.132.161	34.591	15.471.731	34.726	13.287.974	34.452
OGÓŁEM świadczenia	20.738.571	65.505	19.491.683	69.250	18.234.497	73.008

* Gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę 674 zł lub 764 zł w przypadku rodzin gdzie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne, pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w kwocie ustalonej w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

Z analizy powyższych tabel wynika, że w stosunku do 2020 r. nastąpił **wzrost wypłaconych kwot świadczeń o 6,40 %** (w stosunku do 2019 r. o 13,73 %) **przy jednoczesnym spadku ilości wypłaconych świadczeń o 5,41 %** (w stosunku do 2019 r. o 10,28 %). Kwota wzrostu wypłacanych świadczeń wynika ze zwiększenia w stosunku do poprzednich lat zarówno ilości jak i kwoty wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego. Wypłacona wyższa o 25,37 % w stosunku do roku 2020 (w stosunku do 2019 r. o 70,75 %) kwota świadczenia pielęgnacyjnego wynika ze wzrostu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego (z 1.830 zł w roku 2020 i z 1.583 zł w roku 2019) do 1.971 zł w roku 2021.

Łączna wartość wydatków na świadczenia rodzinne (łącznie z zasiłkami dla opiekuna oraz świadczeniem „Za życiem”), po uwzględnieniu zwrotów bieżących nienależnie pobranych świadczeń w wysokości **110.756,09 zł**, w 2021 r. wynosi **18.893.254,61 zł**.

W sprawach świadczeń rodzinnych w roku 2021 wydano **3694** decyzji administracyjnych (w roku 2020 wydano 3507 decyzji). Nastąpił wzrost liczby decyzji administracyjnych o 5,33 % w stosunku do roku ubiegłego.

2. Pozostałe świadczenia.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji administracyjnej ustalającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297 z późn. zm.). Zasiłek dla opiekuna nie jest zależny od kryterium dochodowego. Przesłanką uzasadniającą przyznanie zasiłku dla opiekuna jest spełnienie warunków jakie uprawniały do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Do przesłanek tych zalicza się między innymi:

- rezygnację lub niepodejmowanie zatrudnienia z uwagi na sprawowaną opieką nad osobą niepełnosprawną;
- legitymowanie się osoby niepełnosprawnej orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- brak uprawnień osoby sprawującej opiekę, między innymi do świadczeń emerytalno-rentowych.

Zasiłek dla opiekuna w roku 2021 przysługiwał w wysokości **620 zł** miesięcznie. Po 15.09.2014 r. prawo do zasiłku dla opiekuna może być ustalone na wniosek tylko tym osobom, które utraciły prawo do tego zasiłku (po 15.09.2014 r.) w związku z upływem daty ważności orzeczenia, a nowe orzeczenie o niepełnosprawności uprawnia do dalszego pobierania zasiłku dla opiekuna.

W roku 2021 zasiłek dla opiekuna pobierało **31** osób uprawnionych – 293 świadczenia - na kwotę ogółem **180.624 zł** (w roku 2020 – 47 osób uprawnionych – 479 świadczeń - na kwotę 296.980 zł, w roku 2019 – 64 osoby uprawnione – 671 świadczeń - na kwotę 415.520 zł).

Tabela nr 42. Zasiłki dla opiekuna.

Wyszczególnienie	2021	2020	Spadek w stosunku do roku 2020	% spadku do roku 2020	2019	Spadek w stosunku do roku 2019	% spadku do roku 2019
Liczba osób uprawnionych	31	47	16	34,04	64	33	51,56
Liczba świadczeń	293	479	186	38,83	671	378	56,33
Kwota wydatków	180.624	296.980	116.356	39,18	415.520	234.896	56,53

Mniejsza ilość wypłacanych zasiłków dla opiekuna wynika z faktu, iż świadczenie to dotyczy tylko osób, które nabyły do tego zasiłku prawo na podstawie wniosków złożonych do 14.09.2014 r. Wobec powyższego nie ma możliwości przyznania prawa do tego zasiłku nowym osobom. Osoby uprawnione z różnych powodów tracą prawo do tego świadczenia (śmierć osoby, nad którą sprawowana jest opieka, rezygnacja z pobierania tego świadczenia, podjęcie pracy, nabycie prawa do emerytury).

W sprawach zasiłku dla opiekuna wydano **27** decyzji administracyjnych, m.in. w sprawie uchylenia uprawnień do zasiłku oraz uznania o nienależnie wypłaconym świadczeniu i ich zwrocie.

Świadczenie „Za życiem”

Od 01.01.2017 r. z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości **4.000 zł**. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód, na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329).

Wniosek składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Do wniosku musi być załączone zaświadczenie lekarskie lub wystawione przez położną potwierdzające, że matka dziecka pozostawała pod opieką lekarską nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu oraz zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie potwierdzające chorobę dziecka powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

W roku **2021** zostały wypłacone **3** świadczenia na kwotę **12.000 zł** (w roku 2020 wypłacono 5 świadczeń na kwotę 20.000 zł, w roku 2019 wypłacono 3 świadczenia na kwotę 12.000 zł). W sprawach tego świadczenia wydano **3** decyzje administracyjne.

Świadczenie wychowawcze

Świadczenie wychowawcze „Program Rodzina 500 plus” realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.). Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opiekę nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wypłacane jest w wysokości **500 zł** miesięcznie na każde dziecko do dnia ukończenia 18. roku życia. Świadczenie wychowawcze

przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej. W przypadku rodziców rozwiedzionych świadczenie otrzymuje ten rodzic, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

Od lipca 2019 r. prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje na wszystkie dzieci bez względu na dochód w rodzinie i ustalone jest do 31.05.2022 r. Przyznanie przez organ właściwy prawa do tego świadczenia nie wymaga wydania decyzji. Organ właściwy wydaje rozstrzygnięcia i przesyła wnioskodawcy informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego na wskazany przez niego adres poczty elektronicznej. W każdej innej sytuacji np.: uchylenie decyzji, umorzenie postępowania - wydawane są decyzje administracyjne.

Świadczenie wychowawcze nie przysługuje gdy dziecko pozostaje w związku małżeńskim, zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej lub członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia wychowawczego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Jeśli rodzic przebywa w innym państwie UE i złoży tam wniosek o świadczenia rodzinne, tamtejszy organ informuje o tym fakcie właściwego wojewodę w Polsce. Ten zaś przekazuje te informacje do właściwej gminy.

Jest to mechanizm, który od wejścia Polski do UE funkcjonuje w systemie świadczeń rodzinnych i eliminuje sytuacje jednoczesnego pobierania świadczeń w więcej niż jednym kraju.

W przypadku, gdy osoba uprawniona do świadczenia wychowawczego marnotrawi wypłacane świadczenia, organ właściwy może przekazywać je w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług. W roku 2021 w tej formie wypłacano świadczenie dla **dwóch rodzin** (w roku 2020 dla jednej rodziny).

Poniższe zestawienie przedstawia informacje dotyczące wypłacanego świadczenia wychowawczego w latach 2021, 2020 i 2019.

Tabela nr 43. Świadczenie wychowawcze.

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2020	2019
1	Ilość rodzin pobierających świadczenie	7.657	7.475	7.139
2	Ilość dzieci uprawnionych do świadczenia	11.840	11.579	10.987
3	Ilość wypłaconych świadczeń wychowawczych w tym : w ramach koordynacji	131.796 6.296	132.851 7.989	94.738 2.243
4	Ilość wydanych decyzji	795	304	836
	Ilość wydanych rozstrzygnięć o przyznaniu świadczenia	7586	782	7.396
5	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł) w tym : w ramach koordynacji	65.410.830,98 2.937.629,00	65.828.758,08 3.697.140,00	47.136.535,07 1.091.975,00
6	Wielkość zwrotów bieżących (w zł)	12.300,00	7.176,15	15.048,66
7	Koszty obsługi zadania (w zł)	551.509,55	564.229,28	623.261,36

Jak wynika z powyższego zestawienia w roku 2021, nastąpił **wzrost ilości rodzin** pobierających świadczenie **o 182 rodziny, tj. o 2,43 %** w stosunku do roku 2020 (o 518 rodziny, tj. o 7,26 % w porównaniu do roku 2019). Równocześnie **wzrosła ilość dzieci**

uprawnionych do tego świadczenia o **261 dzieci, tj. 2,25 %** w stosunku do roku 2020 (o 853 dzieci, tj. o 7,76% w porównaniu do roku 2019. W roku 2021 wystąpił **nieznaczny spadek o 0,63 % kwoty wypłaconych świadczeń** w stosunku do roku 2020, jednakże widoczny jest nadal duży wzrost (o 18.274.295,91 zł, tj. 38,77 %) kwoty wypłaconych świadczeń w porównaniu do 2019 r., gdy świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko w rodzinie uzależnione było od kryterium dochodowego. W poszczególnych latach zauważalna jest duża amplituda zmian w zakresie kwot wypłaconych świadczeń wychowawczych w ramach koordynacji zabezpieczenia społecznego i wielkości zwrotów bieżących. Co roku spadały natomiast wydatki związane z kosztami obsługi zadania przez MOPS.

Ilość wydanych decyzji oraz rozstrzygnięć w sprawie świadczeń wychowawczych znacznie wzrosła w związku z wznowieniem uprawnień do świadczenia wychowawczego w roku 2021 i brakiem wznowienia okresu świadczeniowego w roku 2020, co z kolei skutkowało w tym roku dużym spadkiem w stosunku do roku 2019 (okres świadczeniowy świadczeń wychowawczych rozpoczynał się od lipca 2019 roku i trwał do maja 2021 roku).

Rządowy program „Dobry start”

Od dnia 1 lipca 2021 r. realizatorem Programu „Dobry Start” (300+) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Od roku szkolnego 2021/2022 świadczenie w ramach programu przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W sprawach dotyczących świadczenia „Dobry start” z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2018/2019, roku szkolnego 2019/2020 oraz roku szkolnego 2020/2021 stosuje się przepisy dotychczasowe.

Świadczenie przysługiwało rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku. Świadczenie przysługiwało na dziecko w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia 20. roku życia lub 24. roku życia w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Podstawowe informacje na temat realizacji powyższego świadczenia w roku 2021 w porównaniu do roku 2020 i 2019 przedstawia poniższa tabela .

Tabela nr 44. Świadczenie „Dobry start”.

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2020	2019
1.	Ilość rodzin pobierających świadczenie	3	5.229	5.286
2.	Ilość dzieci uprawnionych/wypłaconych świadczeń	4	7.101	7.148
3.	Kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	1 200,00	2.129.850,00	2.142.750,00
4.	Koszty obsługi zadania (w zł)	40,00	71.090,00	71.480,00
5.	Ilość wydanych rozstrzygnięć	3	5.347	5.385

W sprawach świadczenia „Dobry start” w roku 2021 wydano **6** decyzji administracyjnych (w roku 2020 – 13 decyzji, w roku 2019 – 20 decyzji).

3. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

Każde państwo członkowskie Unii Europejskiej przewiduje w swoim ustawodawstwie odpowiednią pomoc dla rodziny. Dzięki zasadom koordynacji rodzina otrzymuje pomoc bez względu na to, w jakim kraju UE przebywa, a w jakim pozostali członkowie rodziny. Należy jednak spełnić wymagania, jakie nakładają przepisy kraju, w którym osoba przebywająca jest zatrudniona.

Osoby, które mieszkają i wykonują pracę w danym państwie korzystają z ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego na podstawie wewnętrznych przepisów tego państwa.

Przepisy te regulują ich prawa i obowiązki w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa, w którym mieszkają.

Kiedy osoby te wyjeżdżają za granicę, w celu wykonywania pracy zarobkowej lub zamieszkania, przepisy wewnętrzne nie wystarczają dla zapewnienia im takiej ochrony. Gwarancję ochrony można wówczas uzyskać dopiero dzięki aktom prawa międzynarodowego w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to regulacje prawne, które uzupełniają prawo wewnętrzne danego państwa, chroniąc osoby wykonujące pracę za granicą przed utratą ochrony w zakresie zabezpieczenia społecznego. Regulacje te - poprzez zapewnienie harmonijnego współistnienia systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw - służą ochronie interesów osób przemieszczających się w celu podejmowania zatrudnienia i posiadających okresy zatrudnienia na terytorium różnych państw.

Przepisy o koordynacji są nadrzędne nad przepisami krajowymi. W Unii Europejskiej regulacje dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zawarte zostały w rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) i stosowane są bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandii, Lichtensteinie i Norwegii) oraz w Szwajcarii.

Powyższe przepisy przewidują, iż w przypadku świadczeń wypłacanych przez więcej niż jedno państwo członkowskie w tym samym okresie i dla tych samych członków rodziny w pierwszej kolejności udzielane są prawa z tytułu zatrudnienia, a w następnej kolejności prawa uzyskane na podstawie emerytury i renty i dalej miejsca zamieszkania. Z koordynacji wyłączone są świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie „dobry start” oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Jedynym organem właściwym do wydawania decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego jest wojewoda.

W ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, na podstawie decyzji wydanych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w roku 2021, z kwoty ogółem wypłaconych świadczeń, wypłacono łącznie **3.080.145 zł**, z tego:

• zasiłek rodzinny	-	24.469 zł
• dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	-	1000 zł
• dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	-	990 zł
• dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	-	1.300 zł
• dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	-	113 zł
• dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	-	290 zł
• zasiłek pielęgnacyjny	-	50.966 zł

• świadczenie pielęgnacyjne	-	25.540 zł
• świadczenie rodzicielskie	-	37.848 zł
• świadczenie wychowawcze	-	2.937.629 zł

W roku 2021 nastąpił **spadek wypłaconych świadczeń rodzinnych i wychowawczych o 660.375 zł** w ramach koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego (w roku 2020 wypłacono świadczenia w kwocie 3.942.320 zł).

4. Fundusz alimentacyjny i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn.zm.) łączy elementy funduszu alimentacyjnego sprzed 2004 roku oraz obowiązującego do września 2008 r. systemu zaliczek alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego środkami finansowymi z budżetu państwa.

Warunki i tryb otrzymania świadczeń:

- bezskuteczna egzekucja alimentów przez co najmniej dwa miesiące;
- osoba uprawniona nie ma ukończonych 18 lat lub 25 lat, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo;
- dochody rodziny nieprzekraczające 900 zł miesięcznie na osobę w rodzinie;
- świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż 500 zł na osobę uprawnioną (dziecko). W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę 900 zł o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku gdy ustalona w ten sposób wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, jest niższa niż 100 zł, świadczenie nie przysługuje;
- świadczenia przyznawane są na okres od 1 października do 30 września następnego roku.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych.

Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych, albo postępowanie upadłościowe, w toku którego w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie otrzymano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia

lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika, np. w przypadku braku umowy międzynarodowej pomiędzy Polską i państwem, w którym dłużnik zamieszkuje
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

Z poniższych danych wynika zmniejszenie ilości wydawanych decyzji, świadczeń alimentacyjnych i wydatków na te świadczenia oraz liczby rodzin i osób uprawnionych do świadczeń:

W sprawie funduszu alimentacyjnego wydano **491** decyzji administracyjnych, co stanowi 95,91 % w stosunku do roku 2020 (512 decyzji w 2020 r.).

W 2021 r. wypłacono **5.466** świadczeń alimentacyjnych, co stanowi 90,18 % w stosunku do roku 2020 r. (6.061 świadczeń) na kwotę ogółem **2.247.238,16 zł.**, tj. 91,21% ogólnej kwoty świadczeń wypłaconych w 2020 r. (2.463.771,05 zł.).

Po uwzględnieniu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń w kwocie **7.789,18 zł** (11.207,39 zł w 2020 r.), faktyczne wydatki w 2021 r. wyniosły **2.239.448,98 zł** (2.452.563,66 zł w 2020 r.).

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane były dla **373** rodzin na **540 osób** uprawnionych (w roku 2020 - 413 rodzin na 606 osób uprawnionych, a w roku 2019 - 488 rodzin na 726 osób uprawnionych).

Zasady postępowania wobec dłużników alimentacyjnych określa ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika:

- 1) zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny;
- 2) informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił: 1) złożenia oświadczenia majątkowego, 2) zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, 3) bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, odmówił przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych - organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie wydaje się wobec dłużnika alimentacyjnego, który przez okres ostatnich

6 miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów.

Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika składa wniosek do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2345 z późn. zm.) oraz po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji.

Po otrzymaniu kolejnego wniosku o podjęcie działań dotyczących tego samego dłużnika alimentacyjnego organ właściwy dłużnika przeprowadza z dłużnikiem alimentacyjnym wywiad alimentacyjny oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

W przypadku gdy organ właściwy dłużnika ustali na podstawie wywiadu alimentacyjnego lub oświadczenia majątkowego, że sytuacja dłużnika nie uległa zmianie, lub w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwi przeprowadzenie tego wywiadu lub odmówi złożenia oświadczenia majątkowego, organ właściwy dłużnika nie informuje właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego ani nie wszczyna postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, jeżeli poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy.

Od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. w dokumentacji MOPS figurowało **845** dłużników alimentacyjnych, dla których Prezydent Miasta Stargard był organem właściwym ze względu na miejsce ich zamieszkania – **spadek o 2 osoby** w stosunku do roku 2020.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2021 r. w porównaniu z 2020 r.:

- przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego - **52 osoby** (31 osób w 2020 r.),
- liczba dłużników, którzy uniemożliwili przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego (w mocy pozostaje poprzednio wydana decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych) – **191 osób** (162 osoby w 2020 r.),
- zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy - **29 osób** (20 osób w 2020 r.),
- poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego - **15 osób** (14 osób w 2020 r.),
- wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - **31 osób** (38 osób w 2020 r.),
- wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (decyzje prawomocne) - **23 osoby** (33 osoby w 2020 r.),
- wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych – **19 osób** (14 osób w 2020 r.),
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK - **28 osób** (36 osób w 2020 r.),
- złożenie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego - **11 osób** (10 osób w 2020 r.).

Sposób załatwienia spraw przez prokuraturę na koniec roku 2021 w porównaniu do końca 2020 r.:

- odmowa wszczęcia dochodzenia w **9** przypadkach (w 29 przypadkach w 2020 r.),
- umorzenie dochodzenia w **1** przypadku (tożsamo w 2020 r.),
- zawieszenie postępowania w **3** przypadkach (w 1 przypadku w 2020 r.),
- brak informacji o sposobie załatwienia sprawy w **15** przypadkach (w 4 przypadkach w 2020 r.).

Na dzień 31.12.2021 r. zadłużenie z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych na osoby uprawnione posiadało **1.043** dłużników alimentacyjnych zamieszkujących na terenie miasta Stargard i poza miastem Stargard (1059 dłużników na dzień 31.12.2020 r.). Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosił **32.384.395,04 zł** (31.221.037,48 zł w 2020 r.).

W 2021 r. dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kwotę ogółem **708.616,71 zł**, z czego 40%, tj. **283.446,77 zł**, stanowi dochód własny gminy a 60 %, tj. **425.169,94 zł**, dochód budżetu państwa oraz dokonali zwrotu odsetek ustawowych (stanowiących dochód budżetu państwa) na kwotę **581.175,80 zł**.

Łączna kwota zwrotu wynosi – **1.289.792,51 zł**

W stosunku do roku 2020 nastąpił wzrost zwróconych kwot o **35,6%** (łączna kwota zwrotu w roku 2020 – 951.549,83 zł, w tym odsetki – 440.520,49 zł).

Ponadto dokonano zwrotu zadłużenia z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej na łączną kwotę **86.361,89 zł** z czego 50% stanowi dochód gminy. W stosunku do roku 2020 (zwrot w kwocie 82.897,23 zł) nastąpił **wzrost zwróconej kwoty o 4,2%**.

Kwoty otrzymane z tytułu zwrotu należności przypadających od dłużnika alimentacyjnego zaliczane są w pierwszej kolejności na spłatę odsetek a następnie na spłatę należności głównej. W związku z powyższym odzyskane kwoty w większości stanowią dochód Skarbu Państwa.

Ponadto istnieje obowiązek zgłaszania dłużników alimentacyjnych (posiadających zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy) do biur informacji gospodarczych. Na dzień 31.12.2021r. funkcjonowało 5 biur informacji gospodarczych tj: Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. w Warszawie, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. w Krakowie, Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. we Wrocławiu, ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. w Warszawie, Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych Biuro Informacji Gospodarczej S.A. w Kielcach.

Na dzień 31.12.2021 r. zgłoszonych zostało **980** dłużników alimentacyjnych (na dzień 31.12.2020 r. zgłoszonych zostało **988** dłużników alimentacyjnych).

Egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi komornik sądowy w oparciu o złożone przez organ właściwy wierzyciela wnioski o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego lub w oparciu o wnioski w sprawie wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. złożono **384** takie wnioski (w roku 2020 złożono **355** takich wniosków).

Zgodnie z art. 209 § 1 Kodeksu karnego, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem lub inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. W związku z powyższym zapisem, na podstawie art. 209 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2345 z późn. zm.), w związku z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tj. Dz.U z 2021 r. poz. 534 z późn.zm.), po przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego na osobę uprawnioną, w przypadku, gdy powstałe wskutek niepłacenia alimentów zaległości stanowią równowartość co najmniej 3 świadczeń, do prokuratury składane jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

W roku 2021 do prokuratury złożono **405** zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (344 w roku 2020), w tym:

- w 5 przypadkach zostało wszczęte dochodzenie (w 20 przypadkach w 2020 r.),
- w 270 przypadkach odmówiono wszczęcia dochodzenia (w 272 przypadkach w 2020 r.),
- w 37 przypadkach umorzono dochodzenie (w 33 przypadkach w 2020 r.),
- w 1 przypadku zawieszono dochodzenie (w 4 przypadkach w 2020 r.),
- w 6 przypadkach przesłano akt oskarżenia do sądu (w 3 przypadkach w 2020 r.),
- w 86 sprawach brak informacji o sposobie załatwienia.

W roku 2021 wpłynęła 1 informacja o sposobie załatwienia zawiadomień złożonych w 2020 r. z 12 pozostałych do załatwienia.

W roku 2021 wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna, funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia „Za życiem” oraz programu „Dobry start” wyniosły **1.326.813,88 zł** (1.451.035,58 zł w roku 2020).

Kwota odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie wyniosła ogółem **320.148,46 zł**, w tym odsetki 15.249,04 zł (w roku 2020 - 233.163,48 zł, w tym odsetki 15.249,04 zł).

5. Terminy składania wniosków.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego na nowy okres zasiłkowy/świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku.

Wnioski o świadczenia wychowawcze na nowy okres świadczeniowy są przyjmowane od dnia 1 kwietnia danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lutego danego roku. Od dnia 1 stycznia 2022 r. obsługą programu zajmuje się ZUS, który przyjmuje i rozpatruje wnioski o świadczenia wychowawcze.

X. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.

Na podstawie uchwały nr XXIX/345/2013 r. Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy-Miasta Stargard Szczeciński” z późniejszymi zmianami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie w zakresie przyjmowania wniosków i wydawania decyzji w sprawie stypendiów i zasiłków szkolnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wnioski w sprawie stypendiów szkolnych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przyjmowane były od dnia 15 sierpnia 2021 r. do dnia 15 września 2021 r. oraz dla uczniów kolegiów do dnia 15 października 2021 r. W szczególnych przypadkach wnioski są przyjmowane po upływie ustawowych terminów.

Stypendium szkolne przysługuje uczniowi, w którego rodzinie dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej, tj. 528 zł (kryterium obowiązujące do 31.12.2021 r.). Wysokość stypendium szkolnego nie mogła być niższa miesięcznie niż 80 % i nie wyższa niż 200% kwoty zasiłku rodzinnego, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych tj. 124 zł.

Stypendium szkolne wynosi odpowiednio:

- 165 % kwoty zasiłku rodzinnego, tj. 204,60 zł, jeżeli dochód nie przekracza 50 % kryterium dochodowego,
- 150 % kwoty zasiłku rodzinnego, tj. 186,00 zł, jeżeli dochód przekracza 50 % i nie przekraczał 70 % kryterium dochodowego,
- 135 % kwoty zasiłku rodzinnego, tj. 167,40 zł, jeżeli dochód przekracza 70 % kryterium dochodowego.

Dodatkowo za każdą okoliczność: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężką lub długotrwałą chorobę, wielodzietność, brak umiejętności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, rodzina niepełna lub zdarzenie losowe doliczane jest po 5 % kwoty zasiłku rodzinnego - **6,20 zł** (124 zł x 5 %).

W okresie styczeń-czerwiec 2021 r. stypendia i zasiłki szkolne otrzymało **123 uczniów** (166 uczniów w analogicznym okresie roku 2020), w tym:

- 87 ze szkół podstawowych - (124 w 2020 r.),
- 36 ze szkół ponadpodstawowych - (42 w 2020 r.).

W okresie wrzesień – grudzień 2021 r. stypendia szkolne przyznano **105 uczniom** (123 uczniom w analogicznym okresie roku 2020), w tym:

- 75 ze szkół podstawowych - (87 w 2020 r.),
- 30 ze szkół ponadpodstawowych - (36 w 2020 r.).

Na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba uprawnionych do pobierania stypendium zmniejszyła się do 95 uczniów z powodu utraty uprawnień (do 117 na dzień 31.12.2020 r. w stosunku do roku 2019).

W 2021 r. wydano **64 decyzje**, w tym: 54 przyznających, 5 odmownych i 5 wstrzymujących pobieranie stypendium (104 decyzje w 2020 r.).

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego (np. śmierci rodzica, klęski żywiołowej, pożaru lub wypadku). W 2021 r., tak jak i w roku 2020, nie przyznano żadnego zasiłku szkolnego.

Na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym gmina na podstawie art. 70 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 1930) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie terminów przekazywania gminom dotacji celowej na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym oraz sposobu ustalania wysokości tej dotacji (Dz. U z 2019 r. poz. 554) otrzymuje dotację celową z budżetu Państwa, przy czym wkład własny gminy stanowi 20% kosztów realizacji zadania.

Łącznie na stypendia szkolne w okresie styczeń - grudzień 2021 r. wydano **99.042,57 zł** (135.261,17 zł w 2020 r.), w tym:

- środki z dotacji **79.234,06 zł** (108.208,94 zł w 2020 r.),
- środki własne **19.808,51 zł** (27.052,23 zł w 2020 r.).

Spis tabel

Tabela nr 1. Realizowane ustawy i wynikające z nich programy krajowe i lokalne.....	4
Tabela nr 2. Liczba decyzji i rozstrzygnięć wydanych przez MOPS.....	8
Tabela nr 3. Zestawienie wydatków MOPS za rok 2021.....	12
Tabela nr 4. Poziom wydatków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021 – 2020.....	14
Tabela nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną.....	17
Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze.....	18
Tabela nr 7. Struktura wydatków – zadania własne i zlecone.....	19
Tabela nr 8. Zasiłki stałe.....	22
Tabela nr 9. Zasiłki okresowe.....	23
Tabela nr 10. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.....	24
Tabela nr 11. Liczba osób bezdomnych objętych pomocą MOPS.....	26
Tabela nr 12. Wydatki na schronienie w schroniskach.....	27
Tabela nr 13. Przeprowadzane wywiady środowiskowe i zawierane kontrakty socjalne z osobami bezdomnymi.....	28
Tabela nr 14. Składki zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej.....	29
Tabela nr 15. Liczba osób i wydatki poniesione na opłacenie składek zdrowotnych.....	29
Tabela nr 16. Pogrzeby.....	30
Tabela nr 17. Powody zgłoszeń dzieci do konsultacji z psychologiem.....	32
Tabela nr 18. Efekty udzielonej pomocy psychologicznej.....	32
Tabela nr 19. Powody zgłoszeń dorosłych i dzieci do konsultacji z psychologiem.....	34
Tabela nr 20. Efekty pracy terapeutycznej.....	35
Tabela nr 21. Usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki MOPS i CIS.....	38
Tabela nr 22. Sytuacja rodzinna osób korzystających z usług opiekuńczych.....	38
Tabela nr 23. Wydatki i dochody z tytułu świadczenia usług opiekuńczych.....	39
Tabela nr 24. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunki zatrudnione w MOPS.....	39
Tabela nr 25. Wydatki i dochody z tytułu pobytu osób w DPS.....	42
Tabela nr 26. Pomoc rzeczowa i finansowa w ramach Programu.....	46
Tabela nr 27. Wydatki związane z funkcjonowaniem MKRPA.....	58
Tabela nr 28. Cel szczegółowy 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.....	62
Tabela nr 29. Cel szczegółowy 2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiek.-wych.....	66
Tabela nr 30. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.....	71
Tabela nr 31. Cel szczegółowy 3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.....	74
Tabela nr 32. Powody nie podejmowania współpracy asystenta rodziny z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.....	74
Tabela nr 33. Pobyt dzieci w pieczy zastępczej i ponoszenie odpłatności przez Gminę-Miasto Stargard w 2021 r.....	76
Tabela nr 34. Kategorie wydatków poniesionych w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.....	77
Tabela nr 35. Struktura wypłaconych dodatków mieszkaniowych.....	82
Tabela nr 36. Struktura wypłaconych dodatków energetycznych.....	85
Tabela nr 37. Kwoty zasiłków rodzinnych.....	87
Tabela nr 38. Ilość dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego.....	87
Tabela nr 39. Kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego i wysokość pozostałych świadczeń rodzinnych w 2021 r.....	87
Tabela nr 40. Liczba rodzin uprawnionych do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.....	90
Tabela nr 41. Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i pozostałe świadczenia.....	91
Tabela nr 42. Zasiłki dla opiekuna.....	93
Tabela nr 43. Świadczenie wychowawcze.....	94
Tabela nr 44. Świadczenie „Dobry start”.....	95

Spis schematów

Schemat nr 1. Wydatki MOPS.....	13
Schemat nr 2. Wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego przyjęte w latach 2021-2019.....	81